

UKRAINE

ЗВІТ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ЗА 2021 РІК

Представництво Організації Об'єднаних Націй в Україні

Зміст

Акроніми та аббревіатури.....	3
Вступне слово Координаторки системи ООН	4
Структури ООН в Україні.....	6
Ключові партнери Системи розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні	8
Розділ 1. Ключові події в країні та регіональний контекст у 2021 році	9
Розділ 2. Підтримка з боку Системи розвитку Організації Об'єднаних Націй у реалізації пріоритетів національного розвитку засобами Рамкової програми співробітництва	11
2.1. Огляд результатів виконання Рамкової програми співробітництва	11
2.2. Пріоритети, результати й види діяльності Рамкової програми співробітництва	14
2.3. Підтримка партнерств і фінансування Порядку денного до 2030 року.....	43
2.4. Результати тіснішої та ефективнішої спільної роботи ООН: узгодженість, ефективність і результативність діяльності ООН.....	44
2.5. Оцінки й набутий досвід.....	50
2.6. Фінансовий огляд і мобілізація ресурсів.....	52
Розділ 3. Ключові напрями діяльності Представництва ООН в Україні у 2022 році	53

UKRAINE

Ця публікація була підготовлена та/або надрукована/опублікована за підтримка Представництва ООН в Україні. Заяви в цій публікації є думками авторів і не обов'язково відображають політики або погляди ООН.

Акроніми та аббревіатури

ЗАС	Загальний аналіз ситуації в країні
РПС	Рамкова програма зі співпраці
ССОПЗ	Спільнотна служба охорони психічного здоров'я
ГО	Громадська організація
ВПМ ЄСАІ	Віце-прем'єр-міністр із питань європейської та євроатлантичної інтеграції України
СЕМ	Система енергетичного менеджменту
ЕРІС	Міжнародна коаліція за рівну оплату праці
ЄФО	Європейський фонд освіти
ЄС	Європейський Союз
ФАО	Продовольча та сільськогосподарська організація ООН
ПЛО	Перша лінія оборони
ГЗН	Гендерно зумовлене насильство
ПУТ	Підконтрольна Урядові територія
ПУТ	Підконтрольні Урядові території
ВВП	Валовий внутрішній продукт
ВПО	Внутрішньо переміщена особа
МОП	Міжнародна організація праці
МОМ	Міжнародна організація з міграції
МПЗ	Місцеве партнерство зайнятості
ЛНОВ	Не залишити нікого осторонь
НАДС	Національне агентство України з питань державної служби
НІЗ	Неінфекційне захворювання
НПУТ	Непідконтрольна Урядові територія
НУО	Неурядова організація
Стратегія розвитку СОЗ	Стратегія розвитку системи охорони здоров'я
УВКПЛ	Управління Верховного комісара ООН із прав людини
ПМД	Первинна медична допомога
Координаторка ООН	Координаторка системи ООН в Україні
Офіс Координаторки	Офіс Координаторки системи ООН в Україні
ДСЗ	Державна служба зайнятості
МСП	Малі та середні підприємства
Держстат	Державна служба статистики України
STEM-освіта	Природничо-математична освіта (STEM-освіта)
ТоТ	Навчання для викладачів
П(ПТ)О	Професійна (професійно-технічна) освіта
ЮНЕЙДС	Об'єднана програма Організації Об'єднаних Націй із ВІЛ/СНІДу
Команда ООН в Україні	Представництво Організації Об'єднаних Націй в Україні
ПРООН	Програма розвитку ООН
ЮНФПА	Фонд ООН у галузі народонаселення
УВКБ ООН	Управління Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй у справах біженців
ЮНІСЕФ	Дитячий фонд Організації Об'єднаних Націй
Резолюція ГА ООН	Резолюція Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй
УНЗ ООН	Управління ООН із наркотиків і злочинності
ЮНОПС	Управління Організації Об'єднаних Націй з обслуговування проєктів
РПС	Рамкова програма ООН зі співробітництва у цілях сталого розвитку
ВООН	Волонтери Організації Об'єднаних Націй
РГ ООН із питань міграції	Робоча група Організації Об'єднаних Націй із питань міграції
ЦГЗ	Державна установа «Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України»
ВООЗ	Всесвітня організація охорони здоров'я
ЖМБ	«Жінки, мир, безпека»
ІБМ	Індекс благополуччя молоді

Вступне слово Координаторки системи ООН

Коли готувався цей звіт за 2021 рік, в Україні тривав третій місяць війни, у ході якої були спустошені міста й містечка, вбито й покалічено тисячі цивільних – дітей, жінок та чоловіків; війни, через яку чверть населення країни залишила свої домівки, було зруйновано приватну та державну інфраструктуру; війни, яка спричинила тяжкі порушення прав людини та міжнародного гуманітарного права. Організація Об'єднаних Націй, зазираючи в майбутнє, має сьогодні істотно активізувати свою роботу та переорієнтувати її для реагування на загальнонаціональну гуманітарну кризу, приділяючи водночас пріоритетну увагу – як тільки це стає можливим і де тільки є змога – питанням відновлення, відбудови та сталого розвитку.

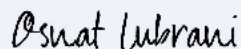
2021 рік був важким роком як для України, так і для Представництва ООН у цій країні. COVID-19 і надалі суттєво впливав на повсякденне життя, гальмуючи хід реформ та досягнення Цілей сталого розвитку. Він також посилив тягар, який ліг на плечі населення сходу України, що постраждало від збройного конфлікту, який точився майже вісім років.

Попри це, Організації Об'єднаних Націй вдалося досягти відчутних результатів. Упродовж усього року, як про це йдеться у звіті за 2021 рік, Організація Об'єднаних Націй спільно з Урядом та численними заінтересованими сторонами працювала як на центральному, так і на місцевому рівнях із метою сприяння реалізації Порядку денного у сфері сталого розвитку до 2030 року в Україні, включно з посиленням контролю за досягненням Цілей сталого розвитку (ЦСР), фінансуванням ЦСР, долученням ЦСР до наявних і нових стратегій розвитку та використанням різноманітних платформ для стимулювання і заохочення інвестицій у цілях прискорення прогресу. Ми продовжили надавати експертні консультації із питань політики та забезпечувати програмну підтримку в ключових пріоритетних сферах реформування, включно з належним урядуванням, освітою й охороною здоров'я, приділяючи постійну увагу надзвичайному реагуванню та відновленню в контексті пандемії COVID-19.

Як і раніше, права людини посідали чільне місце в нашій роботі як одна з пріоритетних сфер моніторингу, звітності та адвокації, а також інтегрування прав людини до всієї діяльності Організації Об'єднаних Націй, разом із приділенням ключової уваги найбільш вразливим та маргіналізованим групам населення, забезпеченням їхньої участі та розширенням їхніх прав і можливостей. Організація Об'єднаних Націй продемонструвала швидко готовність сприяти гендерній рівності, розширенню прав і можливостей жінок, а також управлінню міграцією. Вона також просуває порядок денний у галузі зміни клімату, зокрема підтримуючи заявку України на участь у Партнерстві ООН заради дій у сфері зеленої економіки та її участі в Кліматичній конференції в Глазго.

Напередодні завершення 2021 року Організація Об'єднаних Націй наблизилася до кінцевого етапу змістовного та всеохопного процесу з розроблення нової спільної Рамкової програми ООН зі співробітництва у цілях сталого розвитку – стратегії ООН для України на 2023–2027 роки (UNSDCF). Було проведено широкі консультації з Урядом, різними групами громадянського суспільства, включно з жінками, правозахисниками та молоддю, а також із приватним сектором та партнерами з розвитку. Оскільки цю роботу було перервано внаслідок спустошливої війни, Організація Об'єднаних Націй має намір сформулювати тимчасову рамку співробітництва між Україною та ООН, із зосередженням уваги на реагуванні на нові гуманітарні потреби, збереженні здобутків у сфері розвитку та інвестуванні в швидке відновлення.

Підтверджуючи свій намір залишатися в Україні та засвідчуючи відданість справі надання якомога потужнішої підтримки українцям у ці надважкі часи, Організація Об'єднаних Націй черпає силу, натхнення та надію з наших спільних досягнень 2021 року, з тих уроків, які ми винесли під час реагування на надзвичайну ситуацію у сфері охорони здоров'я, пов'язану з COVID-19, а також, що важливо, під час нашого дедалі потужнішого й тіснішого стратегічного партнерства з Урядом України та міжнародними партнерами України у сфері розвитку.

Оснат Лубрані

Координаторка системи ООН в Україні

Гуманітарна координаторка

Структури ООН в Україні

Організація Об'єднаних Націй в Україні охоплює 17 структур ООН, які перебувають в Україні, та, на додаток до них, 8 агентств ООН, які не є резидентами. Представництво Організації Об'єднаних Націй очолює Координаторка системи ООН (Координаторка), яка є призначеним представником Генерального секретаря. В Україні Координаторка системи Організації Об'єднаних Націй призначена також Гуманітарною координаторкою, вона очолює діяльність із гуманітарного реагування на конфлікт на сході України, яке здійснюється спільно Організацією Об'єднаних Націй та міжнародними й вітчизняними неурядовими організаціями (НУО).

Організація Об'єднаних Націй прагне підвищувати ефективність та результативність усіх своїх опера-

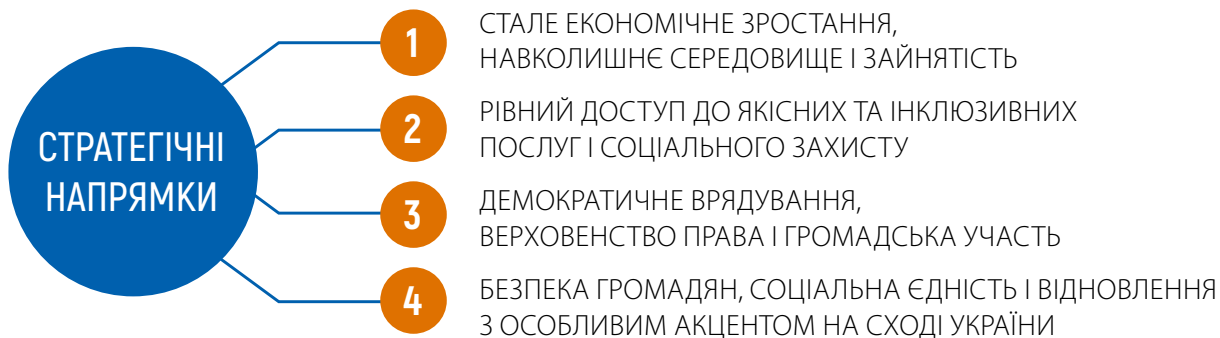
цій шляхом забезпечення міжвідомчої координації і співпраці для досягнення відчутних результатів на підтримку пріоритетів розвитку, визначених Урядом України. Організація Об'єднаних Націй у своїй діяльності керується принципами Рамкової програми партнерства ООН (далі – РПП) на 2018–2022 роки, яку закріплено в Порядку денному у сфері сталого розвитку до 2030 року. Задоволення потреб осіб із найуразливіших категорій чи тих, кому загрожує соціальна ізоляція, та забезпечення пріоритетної уваги до принципів дотримання прав людини й гендерної рівності в роботі, яку Організація Об'єднаних Націй здійснює у сферах гуманітарної діяльності, відновлення та сталого розвитку.

Структури ООН, які є акредитованими і діють в Україні

Структури Організація Об'єднаних Націй, що не є резидентами

Рамкова програма партнерства між Урядом України та ООН на 2018-2022 роки

В Україні Представництво Організації Об'єднаних Націй об'єднує такі структури ООН, які є акредитованими й діють в Україні: Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО), Міжнародна організація праці (МОП), Міжнародна організація з міграції (МОМ), Управління з координації гуманітарних питань (УКГП), Управління Верховного комісара з прав людини (УВКПЛ), Об'єднана Програма ООН із ВІЛ/СНІДу (ЮНЕЙДС), Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН), Фонд Організації Об'єднаних Націй у галузі народонаселення (ЮНФПА), Дитячий фонд Організації Об'єднаних Націй (ЮНІСЕФ), Управління Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй у справах біженців (УВКБ ООН), Управління Організації Об'єднаних Націй із наркотиків та злочинності (УНЗ ООН), Управління Організації Об'єднаних Націй з обслуговування проєктів (ЮНОПС), Департамент Організації Об'єднаних Націй

із питань охорони та безпеки (UNDSS), Волонтери ООН (ВООН), Департамент Організації Об'єднаних Націй із політичних питань та миробудування (DPPA), Структура Організації Об'єднаних Націй із питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок («ООН Жінки») та Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) Серед структур Організації Об'єднаних Націй, які не є резидентами, але також активно беруть участь у реалізації програм та операцій в Україні, є такі: Міжнародне агентство з атомної енергії (МАГАТЕ), Міжнародний центр торгівлі (МЦТ), Міжнародний союз електрозв'язку (МСЕ), Офіс ООН із питань зниження ризику катастроф (UNDRR), Європейська економічна комісія Організації Об'єднаних Націй (ЄЕК ООН), Програма ООН із довкілля (ЮНЕП), Організація Об'єднаних Націй із питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) та Організація Об'єднаних Націй із промислового розвитку (ЮНІДО).

Ключові партнери Системи розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні

Ключовими партнерами Організації Об'єднаних Націй є Уряд України, регіональні й місцеві органи самоврядування, партнери з розвитку, ГО, наукові кола та приватний сектор.

Реалізації РПП ООН сприяла щедра підтримка (що дорівнює близько 95 % наявних коштів РПП) із боку Уряду України, а також Урядів Данії, Канади, Норвегії, Нідерландів, Німеччини, Сполученого Королівства, Сполучених Штатів Америки, Швейцарії, Швеції та Японії. Європейський союз (ЄС) теж робить значний внесок, так само як і Глобальний фонд, Глобальний екологічний фонд (ГЕФ) та Спільний фонд Цілей сталого розвитку (ЦСР). Окрім цих партнерів із розвитку, низка структур приватного сектору також надала важливу підтримку Організації Об'єднаних Націй у 2021 році.

Організація Об'єднаних Націй, Уряд та партнери з розвитку протягом 2021 року продовжували проведення регулярних зустрічей та координацію дій у межах **координаційного механізму Міжнародної технічної допомоги (МТД)**. У травні 2021 року на середній ланці координаційного механізму МТД під головуванням Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції і під співголюванням ООН та ЄС відбулися поточні стратегічні дискусії разом із партнерами з розвитку та представниками Уряду. У жовтні 2021 року Організація Об'єднаних Націй та ЄС спільно організували другий щорічний Форум «Співробітництво заради розвитку» разом з Урядом та партнерами з розвит-

ку під головуванням Прем'єр-міністра України. Цей щорічний Форум послужив платформою для відвертого обміну думками між сторонами щодо прогресу в ключових галузях реформ, а також нагодою для підвищення ефективності та узгодження політики у сфері міжнародної технічної допомоги Україні. Цей Форум спирався на результати попереднього Форуму «Партнерство заради розвитку», проведеного в жовтні 2020 року, та четвертої Міжнародної конференції з питань реформ в Україні, яка відбулася у Вільнюсі (Литва) у липні 2021 року. **Уряд та партнери з розвитку ухвалили спільну заяву з питань зміцнення співробітництва**. Тривала подальша робота на робочому рівні механізму координації, який складається з 22 секторальних робочих груп під співголюванням відповідних профільних міністерств та партнерів із розвитку. Організація Об'єднаних Націй була представлена майже в усіх секторальних робочих групах і продовжила бути співголовою груп із питань охорони здоров'я, соціальної політики, освіти, відновлення та реінтеграції, а також молоді та спорту.

Окрім активної участі в механізмі МТД, Організація Об'єднаних Націй продовжила також тісну взаємодію на двосторонній основі з питань політики, адвокації, стратегічного планування та програмування з Представництвом ЄС, державами-членами ЄС та такими міжнародними фінансовими організаціями як Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Європейський банк реконструкції та розвитку і Європейський інвестиційний банк.

Розділ 1 Ключові події в країні та регіональний контекст у 2021 році

2021 року на розвиток України продовжували чинити вплив наслідки конфлікту на сході України та соціально-економічні наслідки пандемії COVID-19. Крім того, регіональний контекст країни був позначений впливом нестійких взаємовідносин між ключовими регіональними гравцями, зокрема Російською Федерацією, Сполученими Штатами Америки, Організацією Північноатлантичного договору (НАТО) та ЄС. Погіршення ситуації у сфері безпеки під впливом постійної напруги навколо України, викликаної військовою активністю Російської Федерації уздовж кордонів України з Російською Федерацією та в Білорусі, стало джерелом значного міжнародного занепокоєння й негативно відбилось на соціально-економічному розвитку та внутрішньополітичних процесах в Україні.

Політичне середовище в Україні залишалося стабільним. Водночас за ініціативою Президента, який залишався ключовим чинником внутрішніх процесів в Україні й визначав їхню динаміку, було зроблено певні технічні перестановки в складі Кабінету Міністрів. Після потужних кроків, зроблених Урядом на основі програми реформ у 2020 році, цей процес не було припинено, проте й жодних значних реформ Уряд не ініціював, адже його порядок денний у сфері реформ опинився під впливом політичних імперативів. Ці імперативи полягали в збереженні макроекономічної стабільності та в підвищенні бюджетних надходжень, розвитку інфраструктури й проведенні деолігархізації. Унаслідок цього деякі процеси реформ, наприклад «податкова амністія», не принесли помітних результатів, в інших, зокрема в судовій реформі, досягнуто помірного прогресу, тоді як ще інші, як-от реформа сектору безпеки, були відкладені на 2022 рік.

Реформи в Україні й надалі отримували значну міжнародну підтримку, як у частині фінансування, так і з погляду прямої адвокації з боку країн «Великої сімки». А проте, через геополітичну й регіональну нестабільність довкола України, акценти такої підтримки змістилися з питань реформ в Україні в бік проблем безпеки. Унаслідок цього реформи частково втратили сталість, а це може поставити під загрозу одержання міжнародної допомоги надалі, а отже, призвести до потенційних труднощів у реалізації порядку денного реформ. Свідченням цього були події, які призвели до ерозії незалежності національної антикорупційної інфраструктури та зірвали завершення судової

реформи, яка наштовхнулася на спротив на різних рівнях. Підсумовуючи, можна зазначити, що вплив інтересів політичної стабільності та безпеки на порядок денний реформ у країні призвів до підвищення ризиків і вразливості в контексті сталості реформ в Україні.

Конфлікт на сході України продовжує впливати на стабільність держави, її політичний та сталий соціально-економічний розвиток. Попри те, що конфлікт уздовж лінії розмежування залишався, якщо порівняти з минулими роками, на відносно невисокому рівні, цей конфлікт продовжував бути постійним джерелом загрози стабільності країни, обмежуючи перспективи її економічного розвитку, підриваючи соціальну згуртованість та заганяючи в глухий кут процес реалізації євроатлантичних прагнень України. Подальша ізоляція непідконтрольної Урядові території (НПУТ) на сході України від решти держави, викликана політизацією заходів із пом'якшення наслідків пандемії, спровокувала глибші розколи в Українському суспільстві та сприяла поглинанню НПУТ Російською Федерацією. Поглиблення ліній розділення на сході України відбивалося у формі консолідації національної громадської думки, яка дедалі більше тлумачила проблему реінтеграції крізь призму урядової концепції деокупації. Ініціативи Уряду, спрямовані на подолання ізоляції через встановлення контактів із цільовими групами населення НПУТ, були недостатньо ефективними в плані наві'язування політичного порядку денного, зокрема, й через постійний глухий кут на всіх переговорах щодо сходу України.

У зв'язку з погіршенням регіональної безпеки України та на тлі повної відсутності двостороннього дипломатичного діалогу з Російською Федерацією Урядові довелося шукати активнішої міжнародної підтримки у вигляді зобов'язань та гарантій, а також посилення допомоги у сфері безпеки. Така ситуація змусила Україну провадити більш наполегливу зовнішню та безпекову політику. Ця політика була спрямована на те, щоб країна була в змозі відігравати активнішу роль у регіональній політиці, отримати більше важелів у своїх відносинах із ключовими міжнародними партнерами, посилити свою безпеку та розірвати зв'язок між цілями у сфері безпекової політики та зобов'язаннями щодо проведення реформ. Усе це слугувало цілям посилення політичного порядку денного, який полягав у збереженні національного суверенітету та відновленні територіальної цілісності. Започаткування Кримської платформи стало одним із

Розділ 2 Підтримка з боку Системи розвитку Організації Об'єднаних Націй у реалізації пріоритетів національного розвитку засобами Рамкової програми співробітництва

2.1. Огляд результатів виконання Рамкової програми співробітництва

У 2021 році Організація Об'єднаних Націй продовжила співробітництво та партнерство з Урядом, громадянським суспільством і міжнародними партнерами з розвитку для сприяння стабільному розвитку та для досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР) за чотирма напрямками, визначеними в Рамковій програмі партнерства між Україною та ООН на 2018–2022 роки:

- 1 Стале економічне зростання, довкілля та зайнятість.
- 2 Рівний доступ до якісних та інклюзивних послуг, соціальний захист.
- 3 Демократичне урядування, верховенство права та громадська участь.
- 4 Безпека людини, соціальна згуртованість та відновлення з особливою увагою до сходу України.

Таблиця 1. Взаємодоповнюваність стратегічних документів ООН, міжнародних структур та України

ПОРЯДОК ДЕННИЙ У СФЕРІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДО 2030 РОКУ	ЛЮДИ	ПЛАНЕТА	ПРОЦВІТАННЯ	МИР	ПАРТНЕРСТВО
Доповідь Генерального секретаря ООН «Наш спільний порядок денний»	Не залишити нікого осторонь (LNOB) Гендер Молодь Права людини	Нульовий рівень викидів Адаптація Стойкість	Оновлення соціального контракту	Мир Довіра	Партнерства (а) Цифрове співробітництво (б) Фінансування
Україна. Національна економічна стратегія на період до 2030 року	Людський розвиток Охорона здоров'я Соціальний захист	Довкілля	Верховенство права	Реінтеграція	ЄС та Організація Північноатлантичного договору (НАТО)
Рамкова програма партнерства ООН на 2018–2022 роки	Інклюзивні послуги Соціальний захист	Довкілля	Стале зростання Зайнятість Урядування	Безпека людини Відновлення	Громадянська участь
ЄС, 2021–2027 роки	Стойке суспільство Людський капітал	Зелена економіка	Інклюзивна економіка Взаємний зв'язок	Реагування на конфлікт	Цифрова трансформація
Посли «Великої сімки»	Людський розвиток	Економічне зростання Зелений перехід	Верховенство права Урядування Боротьба з корупцією	Безпека Оборона	
Світовий банк, 2022–2025 роки	Соціальна стійкість Захист бідних	Зелене зростання	Інституції Приватний сектор Інвестиції	Мережі соціального захисту, зокрема ті, які спрямовані на постраждалих від конфлікту	
Загальна оцінка ООН ситуації в країні	Права людини Не залишити нікого осторонь (LNOB) Гендер Розвиток людського капіталу	Зелений перехід Стойкість Адаптація	Належне урядування Поновлення довіри	Розв'язання конфлікту Будівництво миру Взаємозв'язок між гуманітарною діяльністю, розвитком та миром	Міграція Цілі Партнерства заради сталого розвитку

У березні 2021 року Уряд ухвалив Національну економічну стратегію на період до 2030 року (НЕС–2030), до якої Організація Об'єднаних Націй надала свої зауваження, доклавшись до забезпечення того, аби ця Стратегія мала інклюзивний та консультативний характер, розроблялася на низовому рівні, була орієнтована на досягнення конкретних результатів, мала підтримку у вигляді належної системи моніторингу, а також щоб народ України значною мірою відчув свою співпричетність до цієї Стратегії та схвалив її. Систематичне відстежування вразливості з метою гарантувати, щоб під час реалізації НЕС–2030 зважались на принципи «не залишити нікого осторонь», прав людини, гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок, стійкості, сталості та підзвітності. Організація Об'єднаних Націй проаналізувала НЕС–2030 та інші міжнародні стратегії під час підготовки нової Рамкової програми співробітництва (Таблиця 1).

Організація Об'єднаних Націй надала значну консультативну та нормативну підтримку в підготовці кількох інших стратегій, зокрема:

- Національної стратегії у сфері прав людини на 2021–2023 рр. та Плану дій з її реалізації.
- Плану заходів до 2023 року з реалізації Стратегії сприяння реалізації прав і можливостей осіб, які належать до ромської національної меншини, в українському суспільстві на період до 2030 року.
- Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року.
- Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору на період до 2030 року та Плану заходів із її реалізації.
- Стратегії розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року.
- Інших документів.

На додаток до технічної та основної підтримки, яку надавали для досягнення ЦСР, Організація Об'єднаних Націй продовжувала активно підтримувати діяльність із підвищення спроможності та обізнаності, проводячи численні заходи з навчання й розвитку спроможності, скажімо, для Державної служби статистики України (Держстат), а також вебінари та курси на тему Порядку денного у сфері сталого розвитку до 2030 року.

Метою реалізації РПП ООН у 2021 році був бюджет у розмірі 215 млн дол. США, до того ж майже 95% було забезпечено Урядом та партнерами з розвитку в Україні, включно з національними, регіональними та глобальними партнерами. На кінець 2021 року показник освоєння коштів РПП ООН становив 101% (понад 202 млн дол. США), а залишок було

перенесено на 2022 рік. Див. докладну інформацію у розділі «Фінансовий огляд та мобілізація ресурсів».

Рис. 2. Внесок ООН у досягнення ЦСР у 2021 році за даними UN INFO

Усі заходи ООН у 2021 році оцінювалися та зіставлялися з ЦСР і їхніми цільовими показниками. Майже 81% із 202 млн дол. США, інвестованих у 2021 році, були спрямовані на забезпечення прогресу в досягненні трьох ЦСР: 40% було спрямовано на ЦСР 16 «Мир та справедливість – Сильні інституції», 23% – на ЦСР 3 «Міцне здоров'я і добробут», а 17% – на ЦСР 10 «Скорочення нерівності».

Згідно з оцінкою реалізації ЦСР, попри деякий загальний прогрес для всього населення певні групи залишаються незахищеними та далекими від досягнення ЦСР. Після 2015 року Україна суттєво знизила рівень абсолютної бідності. Водночас цей рівень (47,2%) значно перевищує цільовий показник ЦСР (30%). Найуразливішими групами є домогосподарства з дітьми (53,6%), багатодітні сім'ї (81,9%), сільське населення (55,5%), домогосподарства, де є безробітні (58,9%), та люди віком понад 60 років (58,0%). Зменшується охоплення соціальною допомогою малозабезпечених верств населення. Соціальна допомога є неналежною, адже якщо обирати офіційний прожитковий мінімум за критерій соціальної допомоги, то обсяг допомоги її отримувачам виявляється надто низьким. Окрім того, перешкодами на шляху отримання допомоги стають суворі правила доступу до неї, складний порядок збору та подання документів, а також відсутність обізнаності з боку певних груп населення. Бідність літніх людей (60 років і більше) асоціюється з низьким рівнем пенсійного забезпечення. Швидкий і різкий економічний спад 2014 року викликав зростання цін на послуги та харчові продукти у кілька разів; у 2015 році індекс цін

на харчові продукти становив 144%. Наслідком такого стану речей стала низька купівельна спроможність найбільш вразливих сімей, більшість із яких має дітей. Окрему увагу варто звернути на проблему «енергетичної бідності» в Україні, яка істотно впливає на соціально-демографічні групи з низькими доходами. У 2019 році частка домогосподарств, які не платили вчасно і в повному обсязі за житлово-комунальні послуги, за газо- та тепlopостачання, становила приблизно 22,9%; у сільській місцевості – 31,6%, для жінок віком понад 60 років, які проживали у сільській місцевості, – 34,8%.

Як це показано нижче, для Організації Об'єднаних Націй принцип «не залишити нікого осторонь» (LNOB) був, як і раніше, основою всіх її дій та заходів:

- Офіс Координаторки системи ООН в Україні провів перше дослідження введення в дію принципу «не залишити нікого осторонь» в Україні на підґрунті методології ООН із введення в дію LNOB. У цьому дослідженні було надано оцінку ефективності ключових соціальних програм із погляду вразливості окремих груп населення; воно стало першим кроком на шляху їх пріоритетизації на основі п'яти чинників, визначених у Керівництві щодо LNOB (дискримінація, географічний чинник, вразливість до потрясінь, урядування та соціально-економічний статус). Висновки й рекомендації цієї оцінки стануть основою для підходу Представництва ООН до реагування на моделі відчуження та структурні обмеження.
- На основі [Аналітичної довідки ООН щодо ГЗН](#) та заходів ООН із підвищення обізнаності, насамперед кампанії «Річ у тім 2.0», що проводилася за підтримки ООН, Уряд України висловив готовність до ратифікації Стамбульської конвенції у 2022 році.
- У 2021 році вперше в Україні було проведено Відкритий день на тему жінок, миру та безпеки. Від початку конфлікту Організація Об'єднаних Націй підтримувала жіночі групи, передусім ті, що діяли на місцевому рівні, за допомогою гуманітарних заходів та заходів із розвитку, у тісному співробітництві з національними та місцевими партнерами. Такі заходи мали вирішальне значення для посилення стійкості жінок, особливо під час пандемії COVID-19, для запобігання гендерно зумовленому насильству (ГЗН) та для його подолання, для підтримки залучення жінок і їхньої участі в ухваленні рішень на місцевому рівні, а також для підвищення загальної безпеки й захищеності на рівні громад.
- У дослідженні, проведеному за підтримки ООН, були визначені ключові проблеми та шляхи їх розв'язання в цілях прискорення реалізації в Україні Керівних принципів ООН із питань бізнесу та прав людини. Уперше нова Національна стратегія у сфері прав людини, ухвалена в березні

2021 року, містить розділ, присвячений реалізації принципів прав людини у сфері бізнесу відповідно до Керівних принципів ООН із питань бізнесу та прав людини.

- УВКПЛ працює над проблемою безпритульності, зокрема в питанні документування послуг, які надають безпритульним людям, і ця робота є елементом роботи Організації Об'єднаних Націй щодо LNOB. Зусилля з адвокатури перед органами державної та місцевої влади сприяли відкриттю 2021 року двох притулків у Запорізькій області (у Запоріжжі та Мелітополі).
- УВКПЛ здійснювало моніторинг того, якою мірою особи з розумовими та психосоціальними розладами, що мешкають в установах тривалого нагляду, користуються базовими правами людини. Результатом адвокаційних зусиль із боку УВКПЛ стало голосування Львівської обласної ради за створення субсидійованого житла для осіб із психосоціальними розладами, що сприятиме реалізації їхнього права на незалежне життя, замість будівництва чергової установи з тривалого догляду. Крім того, після адвокаційних зусиль із боку УВКПЛ та звернення до Секретаріату Уповноваженого Верховної ради з прав людини, у судовому порядку було відновлено дієздатність чоловіка, який до того був позбавлений цієї дієздатності із посиланням на «невиліковну хворобу інтелекту».
- У квітні 2021 року УВКПЛ опублікувало інформаційну записку про вплив пандемії COVID-19 на медперсонал першої лінії в Україні, який на 80% складається з жінок. На основі висновків цієї інформаційної записки планують подальші дії з оцінювання насильства щодо медичних працівників.
- УВКПЛ та структура «ООН Жінки» разом працюють задля зміцнення мережі жінок-правозахисниць, посилення їхньої спроможності, авторитету та залучення до громадянського простору. До цієї мережі входять 80 жінок, які працювали з ООН над реалізацією плану підтримки їхньої діяльності у сферах безпеки та захищеності, посилення присутності та участі в ухваленні рішень.
- УВКПЛ працювало у сфері бюджетування, орієнтованого на права людини, з метою соціального захисту вразливих груп населення на місцевому рівні шляхом підготовки дослідження, у якому проаналізовано видатки на соціальний захист в окремих громадах та оцінено участь у цьому громадськості. У ході дослідження було зроблено висновок про відсутність законодавства та механізмів, які б забезпечували участь громадськості в процесах бюджетування й розроблення політики, а також про брак деталізованих даних та показників результативності в бюджетних документах.

- З метою покращення доступу до даних щодо ЦСР Організація Об'єднаних Націй підтримала створення Відкритої платформи ЦСР в Україні – платформи звітності за відкритими джерелами для керування даними та статистикою щодо ЦСР і їх публікації.

Під керівництвом структури «ООН Жінки» було створено міжінституційну **Групу з оцінювання системи показників Плану дій із забезпечення гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок** (Група з оцінювання SWAP) для аналізу 15 показників за сьома напрямками роботи Команди ООН в Україні з гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок (GEWE) відповідно до останніх керівних принципів Організації Об'єднаних Націй. Відповідно до цієї оцінки, Команда ООН в Україні перевищила два показники щодо партнерств, досягла дев'яти показників та майже досягла трьох показників. Єдиний показник, якого не вдалося досягти, – це гендерна рівність серед персоналу ООН. Унаслідок цього у червні був розроблений та ухвалений План дій Команди ООН із забезпечення гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок.

Команда ООН в Україні змогла ефективно інтегрувати питання молоді та положення **Національної молодіжної стратегії до 2030 року** до стратегічного планування, програмування та заходів, реалізованих у 2021 році. **Загальний аналіз ситуації в країні** щодо України (ЗАС) охоплює аналіз ситуації щодо молоді з детальними даними та фактажем стосовно становища молоді, зокрема вразливих груп, а також прогалин у політиці

та сфері дії програми. Молодіжні мережі та організації були упродовж року активно залучені до реалізації програм і заходів Організації Об'єднаних Націй, включно з консультаціями та розробленням нової Рамкової програми співробітництва на 2023–2027 роки. Зведена позиція Організації Об'єднаних Націй із питань молодіжної політики та діяльності в галузі розвитку була представлена на засіданнях секторальної робочої групи з питань молоді та спорту під керівництвом Уряду та Організації Об'єднаних Націй, які проводилися на регулярній основі у 2021 році та об'єднували Уряд і міжнародних партнерів із розвитку, що були залучені до заходів у сфері роботи з молоддю та стратегій щодо окремих країн, а також надавали їм підтримку.

Уже другий рік Команда ООН в Україні реалізує **Систему показників щодо інтеграції осіб з інвалідністю** та розробила відповідний План заходів під керівництвом ЮНІСЕФ. Оцінка 2021 року показала покращення результатів Команди ООН порівняно з попереднім роком. Зокрема Команда ООН в Україні ефективно забезпечила інтеграцію інтересів осіб з інвалідністю в межах адвокаційної та комунікаційної діяльності Організації Об'єднаних Націй, проаналізувала становище осіб з інвалідністю в новому ЗАС, провела консультації з організаціями осіб з інвалідністю під час стратегічного планування та міжінституційні заходи з розвитку спроможності у сфері інклюзивної комунікації та мови в інтересах осіб з інвалідністю. Найскладнішим аспектом роботи Команди щодо інтеграції осіб з інвалідністю є вимоги щодо таких дій як закупівлі, доступність споруд, спільне програмування та дані.

2.2. Пріоритети, результати й види діяльності Рамкової програми співробітництва

Стратегічний напрям 1.

СТАЛЕ ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ, НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ТА ЗАЙНЯТІСТЬ
АГЕНТСТВА: ПРООН, МОП, ЮНІДО, ЮНФПА, УВКБ ООН, ФАО, ЮНІСЕФ, ВООЗ, МОМ

Рис. 3. Співвідношення між фінансуванням ЦСР із боку ООН за Напрямом 1

Кінцевий результат 1.1

СТАНОМ НА 2022 РІК УСІ ЖІНКИ ТА ЧОЛОВІКИ, ОСОБЛИВО МОЛОДІ, ОТРИМУЮТЬ ПЕРЕВАГИ СПРАВЕДЛИВОГО РИНКУ ПРАЦІ, ДОСТУПУ ДО ГІДНИХ РОБОЧИХ МІСЦЬ ТА ЕКОНОМІЧНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ

Організація Об'єднаних Націй підтримувала модернізацію системи управління ринком праці за допомогою політичного діалогу, розроблення програм та інституційних реформ, а також упровадження вдосконаленого інструментарію.

Виразенням цієї підтримки стала допомога Державній службі зайнятості (ДСЗ) у впровадженні нової моделі

надання послуг на виконання рекомендації МОП, яку було введено в дію Постановою Кабміну № 1121. Нова модель передбачає надання більш адресної підтримки клієнтам ДСЗ, включно з роботодавцями, з питань профілювання індивідуальних потреб, індивідуального планування зайнятості та підходів до кейс-менеджменту.

Був досягнутий прогрес у запровадженні інформаційної системи ринку праці (ІСРП). МОП допомогла Урядові визначити 150 показників для майбутньої ІСРП та надала технічні зауваження до постанови Уряду, яка визначає правову базу (міжвідомчі механізми) функціонування цієї системи.

Організація Об'єднаних Націй продовжила надання підтримки на всіх рівнях соціального діалогу. Така підтримка була спрямована на заохочення колективних переговорів та вдосконалення колективних договорів, включно з конкретними положеннями стосовно безпеки та гігієни праці, підвищення заробітної платні, систем стимулювання, щорічних та інших видів відпусток тощо. МОП продовжила надавати підтримку, спрямовану на зміцнення тристороннього співробітництва в межах Національної тристоронньої соціально-економічної ради (наприклад у сферах розвитку спроможності, сприяння діяльності робочих груп, консультацій із питань політики).

2021 року Організація Об'єднаних Націй забезпечила ключовим національним структурам підтримку в реформуванні законодавства, регулюванні трудових відносин та підготовці 15 проєктів правових актів із питань безпеки та гігієни праці (БГП). Окрім того, були надані зауваження з певних аспектів трудових відносин, захисту заробітної платні, ведення колективних переговорів, зайнятості та трудових інспекцій у контексті механізмів узгодження цих сфер зі стандартами МОП та ЄС.

Державна служба зайнятості (ДСЗ) ухвалила та реалізувала Національний план спільних дій щодо зниження рівня незадекларованої праці. Такий план було розроблено за підтримки Організації Об'єднаних Націй на основі плану дій, підготовленого в ході консультацій із низкою органів державної влади та соціальних партнерів. У період від січня 2020 року до вересня 2021 року внаслідок візитів інспекторів праці було зареєстровано 455 547 незадекларованих працівників.

Окрім того, роботодавцям та працівникам було надано 32 інструменти для конкретних секторів і видів діяльності, а також 8 універсальних наборів інструментів для зменшення ризиків під час пандемії COVID-19, для вжиття практичних заходів на робочих місцях, спрямованих на підтримку підприємницької діяльності та на захист працівників.

Організація Об'єднаних Націй підтримала Уряд та громадянське суспільство України в приєднанні до **Міжнародної коаліції за рівну оплату праці**, яку очолюють МОП, структура «ООН Жінки» й Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Міжнародна коаліція за рівну оплату праці (EPIC), яка творить платформу за участю багатьох зацікавлених сторін, об'єднує уряди, організації роботодавців, професійні спілки, громадські організації (ГО) та представників наукових кіл навколо питання забезпечення рівної винагороди за працю рівної цінності. Уряд України визначив досягнення всіх критеріїв відповідності (4 з 11 критеріїв залишаються невиконаними) як пріоритет на шляху до забезпечення рівної оплати праці.

Гендерний розрив в оплаті праці (виміряний як різниця у середній заробітній платні офіційно працевлаштованих осіб) продовжував у 2021 році скорочуватися і станом на лютий 2021 року досяг показника 1,21. Згідно з офіційною статистикою, у 2021 році гендерний розрив в оплаті праці дорівнював у середньому 18,58%, тобто на 1,87% нижче за той самий показник 2020 року на рівні 20,45%. Результати дослідження «Жінки і чоловіки на керівних посадах в Україні: 2017–2020», проведеного на замовлення ПРООН в Україні, вказали на певну позитивну кореляцію між часткою жінок серед юридичних осіб у галузі та рівнем заробітної платні жінок (дотично до заробітної платні чоловіків) у тій самій галузі.

У 2021 році ПРООН у межах своїх ініціатив за конкретними проєктами сприяла розширенню економічних прав і можливостей жінок у різних географічних регіонах та тематичних сферах. **Унаслідок вжиття заходів із соціально-економічного відновлення було створено 130 нових робочих місць у Черкаській, Дніпропетровській, Львівській, Рівненській, Тернопільській та Житомирській областях.** Окрім того, у звітному періоді було створено **нові робочі місця для 77 296 осіб (38 651 жінки), які постраждали від конфлікту та які також скористалися покращенням умов життя.** Вони пройшли навчання та одержали консультаційні послуги в мережі регіональних відділень ДСЗ. У Рівненській та Сумській областях Організація Об'єднаних Націй надала підтримку чотирьом територіальним громадам у проведенні огляду їх документів із питань розвитку для забезпечення гендерного балансу та реагування на проблеми, із якими стикаються очолювані жінками підприємства, з окремим наголосом на бюджетування з урахуванням гендерних чинників.

Окрім того, 201 (86% – жінки та 14% – чоловіки) держслужбовець та посадова особа органів місцевого самоврядування пройшли у цільових областях короткотермінову навчальну програму «Лідерство в економічному

розвитку». Ця навчальна програма була затверджена Національним агентством України з питань державної служби для забезпечення її подальшого повторення та збільшення масштабів її результатів. МОП та ПРООН об'єдналися для сприяння розширенню економічних прав та можливостей жінок. Зокрема ПРООН забезпечила проведення поглибленого онлайн-навчання з питань електронної торгівлі та консультативної підтримки для 85 жінок у Рівненській і Сумській областях, що вилилося у підвищення стійкості їхніх підприємств. Навчання пройшли 60 жінок, зокрема 18 таких, що належали до вразливих груп, та 4 ВПО. У Конфедерації роботодавців України та Лізі ділових та професійних жінок України був запроваджений інноваційний інструмент під назвою «WE-Check» для допомоги бізнес-об'єднанням у застосуванні тих видів ділових практик, які беруть до уваги гендерні аспекти. Працюючи в пілотних Рівненській та Сумській областях, МОП провела навчання 170 жінок-підприємниць за найпопулярнішою світовою програмою навчання підприємців «Розпочни та вдосконали свій бізнес».

54 315 людей (із яких 56% жінок, 44% чоловіків) було охоплено місцевими ініціативами за підтримки Організації Об'єднаних Націй, спрямованими на вдосконалення доступу до економічних можливостей з окремим наголосом на розширенні економічних прав та можливостей жінок, на якісних публічних послугах та інфраструктурі. Ще 68 тис. людей (із яких 37 128 жінок, 19 413 осіб похилого віку та 12 382 молоді особи) скористалися ініціативами, орієнтованими на розв'язання конкретних проблем, які реалізувалися на основі партнерства за участю багатьох заінтересованих сторін та були спрямовані на розширення економічних можливостей, на доступ до послуг та муніципальної інфраструктури.

Організація Об'єднаних Націй продовжувала надавати підтримку особам, постраждалим від торгівлі людьми, для їхньої реінтеграції та покращення їхніх економічних можливостей. Було надано комплексну реінтеграційну допомогу для 1 010 осіб, визнаних жертвами торгівлі людьми (психологічна та юридична підтримка, медична допомога, допомога сім'ям, тренінги з професійної підготовки, обладнання для видів діяльності, що дають прибуток тощо). За підтримки Організації Об'єднаних Націй 35 колишніх жертв торгівлі людьми пройшли підготовку з питань розвитку мікропідприємств, а 22 з них отримали гранти для відкриття власної справи. Крім того, 58 осіб із Донецької та Луганської областей, вразливих до торгівлі людьми, отримали професійне обладнання для самозайнятості та/або видів діяльності, що дають прибуток. Також 40 трудових мігрантів, які повернулися, пройшли тренінги з розвитку бізнесу і 10 із них отримали гранти для відкриття власної справи.

Організація Об'єднаних Націй продовжила підтримку діяльності зі спрощення процедур торгівлі та підтримку Національного комітету з питань спрощення процедур торгівлі України з метою сприяння спрощенню процедур торгівлі, вдосконалення стандартів якості сільськогосподарської продукції, а також співробітництва з питань регуляторної діяльності та торгово-економічного співробітництва задля переходу до сталого економічного зростання, а також сталого виробництва й споживання. Організація Об'єднаних Націй сприяла цифровізації обміну даними та документами в галузі змішаних перевезень із застосуванням міжнародних стандартів (стандартів Центру Організації Об'єднаних Націй зі спрощення процедур торгівлі та електронних ділових операцій).

Рис. 4. «Щоб рухатися вперед, варто бачити перешкоди як можливості», Олександр Копцов (38 років, місто Часів Яр Донецької області)

У 2020–2021 роках МОТ успішно реалізувала пілотний проєкт щодо місцевого партнерства у сфері зайнятості у Херсоні та Рівному. Ця діяльність стала можливою завдяки участі місцевих роботодавців, місцевих закладів загальної середньої освіти, освітніх установ та неурядових організацій, які створили механізм ефективного розв'язання проблем ринку праці на місцевому рівні. Місцеві партнерства зайнятості (МПЗ) – це добровільні спілки, покликані покращити ситуацію на ринковій праці в місцевих громадах за допомогою об'єднання зусиль місцевих служб зайнятості, місцевих роботодавців, неурядових організацій та освітніх установ.

У Сарнах (Рівненська область) МОП обладнала Навчально-практичний центр технологій на автомобільному транспорті «Північ» для надання практичної підготовки та перепідготовки на рік за напрямками «Ремонт автокузова» та «Діагностика і ремонт автоелектрообладнання» для 260 студентів П(ПТ)О, а також безробітних. Цей Центр використовуватиметься також для підвищення кваліфікації осіб,

наразі зайнятих в автопромисловості. У Херсоні успішне МПЗ стало лабораторією для розроблення професійного стандарту професії кухаря, який був затверджений Міністерством економіки, а пізніше – Міністерством освіти і науки. У 2021 році нові пілотні проекти МПЗ було започатковано в Сумській, Рівненській, Запорізькій та Херсонській областях.

У 2021 році ЮНФПА успішно продовжив свою роботу та розширив партнерство з громадами України в межах проекту «Індекс благополуччя молоді». Було започатковано новий цикл Проекту, і заявки на участь у ньому надіслали 33 нові громади з різних регіонів України. Унаслідок процесу добору були підписані угоди про партнерство з десятьма новими громадами (Чернівці, Нова Одеса, Полтава, Хмельницький, Ковель, Ніжин, Івано-Франківськ, Фастів, Сміла та Вінниця) для спільної роботи в цих містах із проведення Індексу благополуччя молоді (ІБМ) серед молодих людей із метою моніторингу та оцінювання їхнього добробуту в кожному місті, визначення пріоритетних сфер інвестування в розвиток молоді та з'ясування наявних нерівностей та вразливостей серед молоді, які потребують цільового втручання шляхом реалізації спеціалізованих програм і проектів. У 2021 році дослідження ІБМ провели всього у 18 громадах, до нього було залучено майже 5 тис. респондентів серед молоді. Були організовані Форум ІБМ та навчальна програма для розбудови

спроможностей громад-партнерів. Вдалося заснувати партнерства з 94 місцевими підприємствами для підтримки ІБМ у нових громадах.

Український пакт заради молоді – 2025 продовжує бути успішною платформою для конструктивного та постійного співробітництва всіх партнерів, які взяли на себе та поділяють відповідальність за надання молоді різних можливостей для розвитку їхніх навичок і здібностей в цілях забезпечення їхнього майбутнього в професійній і соціальній сферах. У 2021 році 32 компанії та 24 регіональні молодіжні організації стали новими учасниками Пакту заради молоді – 2025, що стало розширенням партнерських відносин для підготовки молоді до якісного працевлаштування та відповідальної громадянської позиції.

Станом на червень 2021 року наставництво залишалося в центрі уваги Пакту заради молоді – 2025. Частиною цих постійних зусиль стало розроблення та започаткування платформи онлайн-наставництва Mentorplace.in.ua. Вона спрямована на надання відкритого доступу для молоді з усієї країни до можливостей наставництва з боку провідних професіоналів – працівників різних компаній і організацій. Загалом було реалізовано п'ять програм наставництва у таких сферах як ІТ, медіа й комунікації, медицина та фармацевтика, а також управління проектами за участі 187 менторів та 325 представників молоді.

Рис. 5. Пакт заради молоді – 2025

Кінцевий результат 1.2

СТАНОМ НА 2022 РІК НАЦІОНАЛЬНІ УСТАНОВИ, ПРИВАТНІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ГРОМАДИ ВПРОВАДЖУЮТЬ ГЕНДЕРНО АДАПТОВАНІ ПРОГРАМИ І ЗАХОДИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО УПРАВЛІННЯ ПРИРОДНИМИ РЕСУРСАМИ, ЗБЕРЕЖЕННЯ ЕКО-СИСТЕМ, АДАПТАЦІЇ ДО НАСЛІДКІВ ЗМІНИ КЛІМАТУ ТА ЇХ ПОМ'ЯКШЕННЯ, А ТАКОЖ СТВОРЕННЯ «ЗЕЛЕНИХ» РОБОЧИХ МІСЦЬ.

Організація Об'єднаних Націй успішно розробила національний профіль **України у сфері зменшення ризиків катастроф**, де було проаналізовано наявні небезпеки та ризики катастроф для України й надано рекомендації для органів державної влади, громадянського суспільства та партнерів із розвитку. Цей профіль ризиків було розроблено UNDRR зі значним внеском із боку інших структур

ООН. Цей профіль ризиків буде основою для розроблення політики та реалізації Сендайської рамкової програми всіма відповідними зацікавленими сторонами, включно з державними установами, відповідальними за питання зменшення ризику катастроф.

Надавши консультативну підтримку в розробленні **Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату та Операційного плану реалізації Стратегії**, Організація Об'єднаних Націй сприяла узгодженню стратегічних підходів до адаптації до зміни клімату. Національні заінтересовані сторони отримали широку технічну допомогу з боку ПРООН в інтегруванні концепції природоорієнтованих рішень (ПОР) до національної та місцевої політики, зокрема до Стратегії охорони біорізноманіття до 2030 року.

Організація Об'єднаних Націй сприяла зеленому переходу та сталій трансформації практики використання промислової енергії в Україні. Організація надала підтримку в оновленні **національно визначеного внеску (НВВ) України до Паризької угоди**, зокрема шляхом долучення міркувань стосовно гендерної рівності, а також організувала й провела загальнонаціональну інформаційну кампанію в підтримку законодавства України, спрямованого на зменшення забруднення пластиком сміттям. НВВ спрямовуватиме економічні й соціальні трансформації в країні в усіх секторах, серед усіх груп населення та в усіх регіонах. Дії у сфері клімату та енергетики є вагомими можливостями для економічного розвитку України та її конкурентоздатності, а також для покращення добробуту її населення. Організація Об'єднаних Націй здійснила огляд якості проекту оновленого НВВ України загалом, а також конкретно в площині внеску сільського господарства, землекористування, змін у землекористуванні та лісогосподарського сектору, і надала рекомендації Урядові України щодо процесу реалізації НВВ.

Організація Об'єднаних Націй підтримала розроблення та сприяла подальшому розвитку концепції **Системи енергетичного менеджменту (СЕМ) та Оптимізації енергетичних систем (ОЕС)** разом із запровадженням та сприянням реалізації серії стандартів енергетичного менеджменту ISO50000. СЕМ забезпечує структурований і систематичний підхід до інтеграції концепції енергоефективності в культуру управління підприємствами й повсякденну практику. СЕМ надає: 1) основу для розуміння того, як значною мірою використовується енергія; 2) плани дій із постійного вдосконалення ефективності використання енергії та 3) документацію для підтримання й демонстрування

покращень у сфері енергоефективності, досягнутих із плином часу. Вона також встановлює належний зв'язок між діловою практикою в галузі управління енергетикою та ключовими промисловими показниками, як-от скорочення витрат, підвищення продуктивності, дотримання екологічних норм та конкурентоздатність. Практичний досвід доводить, що для компаній, які абсолютно не знайомі з концепціями енергетичного менеджменту, середній приріст енергоефективності внаслідок запровадження СЕМ у перші кілька років коливається в межах 10–20%, до того ж із мінімальними інвестиційними витратами.

Концепція **економіки замкненого циклу (ЕЗЦ)** міцно вкорінилася серед малих і середніх підприємств (МСП) України, які добре її засвоюють. У своїй основі ЕЗЦ приділяє ключову увагу збільшенню строку придатності ресурсів та продукції (на максимально тривалий термін) та їх повторному впровадженню у виробничі цикли. Відповідно всі ресурси та продукти або використовують чи виготовляють повторно, або переробляють у сировину, або ж, за браком іншої альтернативи, використовують як джерело енергії. В Україні концепція ЕЗЦ почала формуватися в тісному взаємозв'язку з ефективністю використання ресурсів. Організація Об'єднаних Націй організувала щорічну національну конференцію, яка зібрала понад 170 учасників із різних сфер діяльності (промисловість і приватний сектор, органи державної влади, національні й міжнародні організації, наукові кола та громадянське суспільство); ці учасники об'єдналися, щоб дізнатися більше про роль та дії галузей національної промисловості, а також про «зелені» кроки, які вони можуть зробити на шляху сталого розвитку. 15 грудня 2021 року відбувся віртуальний захід «Економіка замкненого циклу для розвитку бізнесу в межах «Дії ЄС за довкілля» (EU4Environment Action) за фінансування ЄС».

Вісім українських компаній за підтримки Організації Об'єднаних Націй успішно впровадили різні варіанти **ресурсоефективного та чистого виробництва (РЕЧВ)** із метою покращення ефективності та скорочення викидів і забруднення. РЕЧВ – це інтегроване та постійне застосування превентивних стратегій, пов'язаних із довкіллям, до процесів, продукції та послуг із метою підвищення ефективності та зменшення ризиків для людей і довкілля.

Організація Об'єднаних Націй посилила спроможність України надавати підтримку ЕЗЦ у питаннях електронної мобільності та сталого управління ресурсами за допомогою підходу на основі взаємозв'язку **«Мобільність та ресурс як модель послуги» (M-RaaS)**. Це було спрямовано на покращення

сталого внутрішнього транспортування шляхом посилення його безпеки, чистоти, ефективності та фінансової доступності як для вантажних перевезень, так і для забезпечення індивідуальної мобільності, гарантування доступу до недорогої та чистої енергії для всіх і скорочення викидів парникових газів та вуглецевого сліду сектору енергетики в регіоні. Організація Об'єднаних Націй сприяла поглибленню знань зацікавлених сторін в Україні щодо наявної політики та передового досвіду підтримки ЕЗЦ у сфері електронної мобільності й сталого управління ресурсами, а також покращенню спроможності України до розроблення власної політичної основи щодо цього питання на підґрунті політичних рекомендацій щодо просування до ЕЗЦ в галузі електронної мобільності та сталого управління ресурсами за допомогою M-RaaS.

В Україні жінки складають значну частку сільськогосподарської робочої сили, становлять більшість виробників харчових продуктів, відіграють ключову роль в управлінні природними ресурсами, а також роблять значний внесок у турботу про власне домашнє господарство. Проте сільські жінки обмежені у своїй спроможності робити внесок у сільськогосподарське виробництво та користатися новими можливостями, оскільки вони працевлаштовані насамперед у неформальному секторі й перевантажені неоплачуваною роботою у сімейних господарствах. Серед жінок, що мешкають у сільській місцевості, – жінки з інвалідністю, представниці національних меншин, як-от ромів, внутрішньо переміщені жінки та багато інших. Опублікований у 2021 році **Національний гендерний профіль сільського господарства та джерел засобів до існування в сільських районах** – це перша **Гендерна оцінка щодо конкретної країни ФАО, здійснена в Україні**, і цей Профіль буде адвокаційним інструментом, покликаним привернути більше уваги до внеску сільських жінок у підвищення продуктивності сільського господарства та продовольчої безпеки.

Організація Об'єднаних Націй надавала підтримку Дністровській комісії в розробленні та ухваленні Стратегічної програми дій (СПД) та вжитті заходів із транскордонної адаптації до кліматичних змін. Ця діяльність була спрямована на вдосконалення управління природоохоронною діяльністю та підвищення її ефективності в усьому регіоні Центрально-Східної Європи (ЦСЕ) з метою охорони довкілля та здоров'я людей.

Для забезпечення для всіх доступу до недорогої та чистої енергії і для скорочення викидів парникових газів та вуглецевого сліду енергетичного сектору Організація Об'єднаних Націй підтримала адаптацію раніше розроблених Керівних принципів та передових практик для мікро-, малих і середніх підприємств у цілях гарантування стійкості та прогресу на шляху до ЕЗЦ у сталому управлінні ресурсами й рішень щодо ланцюга постачання критично важливої сировини для України. Організація Об'єднаних Націй підтримала розроблення комплексного інструменту управління та контролю, спрямованого на сполучення енергетичних і водних систем. Вона також надала допомогу у сфері регулювання впливу енергогенерації на водні системи, розбудови спроможностей у сфері збору даних стосовно сталого використання і моніторингу енергетичних та водних ресурсів, зміцнення спроможності на національному рівні країн із перехідною економікою щодо розроблення рекомендацій у сфері політики стосовно комплексного управління енергетичними та водними ресурсами, які можуть бути застосовані на національному рівні.

На субнаціональному рівні ПРООН сприяла створенню **288 нових об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ), до того ж загалом 6 тисяч ОСББ одержали підтримку в плануванні практичних рішень у сфері енергоефективності**. Частково завдяки зусиллям ПРООН від початку своєї діяльності Фонд енергоефективності отримав від ОСББ 849 заявок на субсидії, загальний бюджет яких оцінюється в понад 7 млрд грн (233 млн дол. США) (енергозбереження у розмірі 398,7 млн кВт та скорочення викидів CO₂ на 106 400 т на рік). Близько 256 ОСББ, які пройшли навчання ПРООН, звернулися до Фонду енергоефективності із заявками про переобладнання системи енергозбереження. Крім того, 45 громад-партнерів розробили й започаткували місцеві програми підтримки енергоефективності та ОСББ.

Організація Об'єднаних Націй продовжила реалізацію **Глобальної екопромислової програми в Україні** та в шести інших країнах, щоб продемонструвати життєздатність і переваги підходів, заснованих на створенні екопромислових парків, у контексті підвищення продуктивності ресурсів та покращення економічних, екологічних і соціальних показників діяльності підприємств, сприяючи цим інклюзивному та сталому промислому розвитку.

Стратегічний напрям 2.

РІВНИЙ ДОСТУП ДО ЯКІСНИХ ТА ІНКЛЮЗИВНИХ ПОСЛУГ І СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

АГЕНТСТВА: ЮНІСЕФ, ЮНФПА, ВООЗ, ПРООН, МОП, МОМ, УВКБ ООН, УНЗ ООН, ЮНЕЙДС, ЮНОПС, УВКПЛ

Рис. 6. Співвідношення між фінансуванням ЦСР із боку ООН за Напрямом 2

Кінцевий результат 2

СТАНОМ НА 2022 РІК ЧОЛОВІКИ, ЖІНКИ, ХЛОПЦІ ТА ДІВЧАТА ОТРИМУЮТЬ ПЕРЕВАГИ СПРАВЕДЛИВОГО ДОСТУПУ ДО ІНТЕГРОВАНОГО СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ, УНІВЕРСАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ ТА ЯКІСНОЇ ОСВІТИ

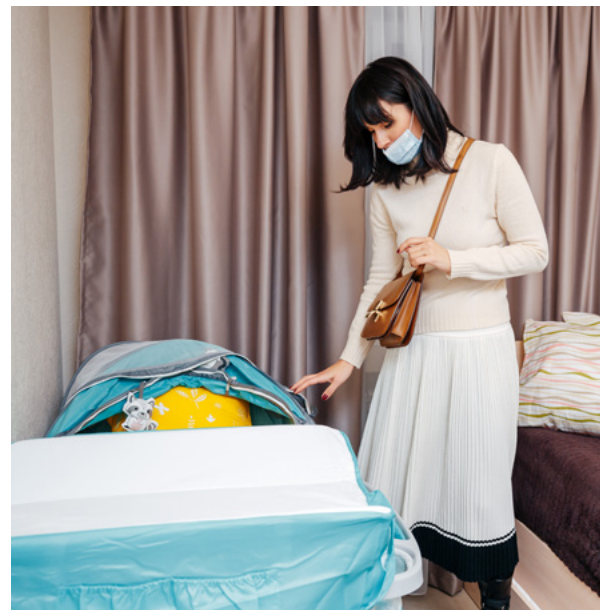
СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ

У лютому 2021 року Кабінет Міністрів підписав **Державну соціальну програму запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року**, розроблену за експертної підтримки з боку Організації Об'єднаних Націй.

У 2021 році Організація Об'єднаних Націй допомогла створити **26 спеціалізованих служб для жертв ГЗН – 7 притулків; 8 кризових кімнат (4 кризові кімнати за проектом EMBRACE і 4 кімнати за проектом Equality Springboard), 1 службу з первинних соціально-психологічних консультацій у Харкові, 1 центр для роботи з кривдниками й 4 пункти надання медичних послуг.**

Окрім того, у 20 притулках (Харків, Бердянськ, Кривий Ріг, Маріуполь, Слов'янськ, Краснопавлівка, Вінниця, Херсон, Одеса, Рубіжне, Львів, Мирноград, Мелітополь, Кременна, Попасна, Дніпро, Трускавець, Миколаївська область, Мангуш, Київ) було налагоджено простір безпеки та соціально-психологічної підтримки для **720 жертв ГЗН (із яких 318 – жінки, 206 – дівчата та 196 – хлопці), включно з 23 внутрішньо переміщеними особами (ВПО).**

Рис. 7. 120 притулків надають безпечний простір та соціально-психологічну підтримку 720 жертвам ГЗН

Також в 11 центрах денного нагляду (Слов'янськ, Одеса, Харків, Бердянськ, Херсон, Маріуполь, Вінниця, Кременна, Миколаїв, Покровськ, Полтава) було надано інформаційну підтримку та соціально-психологічну консультацію 5 005 жертвам ГЗН (4 219 жінок, 441 дівчат та 345 хлопців).

На додаток до цього, 11 кризових кімнат надали послуги тимчасового розміщення та консультування 415 жертвам ГЗН (257 жінок, 98 дівчат та 60 хлопців).

Національна безкоштовна гаряча лінія для жертв ГЗН надала **життєво важливі інформаційні, психологічні та юридичні поради понад 16 500 жертвам ГЗН (із яких 83,1% – жінки, 16,9% – чоловіки).**

За фінансової підтримки з боку Європейського Союзу (ЄС) ЮНФПА надав гранти на розбудову спроможності 14 ГО, які пропонують свої послуги жертвам ГЗН та особам, яким загрожує насильство. За шестимісячний період реалізації гранта ГО з Львівської, Івано-Франківської, Одеської, Миколаївської, Полтавської, Житомирської, Харківської та Київської областей покращили спроможність до надання соціальних послуг у контексті ГЗН, включно з такими питаннями як надання психологічних та правових консультацій, а також різних форм терапії для широкого кола бенефіціарів. Окрім того, унаслідок зростання спроможностей громадські організації змогли зміцнити

відносини з органами місцевої влади та в майбутньому змагатися за отримання фінансування від громад.

Із метою подальшого посилення спроможності громадських організацій Організація Об'єднаних Націй у партнерстві з Українською фундацією громадського здоров'я забезпечила для грантоотримувачів індивідуальні консультації з експертами з питань ГЗН, організаційного розвитку та місцевих бюджетів насамперед для адаптації планів розвитку спроможностей до їхніх потреб та місцевого контексту. Крім того, грантоотримувачі прослухали два широкі практичні семінари з питань державного та муніципального фінансування соціальних послуг. Практичні семінари надали ГО знання щодо законодавчої бази, необхідні для участі в змаганнях у сфері державних закупівель соціальних послуг.

Кар'єрний хаб «Розірви коло» покликаний розвивати професійний потенціал та фінансові спроможності жертв ГЗН або жінок, яким загрожує насильство, він допомагає їм будувати власне життя без насильства. Онлайн-овий кар'єрний хаб дає жінкам можливість отримувати індивідуальну підтримку, пов'язану з працевлаштуванням, від кар'єрних консультанток у питаннях підготовки резюме, розроблення плану розвитку кар'єри та визначення професійних пріоритетів. Професійні консультантки також можуть підтримати жінок на початковому етапі кар'єри й скерувати їх на шлях до стабільного працевлаштування. Клієнткам пропонують професійні курси, тренінги та вебінари для розвитку професійних і комунікативних навичок. Платформа містить поради щодо побудови кар'єри, публікує перелік вакансій та оголошення про заходи. З січня 2021 року хаб надав підтримку з питань працевлаштування понад 2 100 жінкам.

Організація Об'єднаних Націй провела 33 навчальні заняття для інструкторів із питань **безпечної міграції та запобігання торгівлі людьми**, 10 навчальних занять для посадових осіб, які відповідають за надання офіційного статусу особи, постраждалої від торгівлі людьми, навчання для працівників консульських установ України перед відрядженням, 1 навчальне заняття із застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для вдосконалення перевірки та виявлення вразливих осіб, 3 навчальні заняття для фахівців першої лінії в громадах із питань торгівлі людьми та 1 навчальне заняття для експертів із неурядових організацій щодо питань торгівлі людьми та стабільності праці.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Організація Об'єднаних Націй працювала в тісній взаємодії з Міністерством охорони здоров'я з питань управління сферою охорони здоров'я для підвищення прозорості, підзвітності, здатності до реагування

та розширення можливостей громад. Організація Об'єднаних Націй продовжила надавати підтримку Міністерству охорони здоров'я в підготовці **Стратегії розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року** (Стратегія 2030), побудованій на останніх успіхах реформи охорони здоров'я в Україні з урахуванням набутого досвіду. Організація Об'єднаних Націй надала підтримку роботі Міжвідомчої робочої групи з підготовки Стратегії 2030 та її тематичних підгруп, забезпечила координацію та внески з боку міжнародних партнерів із розвитку. Очікується, що Стратегію буде ухвалено на початку 2022 року.

Організація Об'єднаних Націй продовжила підтримувати **реформу фінансування сфери охорони здоров'я**, приділяючи їй особливу увагу та зосереджуючись передусім на питаннях політичного діалогу, аналізу бюджетного простору та координації діяльності партнерів у межах процесу реформ. ВООЗ підготувала стислу аналітичну записку «Політика щодо співоплати: міркування в контексті України» (2021 р.), де було описано ті способи, якими населення сьогодні **оплачує з власної кишені** витрати на охорону здоров'я, їх було зіставлено з міжнародними даними щодо співоплати як політичного інструменту, а також викладено політичні міркування щодо України. Цю записку було поширено серед національних заінтересованих сторін для сприяння обговоренню технічних аспектів та консультацій із громадськістю з питань політики співоплати; усе це було спрямовано на скорочення витрат із кишень пацієнтів на охорону здоров'я. Надалі ВООЗ зробила внесок у політичні дискусії високого рівня з реформи фінансування сектору охорони здоров'я, посиливши спроможність суб'єктів урядової політики до фінансування охорони здоров'я.

Організація Об'єднаних Націй надала підтримку в підготовці першої організаційної стратегії Національної служби здоров'я України (НСЗУ), включно з розробленням стандартних оперативних процедур, спрямованих на покращення управління й підвищення ефективності роботи. ВООЗ здійснила два оперативні оцінювання потреб Міністерства охорони здоров'я та НСЗУ у заходах із підвищення спроможності. Ці ключові органи охорони здоров'я відіграють життєво важливу роль у підготовці раціональної політики спрямування та координації системи охорони здоров'я до загального охоплення послугами охорони здоров'я. Результати цих оцінювань застосовуються для вдосконалення калькуляції витрат та управління й будуть використані для подальшого стратегічного планування заходів НСЗУ із розбудови спроможностей на 2022–2023 роки.

Організація Об'єднаних Націй продовжувала надавати підтримку у сфері інституціоналізації нової нормативно-правової бази громадської

охорони здоров'я в Україні. Така робота передбачала підготовку першого в історії країни Закону «Про систему громадського здоров'я». Цей закон є вкрай важливим кроком у напрямку реформування системи громадського здоров'я та подальшої розбудови інституційного й оперативного потенціалу для досягнення кращих результатів у сфері охорони здоров'я в усій країні.

Завдяки програмам із розбудови спроможностей було надано підтримку та посилено **практики ДП «Медичні закупівлі України» (ДП МЗУ) у сфері управління закупівлями та постачанням.** У серпні 2021 року було започатковано низку тренінгів для працівників ДП МЗУ з питань ліцензування та сертифікації імпортерів і дистриб'юторів, валідації фармацевтичних складів та інших важливих питань поширення норм і стандартів ВООЗ.

У 2021 році за підтримки ПРООН понад 7 555 746 осіб (53% жінок, 47% чоловіків) змогли мати доступ до якісних та недорогих ліків, а також послуг з охорони здоров'я і соціальних послуг. На прохання Уряду, уже сьомий рік поспіль Організація Об'єднаних Націй продовжувала закуповувати медичну продукцію. У 2015–2021 роках ПРООН виконала загалом 125 державних програм закупівель із загальним бюджетом у понад 621 млн дол. США.

ДОСТУП ДО ПОСЛУГ

Організація Об'єднаних Націй сприяла підготовці **національної стратегії розвитку первинної медичної допомоги (ПМД) та плану її реалізації в Україні.** У березні 2021 року було проведено онлайн-консультації між українською робочою групою з питань ПМД та Європейським центром ВООЗ із ПМД для того, щоб допомогти робочій групі ознайомитися з міжнародним досвідом. Окрім того, під керівництвом Міністерства охорони здоров'я та ВООЗ, а також у постійному діалозі та обміні думками між цими групами були оновлені стратегія і план заходів.

Організація Об'єднаних Націй надала підтримку Міністерству охорони здоров'я України у запровадженні **роботи із загальними психічними розладами на рівні первинної медичної допомоги із використанням ресурсів Програми дій ВООЗ із ліквідації прогалин у галузі психічного здоров'я (mhGAP).** Це було досягнуто завдяки таким діям як підтримка національних університетів у контексті включення mhGAP-IG версії 2.0 до навчальних планів студентів медичних вишів. Ці заходи проводили в межах флагманської ініціативи Регіонального бюро (РБ) ВООЗ – **Коаліції з охорони психічного здоров'я**, яка ставить на меті ліквідацію стигматизації та дискримінації шляхом підвищення рівня

обізнаності в галузі психічного здоров'я серед населення, зокрема й серед медичних працівників. ВООЗ поширила підтримку на сферу перетворення спеціалізованих психіатричних служб відповідно до підходу, орієнтованого на людину та її права. У 2015–2021 роках ВООЗ успішно реалізувала пілотну програму зі створення Спільнотних служб охорони психічного здоров'я (ССОПЗ). Унаслідок цієї ініціативи 2021 року Міністерство охорони здоров'я та НСЗУ розширили діяльність ССОПЗ у всій країні та долучили їх до національної системи фінансування – Програми медичних гарантій. Починаючи з 1 липня, 61 Спільнотна служба охорони психічного здоров'я із різних областей подала заявки на новостворений пакет послуг і надає послуги 4 тис. осіб із серйозними психічними розладами.

Рис. 8. Організація Об'єднаних Націй надала підтримку Міністерству охорони здоров'я України в запровадженні роботи із загальними психічними розладами на рівні первинної медичної допомоги з використанням ресурсів Програми дій ВООЗ із ліквідації прогалин у галузі психічного здоров'я (mhGAP)

Відповідно до чотирирічної ініціативи РБ ВООЗ із реабілітації (2018–2022 рр.) Бюро ВООЗ в Україні 2021 року надало Україні підтримку у вигляді технічного керівництва та рекомендацій зі зміцнення, вдосконалення та розширення реабілітаційних послуг і послуг АТ. Такі допоміжні вироби як інвалідні возики, слухові апарати, ходунки-рамки, окуляри для читання та протези кінцівок необхідні для того, щоб люди з обмеженими функціональними можливостями могли вести продуктивне та гідне життя. Не маючи таких технічних засобів, особи з інвалідністю, люди похилого віку та інші особи, які потребують цих засобів, часто перебувають у відчуженні та ізоляції.

Організація Об'єднаних Націй розробила механізм оцінювання національних показників за допомогою даних системи eHealth з урахуванням

потенціалу eHealth в Україні. ВООЗ створила показники та системи оцінок, здатні періодично й вчасно надавати особам, що ухвалюють політичні рішення, надійну інформацію з найважливіших потреб ПМД у країні. Ця ініціатива сприяла реалізації флагманської ініціативи РБ ВООЗ «Розширення прав та можливостей за допомогою цифрових технологій у сфері охорони здоров'я» для підвищення ефективності системи охорони здоров'я та посилення критично важливих функцій громадського здоров'я.

Організація Об'єднаних Націй проводила адвокаційну кампанію за визнання важливості ролі, яку відіграють медсестри в наданні послуг з охорони здоров'я. У доповіді ВООЗ, опублікованій у 2021 році, містилася аналітична інформація щодо їхньої ролі на рівні первинної медико-санітарної допомоги, було роз'яснено їхню критично важливу роль у реагуванні на COVID-19 та в наданні постійного догляду за особами, які потребують базових послуг, а також було визначено сфери розширення відповідальності.

Крім того, в Україні **57 174 особи (28 662 жінки та 28 512 чоловіків) уже отримали доступ до восьми нових електронних послуг на національному вебпорталі «Дія»**, започаткованих за сприяння ПРООН та розроблених відповідно до керівних рекомендацій із доступності вебконтенту з метою забезпечення доступу до осіб з інвалідністю. Серед публічних послуг – подання заявок на участь у державній програмі пільгового іпотечного кредитування для ВПО, пенсійні послуги (нарахування та перерахування пенсій, а також витяги з Реєстру застрахованих осіб) та послуги з надання житлових субсидій. Додатково 966 053 особи (з яких 53% – жінки) отримали покращення доступу до адміністративних послуг завдяки обладнанням Центрам надання адміністративних послуг, мобільним ЦНАПам або віддаленим робочим місцям адміністраторів ЦНАП у віддалених і сільських населених пунктах.

ВАКЦИНАЦІЯ

У 2020–2021 роках Організація Об'єднаних Націй підтримала Уряд України у підготовці та реалізації **Національного плану вакцинопрофілактики** для протидії COVID-19. Станом на кінець 2021 року населення отримало понад 27 млн доз вакцини проти COVID-19. Крім того, ВООЗ здійснила огляд для оцінки впливу пандемії на практику планової вакцинації.

У 2021 році ВООЗ та ЮНІСЕФ брали всебічну участь у боротьбі з поліомієлітом. Ця робота передбачала

участь у польових дослідженнях спільно з українською групою реагування, надання матеріалів для спостережень за гострим в'ялим паралічем (АФП) для щотижневого оперативного звітування та моніторинг ключових даних спостережень. Група надає підтримку з компіляції та аналізу даних на запит групи реагування.

У 2015–2021 роках ПРООН реалізувала 125 програм державних закупівель у сфері охорони здоров'я із загальним бюджетом понад 621 млн дол. США. У 2021 році за прямої підтримки ПРООН понад 7 555 746 осіб (53% жінок, 47% чоловіків) мали змогу отримати доступ до якісних та недорогих ліків, а також послуг з охорони здоров'я та соціальних послуг. Крім того, на запит Міністерства охорони здоров'я України ПРООН підтримала Уряд України в оперативному реагуванні на пандемію COVID-19 завдяки закупівлі та постачанню медичного обладнання (60 холодильників та 60 морозильних камер).

ВІЛ/СНІД

Об'єднана група Організації Об'єднаних Націй із ВІЛ/СНІДу надавала технічну допомогу та наставництво на регіональному рівні та на рівні установ із систематичного збору й аналізу стандартизованих даних про ВІЛ (тестування та лікування) спільно з Центром громадського здоров'я України й Центром контролю та профілактики захворювань США (CDC) / Надзвичайною ініціативою Президента США з надання допомоги у боротьбі з ВІЛ/СНІДом (PEPFAR). У 2021 році постачальники послуг із боротьби з ВІЛ на рівні районів та міст дедалі активніше долучалися до оцінювань віддалених територій, наставництва та візитів (вебінарів) для надання підтримки, а також індивідуальних звернень за підтримкою до експертів Організації Об'єднаних Націй. Ці заходи дозволили отримати неоціненну інформацію та дані на місцевому рівні. Якісніші дані дозволили отримати чіткіше уявлення про тестування на ВІЛ та його лікування, покращити прогнозування, а також допомогли розв'язати питання закупівлі антиретровірусних препаратів на рівні медичних закладів на тлі безперервного впливу пандемії COVID-19 та змін, що сталися в процесі реформи системи охорони здоров'я. Ці дані полегшили надання рекомендацій щодо конкретних ділянок. Секретаріат ЮНЕЙДС та коспонсори надали рекомендації на основі фактичних даних щодо розширення доступу до тестування на ВІЛ, антиретровірусного лікування та клінічних маршрутів пацієнтів, а також щодо оптимізації цих процесів.

Організація Об'єднаних Націй розробила ІТ-інструмент для створення мапи національних служб із медичного обслуговування та консультування з питань прав

людини, пов'язаних із ВІЛ і ТБ; таку мапу було інтегровано до порталу міських центрів первинної медико-санітарної допомоги, що дозволило різним заінтересованим сторонам знаходити інформацію щодо наявних видів послуг із ВІЛ та ТБ.

На основі угоди «Зміцнення спроможності щодо громадського здоров'я, стратегічних інформаційних систем та залучення громад» Секретаріат ЮНЕЙДС надав підтримку в розробленні сталого інституціоналізованого механізму моніторингу на рівні громад шляхом зміцнення спроможності місцевих організацій людей, що живуть із ВІЛ (ЛЖВ), та мереж ключових груп населення. Мета такої підтримки полягала в зборі кількісних та якісних даних щодо надання послуг стосовно ВІЛ та їх використання для покращення ефективності програм і подолання прогалин та нерівності в реагуванні на ВІЛ.

У 2021 році Секретаріат ЮНЕЙДС провів успішну адвокаційну кампанію щодо підписання Маріуполем і Кривим Рогом Паризької декларації «Прискорена відповідь великих міст світу на епідемію ВІЛ». Було надано технічну підтримку Департаменту охорони здоров'я КМДА в підготовці муніципальної Програми громадського здоров'я на 2022–2025 роки, а також місцевій команді в розробленні стратегічної інформації, включно з індексом стигматизації ЛЖВ, для покладення її в основу програмних дій, адаптованих до протидії стигматизації та дискримінації в Києві й Одесі. Було також надано технічну підтримку виконавчому комітетові міської ради м. Дніпро в реалізації Планів дій із прав людини та ініціативи «Здорове місто».

Крім того, ООН в Україні здійснила пілотування проєкту, спрямованого на інтегрування моделі надання послуг щодо ВІЛ/ГЗН на муніципальному рівні в Одесі, місті, що є учасником «прискореної відповіді». Загалом 1 417 осіб, що постраждали від ГЗН, включно з 28 особами з інвалідністю, скористалися послугами з комплексної соціально-психологічної підтримки та обстеження на ВІЛ-інфекцію, із яких 1% осіб виявилися ВІЛ-інфікованими. Розширення мережі постачальників послуг у 2021 році забезпечило ширший доступ до послуг з обстеження на ВІЛ-інфекцію для осіб, що входять до груп ризику, а також підтвердило дані про поширеність ВІЛ серед осіб, які постраждали від ГЗН. Це також забезпечило захист їхнього права на охорону здоров'я, покращило обізнаність та доступ до послуг з охорони здоров'я. Крім того, послугами з консультування щодо питань ВІЛ та з обстеження було запропоновано скористатися членам родин осіб, які постраждали від ГЗН, та осіб, що перебувають під загрозою зараження. Протестована модель виявилася одним із найефективніших засобів подолання прогалин у

доступі до інформації та послуг із ВІЛ, що дозволяє розширити права і можливості ЛЖВ на отримання необхідних послуг, а також скерувати таких осіб до відповідних постачальників послуг у разі ВІЛ-позитивного статусу.

Організація Об'єднаних Націй в Україні поширила 5 тис. комплектів санітарно-гігієнічних засобів для медичних працівників, які працюють у спеціальних групах із протидії COVID-19 у семи областях України. Під час пандемії медичні працівники, а особливо ті з них, які працювали на передовій протидії COVID-19, мали нестерпні умови праці: тривалі зміни, носіння засобів індивідуального захисту, відсутність перерв, спостереження й робота в стресових ситуаціях і за стресових умов. Такі умови праці позбавляли медичних працівників можливостей приділяти час та увагу своїй особистій гігієні. Ризик для їхнього здоров'я посилюється і в періоди менструацій. У комплектах, що були розповсюджені, містилися предмети першої необхідності, які дозволили медичним працівникам потурбуватися про своє здоров'я.

Рис. 9. Організація Об'єднаних Націй в Україні поширила 5 тис. комплектів санітарно-гігієнічних засобів для медичних працівників, які працюють у спеціальних групах із протидії COVID-19 в Україні

Було досягнуто певних успіхів у сферах, пов'язаних із **протидією тютюнокурінню**, із фізичною активністю та зі спостереженням за неінфекційними захворюваннями (НІЗ). У грудні 2021 року Парламент України ухвалив проєкт Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо охорони здоров'я населення від шкідливого впливу тютюну». Ця результативна адвокаційна акція зі зниження чинників ризику захворювання на НІЗ в Україні стала результатом підтримки з боку ВООЗ у взаємодії з громадянським суспільством. Цей новий законодавчий акт став значним кроком уперед у справі імплементації Рамкової конвенції

ВООЗ із боротьби проти тютюну та наближення до положень Директиви ЄС щодо тютюнових виробів. Але більш важливим є те, що нова законодавча база формує ефективне підґрунтя для зменшення масштабів куріння, захисту молоді від реклами тютюнових виробів та нікотинової продукції, а також для вжиття заходів контролю за сучасними тютюновими виробами, а отже, для покращення стану здоров'я та порятунку життів.

У 2021 році ВООЗ розпочала третій раунд **Глобального опитування дорослих щодо вживання тютюну (GATS) в Україні, яке провадить ВООЗ** і яке буде повністю завершено у 2022 році? GATS є національним репрезентативним опитуванням домогосподарств, у якому беруть участь дорослі віком 15 років та старше. Воно підвищує спроможність країн до розроблення, реалізації та оцінювання заходів із контролю за тютюновими виробами. Крім того, ВООЗ надала технічну допомогу, провела навчання та попрацювала з партнерами (Швейцарська агенція з розвитку і співробітництва, проєкт «Дій заради здоров'я») для започаткування в Україні **Європейської ініціативи ВООЗ з епіднадзора за дитячим ожирінням (COSI)**. Перевага COSI полягає в тому, що ця ініціатива широко використовується в Європейському регіоні ВООЗ та надає дані, придатні для порівняння й відтворення. Уперше в Україні з'являться цінні та перевірені дані щодо здоров'я дітей у контексті питань харчування й фізичної активності. У 2020 році в Україні було опубліковано огляд **«The STEPwise Approach to Surveillance» (Поетапний підхід до спостереження)**, який надав неоціненні дані щодо чинників ризику НІЗ. Наприклад у 2021 році ВООЗ здійснила **гендерний аналіз цих даних** для того, щоб краще визначити окремі потреби жінок та чоловіків. У тому ж році ВООЗ надала підтримку Міністерству охорони здоров'я та іншим заінтересованим сторонам у сприянні політиці ліквідації трансжирів через проведення політичного діалогу щодо поточних законодавчих ініціатив у взаємодії з Комітетом Верховної Ради з питань аграрної та земельної політики. До цього заходу було підготовлено комплексний пакет документів українською та англійською мовами на основі програми дій WHO REPLACE, спрямованої на вилучення трансжирів промислового виробництва з національних продовольчих запасів.

ГОТОВНІСТЬ ДО НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ТА ЗАХОДИ РЕАГУВАННЯ НА COVID-19

ВООЗ надала підтримку Урядові України в проведенні Спільного зовнішнього оцінювання (JEE) на основі Міжнародних медико-санітарних правил (ММСП), яке було завершено в грудні 2021 року. Упродовж

року відбувалося оцінювання потенціалу України в 19 галузях у контексті колегіального процесу, в якому українські експерти брали участь разом із членами групи JEE ВООЗ. Технічні сфери, що стали об'єктами оцінювання, варіювалися від законодавчих механізмів до охоплення вакцинацією та операцій із реагування на надзвичайні ситуації. У межах цього процесу, у ході якого країна разом із міжнародними експертами оцінювала свій статус, було досягнуто консенсусу щодо 75 пріоритетних напрямів діяльності.

Рис. 10. У 2021 році в Україні істотно посилювалося реагування на COVID-19 завдяки зусиллям Уряду, ВООЗ та широкого кола партнерів у сфері охорони здоров'я

ВООЗ відвідала **18 пунктів в'їзду в Україну** для оцінювання імплементації ММСП на місцевому рівні. Група ВООЗ із питань забезпечення готовності країни та Міжнародних медико-санітарних правил (ММСП) здійснила ці оцінювання для консультування Міністерства охорони здоров'я та Центру громадського здоров'я (ЦГЗ) України з питань удосконалення застосування ММСП у пунктах пропуску на суходолі та в морських і повітряних пунктах пропуску, допомагаючи ЦГЗ розробити докладний план на 2022 рік.

COVID-19 продовжував істотно впливати на ситуацію в Україні, а боротьба з пандемією залишалася одним із ключових пріоритетів країни у сфері охорони здоров'я. Зусилля Уряду, ВООЗ та широкого кола партнерів у сфері охорони здоров'я зумовили істотне посилення заходів реагування на COVID-19 в Україні впродовж 2021 року. Ключові досягнення України у сфері реагування на COVID-19 охоплюють 100-кратне збільшення потужностей для проведення тестів ПЦР у державних лабораторіях, чотири стратегічні оновлення Стратегічного плану із забезпечення готовності до COVID-19 і реагування на нього (CPRP), а також надання населенню понад 27 млн доз вакцини проти COVID-19.

Профілактика інфекцій та інфекційний контроль (IPC)

1,5 млн ЗІЗ надано лікарням

7 460 медичних працівників первинної ланки отримали навчання ВООЗ із профілактики інфекцій та інфекційного контролю (IPC)

Понад 800 пунктів гігієни рук облаштовано в лікарнях для пацієнтів із COVID-19

Понад 40 візитів технічної підтримки до лікарень для пацієнтів із COVID-19 та навчальних курсів на місцях із питань IPC було проведено у 2021 році

Понад 30 000 переглядів 12 спільних вебінарів із IPC разом із УРНС, ЮНІСЕФ та МОЗ у 2021 році

70% лікарень України отримали підтримку від ВООЗ із питань IPC у 2021 році

Клінічне лікування

У 471 випадкові перевірено постачання кисню до лікарень для пацієнтів із Covid-19

255 лікарень одержали підтримку в модернізації обладнання

5 800 фахівців скористалися тренінгами, вебінарами та візитами на місцях із питань клінічного лікування

9 розроблених в Україні виробів ЗІЗ пройшли перевірку на відповідність стандартам якості ВООЗ

Лабораторії

У 100 разів збільшилася потужність державних лабораторій України з ПЦР-тестування на COVID-19

28 лабораторій одержали підтримку щодо лабораторного матеріалу

133 лабораторії взяли участь у Програмі кваліфікаційного тестування з виявлення SARS-CoV-2 методом ПЦР

Понад 500 фахівців лабораторій відвідали практичні вебінари онлайн щодо Посібника ВООЗ із біологічної безпеки в лабораторних умовах

Спостереження

25

областей стали об'єктом моніторингу щодо дотримання заходів із громадського здоров'я

424

епідеміологів пройшли підготовку з відстеження контактів

500+

поширено понад 500 денних оперативних зведень

Психічне здоров'я

352

медпрацівників пройшли підготовку з питань психічного здоров'я в контексті COVID-19

7

установ виконання покарань одержали підтримку з ПЗПСП

114

онлайн-тренінгів із питань психічного здоров'я

Координація

У січні 2021 року було проведено Огляд вжитих заходів (Intra Action review) щодо COVID-19, де були визначені передові практики, прогалини та отриманий досвід. Результати було додано до оновленого Плану CPRP

4 стратегічні оновлення Плану CPRP і 15 зустрічей у межах кластеру з охорони здоров'я на тему COVID-19 із залученням близько 70 партнерів, кількість яких зростала

8 областей беруть участь у проєкті ВООЗ із соціальної згуртованості та миробудівництва, який охоплює аналіз конфліктів на місцевому рівні, діалог на рівні спільнот, медіацію та розбудову довіри

24 медичні наради ООН, проведені разом із партнерами ООН для підготовки комплексних і багатосторонніх заходів реагування у сфері охорони здоров'я

Оповіднення про ризики

ВООЗ забезпечує охоплення 6 млн людей за допомогою цифрових інформаційних пакетів (15 відеоанімаційних і 10 цифрових пакетів), присвячених безпечній індивідуальній поведінці, розумінню природи вірусу та сприйняттю ризику COVID-19

У 2020 році ВООЗ провела дослідження для розуміння поведінкових тенденцій щодо COVID-19 та динаміки довіри серед українців. Станом на 2021 рік ВООЗ завершила 14 циклів цього дослідження

Понад 20 відеоінструкцій було розроблено та надано разом із біомедичним обладнанням для роз'яснення медперсоналу правил належного поводження з ним

Вакцинування проти COVID-19

ВООЗ надала підтримку Урядові України у підготовці Національного плану вакцинопрофілактики з метою протидії COVID-19 та в підготовці всіх необхідних документів для реєстрації і підтримку з боку COVAX

У 2021 році 9 млн людей пройшли повну вакцинацію за підтримки ВООЗ

Понад 19 тис. медпрацівників опанували всі кроки вакцинації проти COVID-19, їх готували 350 регіональних інструкторів, що працювали у 28 регіональних навчальних центрах

Підтримання ключових послуг з охорони здоров'я

25 областей та 4 міста стали об'єктами моніторингу з метою оцінювання впливу COVID-19 на надання послуг із лікування ВІЛ та тестування щодо нього

У 250 закладах ПМД проведено онлайн-оцінювання, а в 21 – фізичне оцінювання в межах огляду пакета первинних послуг з охорони здоров'я у 2021 році

ВООЗ здійснила огляд практики планової вакцинації під час пандемії COVID-19

ІНШІ КЛЮЧОВІ ЗДОБУТКИ

Рівень вакцинації в Україні все ще є одним із найнижчих у Європі здебільшого через поширену антивакцинну пропаганду та дезінформацію. Для розв'язання цієї проблеми Організація Об'єднаних Націй здійснила новаторський дослідний проєкт (ПРООН у партнерстві з ЮНІСЕФ) і **дослідила набір показників щодо COVID-19, провівши загальнонаціональне опитування з оцінками (Програма Організації Об'єднаних Націй із відновлення та розбудови миру), та об'єднала зусилля з галузевими міністерствами, місцевими органами влади, громадськими об'єднаннями й медичними працівниками для донесення заснованої на фактичних даних інформації про вакцинацію, до того ж було охоплено, за оцінками, понад 80 тис. людей.**

ОСВІТА

У 2021 році Уряд України, виходячи зі своїх зобов'язань у рамках ініціативи «Партнерство Біарріц», знову підтвердив свою відданість справі розвитку інклюзивної та вільної від дискримінації системи освіти. Відповідно Організація Об'єднаних Націй надала цільову підтримку Офісу Віцепрем'єр-міністра України, Міністерству освіти України, Міністерству молоді та спорту України, Інституту модернізації змісту освіти, Державній службі якості освіти України, Українському інституту розвитку освіти. Крім того, Організація Об'єднаних Націй надала підтримку регіональним департаментам освітніх і регіональних центрів професійного розвитку для педагогів у таких сферах:

- 1) накопичення антидискримінаційного досвіду авторів навчальних матеріалів та експертів;
- 2) підтримка молодих жінок та дівчат у вільному від стереотипів виборі професій, насамперед професій у природничо-математичних сферах (STEM);
- 3) заохочення нульової терпимості до насильства.

Упродовж 2021 року для забезпечення сталого та стимулювального ефекту в заохоченні антидискримінаційного підходу в освіті Організація Об'єднаних Націй у співпраці з НУО EdCamp провела 28 комплексних онлайн-тренінгів для 1 734 державних експертів із питань освітнього контенту та представників урядових установ, включно з Інститутом модернізації змісту освіти, Державною службою якості освіти України та Українським інститутом розвитку освіти.

На функціональному рівні ЮНФПА налагодив інституційне партнерство з видавництвом «Ранок», яке є найбільшим в Україні у сфері видання підручників; це видавництво сертифікувало 43 авторів підручників та експертів після того, як вони пройшли навчальну

програму зі створення контенту, вільного від дискримінації; крім того, ЮНФПА випустив керівництво для педагогів із недискримінаційного навчання. Також ЮНФПА започаткував підготовку вичерпного онлайн-курсу «Освіта без дискримінації», який надасть ґрунтовні багатоаспектні вказівки педагогам щодо шкідливого впливу стереотипів, а також засоби для створення безпечного, різноманітного й толерантного освітнього середовища.

У гармонії із нещодавно ухваленою Концепцією розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти), Організація Об'єднаних Націй продовжила свої довготермінові зусилля із заохочення гендерної рівності у професіях STEM, забезпечення вільного від дискримінації вибору кар'єри та створення справедливих умов для жінок та дівчат у секторі технологій. Проведене ЮНФПА у лютому 2021 року загальнонаціональне опитування щодо обрання професії показало, що більшість респондентів (56%) усе ще підтримує гендерний розподіл професій на жіночі та чоловічі, а 79% українців пояснюють цей розподіл різницею у вихованні дівчат та чоловіків (29%) і різною професійною орієнтацією в школах (25%). Висновки були зроблені, зокрема, для викладачів професійно-технічної освіти з Донецька та Запоріжжя з метою розвитку їхніх навичок із застосування гендерно орієнтованих підходів у своїй роботі.

Рис. 11. Організація Об'єднаних Націй продовжила свої тривалі зусилля із заохочення гендерної рівності у професіях STEM

Упродовж 2021 року Організація Об'єднаних Націй забезпечила для **понад 10 тис. дівчат можливість практикувати STEM та покращити шанси на отримання професії у сфері ІТ**. Організація Об'єднаних Націй організувала на національному рівні святкування Дня дівчат у сфері інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), Національного дня дівчат у сфері технологій, надала підтримку проведенню STEM-таборів, Хакатону «Hack4Good» для учениць середніх шкіл, а також розв'язанню проблем у сфері STEM.

Було підписано меморандуми про партнерство з 40 новими партнерами (молодіжні неурядові організації та молодіжні центри), за якими було організовано 15 програм із розвитку навичок **Skills Lab** (Skills Lab: успішна кар'єра; Skills Lab: самозайнятість та Skills Lab: власний бізнес) для 548 молодих людей та послуги профорієнтації для 400 осіб із різних регіонів України.

Рис. 12. 229 нових тренерів ProSkills були підготовлені в ході низки навчань тренерів для фахівців із роботи з неповнолітніми у Донецькій, Луганській, Запорізькій та Херсонській областях

У 2021 році загалом 229 нових тренерів ProSkills були підготовлені в ході низки навчань тренерів (ToTs) для фахівців із роботи з підлітками в Донецькій, Луганській, Запорізькій та Херсонській областях. 175 із цих фахівців були підготовлені в інститутах післядипломної педагогічної освіти. Фахівці цих закладів взяли участь у тренінгах ProSkills ToTs у березні 2021 року та впровадили навчальну програму ProSkills до навчальних курсів своїх інститутів. Такий підхід значно посилив сталість навчальної програми ProSkills та поширив її. Окрім того, вона сприяла залученню мотивованих та талановитих фахівців, які працюють із підлітками в цих регіонах, і створила передумови для зростання мережі тренерів ProSkills та охоплення

нею дедалі більшого числа молодих людей по всій країні. У 2021 році не менш ніж 400 підлітків віком від 14 до 17 років взяли участь у програмі ProSkills під час літніх таборів, у молодіжних центрах та інших закладах чотирьох областей.

У 2021 році 72 викладачі та інструктори П(ПТ)О прослухали електронний навчальний курс Міжнародного центру торгівлі (МЦТ) / МОТ «Створення модульного контенту та цифрова П(ПТ)О для України», 5 із них пройшли підготовку з навчання на цьому курсі та управління ним. Десять викладачів, які пройшли цей курс навчання, з чотирьох пілотних навчальних закладів П(ПТ)О в Рівному (автомеханіка), Сумах (електрика), Херсоні (кухарська справа) та Запоріжжі (кравецтво) створили власні цифрові інтерактивні уроки на основі чотирьох навчальних планів щодо цих професій. МОТ доповнила ці уроки за допомогою 4 тренажерів доповненої реальності та 31 навчального відеofilmу, розроблених для кожної професії разом із пілотними школами й протестованих у цих школах. Крім того, 415 осіб взяли участь у трьох додаткових вебінарах із питань очікувань щодо навичок та відповідності навичок (МОП/Європейський фонд освіти), підходу, орієнтованого на учнів (МОП/ЮНІСЕФ), та розвитку цифрових навичок. Викладачам та інструкторам закладів П(ПТ)О було представлено цифровий контент та цифрові інструменти. 200 осіб були присутні на презентації, її переглянуло понад 700 осіб, також було поставлено багато запитань про цифрові продукти.

У партнерстві з організаціями роботодавців та працівників МОП розробила кілька цифрових інтерактивних навчальних інструментів: «Вступний курс для нових членів профспілок», «Працевлаштування без фільтрів» та «Керівництво з питань гендерної рівності та недискримінації для роботодавців».

У співробітництві з Міністерством освіти і науки України МОП розробила вебсайт, який став елементом Всеукраїнської школи онлайн. Цей вебсайт надасть можливість дистанційного навчання для учнів та викладачів закладів П(ПТ)О. На такому вебсайті будуть доступні всі цифрові продукти та контенти.

Стратегічний напрям 3.

ДЕМОКРАТИЧНЕ УРЯДУВАННЯ, ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА ТА ГРОМАДСЬКА УЧАСТЬ

АГЕНТСТВА: ЮНІСЕФ, ЮНФПА, ПРООН, МОП, «ООН ЖІНКИ», ЮНОПС, УВКБ ООН, МОМ, УВКПЛ, ВООН

Рис. 13. Співвідношення між фінансуванням ЦСР із боку ООН за Напрямом 3**Кінцевий результат 3**

СТАНОМ НА 2022 РІК ЧОЛОВІКИ І ЖІНКИ, ДІВЧАТА ТА ХЛОПЦІ БЕРУТЬ УЧАТЬ У ПРИЙНЯТТІ РІШЕНЬ, КОРИСТУЮТЬСЯ ПРАВАМИ ЛЮДИНИ, ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ, МАЮТЬ ДОСТУП ДО ЕФЕКТИВНИХ, ПРОЗОРИХ ТА НЕДИСКРИМІНАЦІЙНИХ ГРОМАДСЬКИХ ПОСЛУГ

УРЯДУВАННЯ

Організація Об'єднаних Націй продовжила надання допомоги в покращенні стратегічного планування та бюджетування на національному й місцевому рівнях, сприяючи зміцненню прозорості та ефективності інститутів урядування. Створені за підтримки ПРООН в Офісі Прем'єр-міністра, у Міністерствах закордонних справ, культури та інформаційної політики три групи політичного консультування сприяли довготерміновій та орієнтованій на забезпечення стійкості трансформації ухвалення рішень у кризових ситуаціях в Україні та адаптації до надзвичайних ситуацій, зокрема таких, які пов'язані з COVID-19.

Ще у двох областях (Сумській та Харківській) гендерний вимір був включений до стратегій розвитку областей до 2027 року, а у Волинській області відбулася пріоритезація жіночого підприємництва внаслідок актуалізації гендерної проблематики в рамках політики регіонального розвитку. Крім того, у 13 пілотних громадах у Чернівецькій, Херсонській, Сумській та Волинській областях було ухвалено 32 гендерно чутливі програми та бюджети в інтересах жінок із вразливих категорій. Цих результатів вдалося досягти завдяки підтримці Організації Об'єднаних Націй у таких сферах: розбудова спроможностей понад 300 державних та муніципальних службовців на основі рекомендацій, розроблених унаслідок першого

в історії інституційного оцінювання впровадження гендерного підходу та підходу на основі прав людини, проведеного в пілотних областях за методологією структури «ООН Жінки»; сприяння гендерно орієнтованому плануванню та бюджетуванню, а також розробленню гендерних профілів пілотних областей та громад; проведення жіночими громадськими організаціями адвокаційної кампанії із задоволення потреб жінок, які стикаються з множинними формами дискримінації, у контексті децентралізації.

Організація Об'єднаних Націй забезпечила підтримку поширення державних послуг на найвіддаленіші регіони країни. Приблизно 57 174 особи (50,1% – жінки, 49,9% – чоловіки) скористалися в Україні вісьма новими електронними послугами на загальнонаціональному порталі електронних послуг «Дія», створеними за підтримки Організації Об'єднаних Націй. До числа публічних послуг належать подання заявок на участь у державній програмі пільгового іпотечного кредитування для ВПО, пенсійні послуги (нарахування пенсій, а також витяги з Реєстру застрахованих осіб) та послуги з надання житлових субсидій. Нові сервіси було створено відповідно до Керівних рекомендацій із доступності вебконтенту з метою забезпечення доступу до них.

VoxUkraine, громадська організація, яка працює за підтримки Організації Об'єднаних Націй, сприяла розбудові спроможностей Держстату до надання якісної статистики та проведенню адвокації щодо вдосконалення законодавства. Для узгодження законодавства України з типовим законодавством Організації Об'єднаних Націй групи експертів з-поміж представників громадянського суспільства організували у взаємодії із Держстатом низку дискусій щодо законопроекту, який отримав позитивну реакцію від Статистичної комісії ООН та був ухвалений Урядом. Триває подальша адвокаційна робота, спрямована на ухвалення цього закону.

За підтримки Організації Об'єднаних Націй усього 15 хабів ГО покращили власні системи внутрішнього управління та власну фінансову стійкість. 2021 року громадські організації за підтримки Організації Об'єднаних Націй покращили свої можливості з ведення адвокації на користь реалізації інноваційного інструменту загальноукраїнського громадського бюджету. Уряд виділив 18,2 млн грн (674 тис. дол. США) на реалізацію трьох проєктів-переможців пілотного етапу. Організація Об'єднаних Націй надала підтримку Держстату в розробленні відкритої

онлайн-платформи з моніторингу показників ЦСР. Відкрита платформа ЦСР збиратиме, поширюватиме та відстежуватиме дані на національному рівні щодо показників ЦСР в Україні з розбивкою за показниками статі, віку та іншими соціальними ідентифікаторами, з визначенням прогалів у даних та покращенням доступу до офіційної статистики й метаданих. Адміністратором цієї платформи буде Держстат.

Організація Об'єднаних Націй продовжила роботу з розбудови спроможностей українських державних службовців, навчаючи їх у таких сферах як публічна політика та права людини. Організація Об'єднаних Націй продовжила надання підтримки Верховній Раді України (ВРУ) у питаннях законодавчого процесу, контролю та представництва. ВРУ ухвалила в першому читанні проект закону про законодавчу діяльність, розроблений у тісній співпраці з Організацією Об'єднаних Націй. Після його ухвалення законодавчий процес буде повністю врегульовано від початку до кінця. Крім того, за підтримки Організації Об'єднаних Націй Верховна Рада України отримала низку аналітичних документів та рекомендацій, спрямованих на покращення її роботи, включно із законодавчим процесом, а саме таких, які стосуються оцінювання ефективності законодавства, планування та моніторингу законодавчої діяльності. Також за допомогою новоствореного навчального курсу онлайн щодо підготовки проєктів законодавчих актів було посилено спроможності 115 працівників Апарату ВРУ. Цей курс був завантажений на навчальну онлайн-платформу.

Відповідно до Закону «Про запобігання корупції», усі державні службовці щорічно подають до відкритого реєстру свої декларації про активи. Це є свідченням довготермінової життєздатності системи декларування та перевірки активів, розробленої і інституціонолізованої відповідно до ініціативи ПРООН щодо доброчесності та транспарентності (на цей час ініціативу завершено). Організація Об'єднаних Націй сприяла підвищенню прозорості та доброчесності публічних інституцій шляхом підтримки цифровізації публічних послуг, спрямованої на: мінімізацію корупційних ризиків; посилення центрів мобільних послуг та платформи «Дія», національних інституцій, відповідальних за постачання ліків та медичних виробів без корупції; підтримку залучення громадянського суспільства до розроблення публічної політики та моніторингу її реалізації у різних сферах.

Організація Об'єднаних Націй продовжила надавати підтримку **Національному агентству з питань запобігання корупції** (НАЗК) у його діяльності щодо забезпечення доброчесності на місцевому рівні, а саме: у розвитку спроможності місцевих посадових осіб та працівників підрозділів комплаєнсу; у розробленні методологічних керівних принципів із питань

протидії корупції для органів місцевого самоврядування; у розвитку секторальних цифрових рішень (мобільний застосунок «Ваше право», електронний суд, служба порятунку 101, центри IT-рішень).

Організація Об'єднаних Націй надала підтримку в проведенні двох етапів загальнонаціонального тестування працівників **Державної митної служби**, із яких було протестовано 9,3 тис. осіб. Було надано підтримку в проведенні кампанії із набору на керівні посади в територіальних органах та центральному апараті Державної митної служби.

У березні Уряд України ухвалив Постанову «Деякі питання визнання особою без громадянства», спрямовану на сприяння впровадженню в Україні процедури визнання особи без громадянства (ОБГ). У березні 2013 році Україна приєдналася до обох конвенцій ООН щодо безгромадянства. Після восьми років адвокаційних зусиль із боку Організації Об'єднаних Націй закон про процедуру визнання ОБГ має бути реалізований у 2021 році. Ця процедура допоможе впорядкувати правовий статус осіб без громадянства, які прибули на територію України після листопада 1999 року, коли набув чинності закон України про громадянство.

Організація Об'єднаних Націй разом із партнерами провела успішну адвокаційну роботу щодо вилучення вимоги про обов'язкову реєстрацію місця проживання шукача притулку з Проекту Закону про реалізацію публічних електронних послуг із реєстрації та декларування місця проживання в Україні № 5463, ухваленого Верховною Радою України 5 листопада. Унаслідок цієї адвокаційної роботи до шукачів притулку не застосовуватимуться штрафи за нерєєстрацію місця проживання протягом 30 днів після одержання посвідчення біженця.

У березні 2021 року було прийнято закон, що впроваджує біометричні візи для іноземців, які звертаються за українськими візами, цей закон було підготовлено за підтримки Організації Об'єднаних Націй.

ПРАВА ЛЮДИНИ

У 2021 році понад 3 232 особи (49% – жінки та 51% – чоловіки) змогли розв'язати проблеми з порушенням прав людини, звернувшись до мережі з 24 представників Уповноваженого Верховної Ради з прав людини в регіонах, яка працює за підтримки ПРООН. Працівники цієї регіональної мережі та монітори дотримання прав людини провели 193 моніторингові візити та консультації для сільських громад, а також 289 онлайн-консультацій для 1 839 осіб (із яких 52% – жінки, 48% – чоловіки). Представники Уповноваженого здійснили моніторинг понад 207 місць несвободи та 27 судових проваджень.

Організація Об'єднаних Націй надала підтримку ухваленню Президентом України нової **Національної стратегії у сфері прав людини** 24 березня 2021 року та Плану дій із її реалізації на 2021–2023 роки 23 червня 2021 року. Цю Стратегію було розроблено в інклюзивний спосіб, за допомогою консультацій з органами влади, громадянським суспільством та міжнародними організаціями; до неї було долучено більшість рекомендацій, наданих Представництвом Організації Об'єднаних Націй в Україні. Завдяки підтримці з боку Організації Об'єднаних Націй до документа було внесено такі критично важливі питання як правовий захист та відшкодування шкоди цивільним особам, постраждалим унаслідок конфлікту із забезпеченням таких аспектів: відсутність дискримінації щодо лесбійок, геїв, бісексуальних, трансгендерних осіб та інтерсекс-осіб (ЛГБТИ), ромів та осіб з інвалідністю; права на вільне судове провадження та підзвітність; права осіб, які перебувають під вартою, ВПО та мешканців територій, підконтрольних збройним угрупованням; свобода ЗМІ; право на мирні зібрання. Очікується, що ці інклюзивні заходи посилять захист осіб, які перебувають у найвразливішому становищі, та забезпечать інтегрування гендерних аспектів до всіх сфер нової Стратегії. Крім того, за рекомендацією Організації Об'єднаних Націй Міністерство юстиції створило робочу групу з моніторингу та оцінювання реалізації Стратегії та Плану заходів.

Організація Об'єднаних Націй надала підтримку підготовці Стратегії сприяння реалізації прав і можливостей осіб, які належать до ромської національної меншини, в українському суспільстві на період до 2030 року (ухвалено Кабінетом Міністрів України 28 липня 2021 року). Відповідно до Стратегії, від 4 до 8% ромського населення в Україні не мають документів, які засвідчують особу, що унеможливорює їхній доступ до безоплатної правової допомоги та працевлаштування; Стратегія, поміж іншим, ставить за мету полегшити для ромів реєстрацію народжень та одержання документів, що засвідчують особу, а також створити процедури, які б сприяли доступу осіб без документів до безоплатної правової допомоги. У Стратегії наголошено також на важливості збору деталізованих даних та розбудови спроможності органів влади в контексті принципу недискримінації. Вона охоплює проведення загальнонаціональної кампанії з підвищення обізнаності щодо прав ромів та інформаційну кампанію із заохочення ромського населення до участі в майбутньому переписі населення.

Організація Об'єднаних Націй надала рекомендації до проекту Закону **про засади державної політики перехідного періоду**. 18 жовтня Венеційська комісія запропонувала висновок щодо законопроекту; такий висновок відображав ключові проблемні питання, які Організація Об'єднаних Націй порушувала в діалозі з

органами влади. Так, Венеційська комісія встановила, що декілька ключових положень законопроекту не відповідають міжнародним стандартам, зокрема визначення перехідного правосуддя, права на правду та на правовий захист і відшкодування. Крім того, Венеційська комісія зауважила, що багато положень є розмитими й не узгоджуються з поточним законодавством та що законопроект недостатньо мірою забезпечує інтегрування гендерної перспективи. Унаслідок адвокації із боку Організації Об'єднаних Націй та інших міжнародних суб'єктів, законопроект було відкликано з Парламенту в січні 2022 року, що дозволить здійснити його суттєвий перегляд із метою узгодження документа з міжнародними стандартами.

Організація Об'єднаних Націй провела навчання для Національної школи суддів України на тему застосування міжнародних трудових норм у судочинстві. Будучи членом МОП, Україна ратифікувала 71 Конвенцію МОП, із яких 63 мають обов'язковий характер, включно з усіма вісьма Фундаментальними конвенціями та чотирма Управлінськими конвенціями, які наразі є частиною внутрішнього законодавства. Цей курс виконує роль довідкового посібника для суддів, які тлумачитимуть міжнародні трудові норми та висновки наглядових органів МОП під час ухвалення рішень.

Організація Об'єднаних Націй продовжила реалізацію ухваленого у 2020 році **Плану дій щодо боротьби з мовою ворожнечі**. План дій Представництва ООН в Україні щодо боротьби з мовою ворожнечі ґрунтується на трьох напрямках: моніторинг та аналіз мови ворожнечі; розв'язання проблеми першопричин, руйнівних сил та суб'єктів мови ворожнечі; залучення та підтримка осіб, які постраждали від мови ворожнечі. Організація Об'єднаних Націй на регулярній основі здійснює активну адвокаційну роботу із запобігання мові ворожнечі, проводячи зустрічі на високому рівні та скеровуючи адвокаційні листи до відповідних державних органів. Крім того, УВКПЛ надало допомогу Секретаріатові Уповноваженого Верховної Ради з прав людини з відстежування проявів мови ворожнечі, що має посприяти ефективнішому розслідуванню таких інцидентів та судовому переслідуванню винних. Встановлено ефективне співробітництво з Офісом запобігання геноциду та відповідальності за захист (OSAPG), який постійно підтримує цей робочий напрямок та керує ним. План дій щодо боротьби з мовою ворожнечі в Україні OSAPG застосовує як модель для тих команд ООН у конкретних країнах, які ще не розробили власних відповідних планів. У відповідь на заклик Генерального секретаря Представництво Організації Об'єднаних Націй в Україні розробило власну внутрішню **Політику належної обачності з питань прав людини стосовно підтримки сил безпеки в Україні, які не входять до складу сил ООН**

(яка складається зі Стандартних оперативних процедур і Загальної та попередньої рамки оцінювання ризику), що була ухвалена Представництвом ООН у червні 2021 року. Дев'ять установ Організації Об'єднаних Націй, які працюють із силами безпеки, активно долучилися до роботи цільової групи й здійснювали співробітництво в підготовці цієї політики. У жовтні 2021 року Організація Об'єднаних Націй провела спеціальний брифінг для всіх причетних міністерств, служб та сил безпеки України щодо нещодавно ухваленної Політики належної обачності з питань прав людини стосовно підтримки сил безпеки, які не входять до складу сил ООН, із метою прозорого інформування про будь-які наслідки, які може мати ця нова політика. Наприкінці 2021 року окремі установи Організації Об'єднаних Націй почали роботу з підготовки відповідних індивідуальних оцінок ризиків, завершення якої очікується у 2022 році.

Організація Об'єднаних Націй продовжила роботу з моніторингу ситуації у **громадянському просторі**, аналізуючи, зокрема, ситуацію щодо свободи поглядів і їх вільного висловлення, права на мирні зібрання та об'єднання, а також становища правозахисників на підконтрольних Уряду територіях (ПУТ), НПУТ та в Автономній Республіці Крим і місті Севастополі, окупованих Російською Федерацією. За даними УВКПЛ, правозахисники, що працюють у таких сферах як запобігання корупції, захист довкілля, гендерна рівність та права меншин (включно з ЛГБТІ), продовжували бути об'єктами нападів, загроз, залякування та мови ворожнечі. У більшості випадків кривдники залишаються невстановленими, що посилює відчуття безкарності та стимулює подальші напади. Захисниці прав жінок стикалися з додатковими гендерно зумовленими ризиками через власну професійну діяльність. На НПУТ УВКПЛ продовжило фіксувати події, які свідчать про подальше звуження громадянського простору. Багато груп та активістів із прав людини виїхало із цих територій унаслідок нездоланих перешкод у роботі або через переслідування за їхню законну роботу із захисту прав людини. Ті ж, хто залишився й продовжує працювати, зокрема захисниці прав жінок, стикаються з небезпекою високого рівня.

Унаслідок кризи, пов'язаної з COVID-19, триває поглиблення нерівностей та вразливостей серед людей, зокрема серед медичних працівників, що негативно позначилося на праві населення на охорону здоров'я. Занепокоєння також викликало збільшення повідомлень про домашнє насильство внаслідок пандемії, жертвами якого непропорційною мірою стали жінки. Зокрема було встановлено, що жінки, які мешкають на територіях, постраждалих від конфлікту, по обидва боки лінії розмежування наражаються на посилену небезпеку домашнього насильства через відсутність безпеки, високий рівень військової

присутності, фактичну безкарність кривдників та економічні труднощі. Ба більше, на територіях, які контролюють озброєні угруповання, відчувається гостра нестача притулків та служб підтримки жертв домашнього насильства.

Організація Об'єднаних Націй продовжила моніторинг впливу пандемії COVID-19 на права людини, а також реакції із боку державної влади України, приділяючи особливу увагу особам та групам осіб, що перебували в маргінальному та вразливому становищі, відповідно до Порядку денного у сфері сталого розвитку до 2030 року та зобов'язань Організації Об'єднаних Націй за принципом «Не залишити нікого осторонь». Унаслідок заходів із протидії COVID-19 була жорстко обмежена свобода пересування в зоні конфлікту, що негативно позначилося на правах цивільного населення на сімейне життя, охорону здоров'я, роботу, соціальний захист та належний рівень життя. Покращення свободи пересування сприяло б підтриманню взаємних контактів між людьми по обидва боки лінії розмежування, зміцненню соціальних та сімейних зв'язків і зменшенню негативного впливу конфлікту на цивільне населення. Криза COVID-19 загострила проблеми у сфері прав людини, із якими стикаються працівники сфери охорони здоров'я в Україні, включно з відсутністю належної винагороди за працю, яка б забезпечувала гідне життя. Унаслідок цієї кризи з'явилися також нові види вразливості, які мали стосунок до умов їхньої праці та соціального захисту. Погіршення умов роботи призводить до браку медичного персоналу в Україні, а це негативно позначається на праві населення на охорону здоров'я. У контексті реагування Уряду на кризу у сфері охорони здоров'я, пов'язану з COVID-19, пріоритетну увагу належить приділяти працівникам сфери охорони здоров'я, зокрема має бути гарантовано, у тісних консультаціях із такими працівниками, їхнє право на справедливі й гідні умови праці. Ці питання повинні охоплювати питання справедливої заробітної платні та рівної винагороди за працю рівної цінності, безпеку та гігієну праці, включно з послугами з охорони психічного здоров'я та соціально-психологічної підтримки, а також покращення їхнього соціального захисту.

Для посилення реагування громадянського суспільства на порушення прав людини вразливих груп жінок та чоловіків у ході спалаху пандемії COVID-19 в Україні було реалізовано кілька місцевих ініціатив у Дніпропетровській, Харківській, Хмельницькій, Київській, Львівській, Полтавській та Рівненській областях. Підтримувані ініціативи передбачають координацію зусиль ключових заінтересованих сторін на субнаціональному рівні, адвокацію на користь виділення коштів на притулки для жінок, програму реабілітації для кривдників, просвітницькі та медійні заходи, спрямовані на різні аудиторії і різних осіб, що

ухвалюють рішення, як-от на жінок, що страждають від домашнього насильства, включно з ромськими жінками. Понад 900 осіб, що пережили домашнє насильство, отримали необхідну соціально-психологічну та правову допомогу, а також скерування до спеціалістів. Комунікаційна кампанія, реалізована в партнерстві з Телеканалом «Київ» та громадськими організаціями, була спрямована на пропагування нульової толерантності до насильства з боку партнерів у стосунках та формування здорових партнерств без насильства й маніпуляцій. Її аудиторія нараховувала понад 1 мільйон глядачів.

РІВНІСТЬ І НЕДИСКРИМІНАЦІЯ

Після тривалих адвокаційних зусиль, ужитих Організацією Об'єднаних Націй у координації з іншими зацікавленими сторонами, 1 липня Верховна Рада України скасувала положення законодавства, за яким особам походженням із Криму та мешканцям материкової України з кримською реєстрацією в паспорті надавали статус платника податків – нерезидента. Це скасування набуло чинності 21 листопада 2021 року. Внаслідок ставлення до осіб із кримською реєстрацією в паспорті як до «нерезидентів» законодавство сприяло дискримінаційному відчуженню мешканців Криму від повного спектру банківських послуг у материковій Україні. Це створило значні перешкоди для ведення банківських рахунків та проведення фінансових операцій, як-от переказ коштів на інший рахунок, зняття коштів та відкриття депозитів. Скасування статусу платників податків – нерезидентів суттєво позначилося на рівному доступі осіб походженням із Криму до публічних послуг. Це сталося після покращень 2020 року, коли після тривалої адвокаційної роботи з боку УВКПЛ Національний банк України вніс зміни до власної резолюції про статус нерезидентів, що полегшило ситуацію стосовно деяких із цих питань.

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ

Секретаріат Віцепрем'єр-міністерки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, який очолює Національний гендерний механізм (НГМ), користався з постійних консультацій із питань політики та технічної підтримки з боку Організації Об'єднаних Націй для забезпечення координації у межах Уряду, моніторингу та реалізації гендерної рівності й зобов'язань за резолюцією РБ ООН «Жінки, мир, безпека» (ЖМП) на національному та регіональному рівнях. Завдяки регулярним засіданням урядової Комісії із питань координації взаємодії органів виконавчої влади щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на чолі з Віцепрем'єр-міністеркою та за підтримки структури «ООН Жінки» було налагоджено функціонування механізму координації та підзвітності у сфері моніторингу таких зобов'язань у контексті гендерної рівності

як Національний план дій із виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року (НПД 1325), ініціатива «Партнерство Біарріц за гендерну рівність», Міжнародна коаліція за рівну оплату праці (EPIC) та Державна соціальна програма запобігання й протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі. Крім того, Уряд зробив внесок у моніторинг НПД 1325 за допомогою організації спільного національного форуму, ініційованого жіночими громадськими організаціями за технічної підтримки структури «ООН Жінки».

Міжсекторальна робоча група «Гендерна рівність», створена в межах нової Міжнародної архітектури координації технічної допомоги під співголюванням Секретаріату Віцепрем'єр-міністерки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, Урядової уповноваженої з питань гендерної рівності та дозорів, зміцнювала взаємодію з партнерами з розвитку шляхом проведення своїх регулярних координаційних засідань, які також стали об'єктом підтримки з боку Організації Об'єднаних Націй. Координатори з питань гендерної рівності в міжсекторальних робочих групах у межах нової Міжнародної архітектури координації технічної допомоги отримали знання та інструменти, а також освоїли підходи до інтеграції питань гендерної рівності до планів, політики та бюджетів. «ООН Жінки» в партнерстві з Урядовою уповноваженою з питань гендерної рівності провели тренінг із розвитку спроможностей.

Секретаріат Віцепрем'єр-міністерки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції та Урядова уповноважена з питань гендерної рівності отримали допомогу від експерта Організації Об'єднаних Націй у проведенні адвокації щодо гендерно орієнтованого фінансового моніторингу та відстеження в Україні. У партнерстві з Директоратом координації міжнародної технічної допомоги при Секретаріаті Кабінету Міністрів України було розроблено та подано до Уряду дорожню карту реалізації Моніторингової системи з відстеження і повідомлення про гендерно орієнтовані фінанси. Понад 90 представників центральних органів виконавчої влади та партнерів із розвитку отримали поглиблені знання з методології гендерних маркерів на спеціалізованому вебінарі, проведеному міжнародним експертом структури «ООН Жінки» у галузі фінансування розвитку.

Для виконання **зобов'язань за Резолюцією Ради Безпеки ООН (РБ ООН) 1325** та в партнерстві зі Секретаріатом Віцепрем'єр-міністерки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції та Урядовою уповноваженою з питань гендерної рівності Організація Об'єднаних Націй доопрацювала Керівні принципи з інтеграції гендерних аспектів до навчальних програм у секторі безпеки та оборони.

28 вищих навчальних закладів цього сектору запровадили Керівні принципи, а понад 900 професорів та викладачів цих закладів покращили власні знання та навички з питань інтегрування гендерних аспектів до навчального процесу в секторі безпеки та оборони за технічної підтримки з боку Організації Об'єднаних Націй.

Національний гендерний механізм, а саме Апарат Урядової уповноваженої з питань гендерної рівності та Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, посилив моніторинг на основі даних та аналізу реалізації національної політики з гендерної рівності на регіональному рівні та впливу реформи децентралізації на жінок із вразливих категорій. Організація Об'єднаних Націй зробила внесок у досягнення цього результату шляхом проведення першого в історії комплексного аналізу реалізації національної політики з гендерної рівності на регіональному рівні, впливу реформи децентралізації на гендерну ситуацію та права людини й розвитку спроможностей регіональних представників Уповноваженого Верховної Ради з прав людини. Її внесок полягав також у сприянні діалогові за участю різних заінтересованих сторін. Висновки цих аналізів були затверджені Національним гендерним механізмом за участі понад 300 представників центральних органів виконавчої влади, всіх обласних адміністрацій, асоціацій органів місцевого самоврядування, громад, жіночих ГО та партнерів із розвитку. Ці висновки покладено в основу законодавчих та політичних заходів щодо гендерно орієнтованої децентралізації та регіонального розвитку.

Завдяки серії практичних семінарів, організованих Організацією Об'єднаних Націй, працівники регіональних представництв Уповноваженого Верховної Ради з прав людини у Херсонській, Сумській, Волинській та Чернівецькій областях посилили власну спроможність до проведення проактивного антидискримінаційного моніторингу та аналізу з наголосом на видах гендерної дискримінації, що перетинаються, на місцевому рівні.

Уперше в історії Міністерство соціальної політики, за експертної підтримки та сприяння з боку структури «ООН Жінки» та за підсумками консультацій із громадськістю, розробило та подало до Кабінету Міністрів України проект Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків до 2030 року та Завдань і заходів із виконання Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на 2022–2024 роки.

МФО «Рівні можливості» у ВРУ отримала експертну підтримку з гендерного аналізу законодавства та підготовки нових ініціатив. Як наслідок, Парламент ухвалив Закон «Про внесення змін до деяких

законодавчих актів щодо забезпечення рівних можливостей матері та батька на догляд за дитиною». Ухвалений Парламентом проєкт Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації норм міжнародного кримінального та гуманітарного права за № 2689 очікує на підпис Президента. «ООН Жінки» разом з УВКПЛ надали підтримку Комітету ВРУ з прав людини у вигляді експертних консультацій щодо проєкту Закону. Структура «Жінки ООН» та ПРООН взяли участь у підготовці документального фільму про роль Парламенту в просуванні політики гендерної рівності в Україні упродовж 30 років незалежності.

Рис. 14. Організація Об'єднаних Націй надала підтримку виконанню Плану заходів із реалізації зобов'язань у рамках ініціативи «Партнерство Біарріц» в Україні

Національне агентство України з питань державної служби (НАДС), за експертної підтримки Організації Об'єднаних Націй, внесло до Етичного кодексу державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування гендерно орієнтовані положення для заборони гендерно зумовленої дискримінації, включно із сексуальними домаганнями на робочому місці. НАДС та «ООН Жінки» розпочали новий онлайн-курс із запобігання сексуальним домаганням та реагування на них на базі навчальної онлайн-платформи Української школи урядування. Крім того, НАДС реалізувала навчальну програму з гендерно орієнтованого управління людськими ресурсами, яку

було розроблено та експериментально випробувано за підтримки структури «ООН Жінки» у 2020 році. Унаслідок спеціалізованого навчання 424 державні службовців та посадові особи органів місцевого самоврядування одержали поглиблені навички інтегрування питань гендерної рівності до політики з управління людськими ресурсами. Розширення цієї підтримки в цілях пріоритетизації питань гендерної рівності відбулося під час Всеукраїнського молодіжного конкурсу творчих робіт та додаткового заходу в межах щорічного форуму НАДС «Рішельє-Форум: державна служба для нової ери».

Після ухвалення у 2020 році переліку з 226 національних показників моніторингу гендерної рівності Держстат здійснив результативний збір даних від центральних органів виконавчої влади та дослідних установ, звів статистичні дані на вебсайті (у розділі «Гендерна рівність») та в новій збірці статистики, що буде використана для планування й моніторингу політики гендерної рівності на основі фактичних даних. Держстат скористався експертними рекомендаціями та технічною підтримкою, наданими структурою «ООН Жінки», під час визначення переліку показників. Організація Об'єднаних Націй сприяла також у вдосконаленні поширення гендерно чутливих даних на офіційному вебсайті Держстату та надала підтримку в підготовці нової статистичної публікації. Крім того, члени Міжвідомчої робочої групи з питань гармонізації національних показників гендерної рівності до міжнародних стандартів під керівництвом Держстату та представники центральних і регіональних органів виконавчої влади, громадських об'єднань та партнерів із розвитку підвищили свою обізнаність щодо нової бази статистичних даних як інструменту моніторингу виконання зобов'язань щодо гендерної рівності.

У 2021 році ЮНФПА розширив свою коаліцію бізнесу на підтримку гендерної рівності та нульової толерантності до насильства, включивши до неї 9 нових компаній і довівши їх загальну кількість до 40. Однією з цих нових компаній є *Укрзалізниця*, що входить до кола найбільших державних підприємств. Із метою її підтримки ЮНФПА провів огляд практики *Укрзалізниці* із питань гендерної рівності, запобігання ГЗН та підтримки сім'ї і надав рекомендації щодо подальшого гендерного оцінювання, яке має бути завершено у 2022 році.

За результатами хакатону ЮНФПА підтримав п'ять найважливіших проєктів, спрямованих на подолання гендерних стереотипів у спорті, на навчання медичних професій, яке стосується спортсменок з інвалідністю, що залишили спорт, на навчання в середовищі спортсменок загальних навичок фінансового менеджменту та посилення впізнаваності жінок-лідерок у спорті.

У 2021 році Україна значно пришвидшила процес досягнення рівності та забезпечення рівних прав і можливостей для чоловіків та жінок. Спираючись на **План заходів із реалізації зобов'язань у рамках ініціативи «Партнерство Біарріц»**, Організація Об'єднаних Націй провела експертну та адвокаційну роботу, яка сприяла ухваленню Верховною Радою України Закону № 1401-ІХ щодо забезпечення рівних можливостей для матерів та батьків із догляду за дітьми. Цей закон закладає підґрунтя для вдосконалення практики догляду за дітьми з боку чоловіків та усунення прогалів у законодавстві, які раніше обмежували право чоловіків на відпустку з догляду за дитиною. Закон передбачає, зокрема, введення обов'язкової 14-денної оплачуваної відпустки для батьків під час народження дитини, а також рівне право кожного з батьків на відпустку з догляду за дитиною до досягнення дитиною трьох років, а також додаткову відпустку в разі хвороби або інвалідності дитини.

За підтримки МОП організації роботодавців України запровадили в широких масштабах Кодекс поведінки роботодавців із наголосом на реалізації політики інтегрування питань гендерної рівності та запобігання насильству й домаганням у сфері праці. Цей Кодекс поведінки містить рекомендації, що впливають із національного законодавства та міжнародних трудових норм, які ще не ратифіковані Україною (зокрема вони охоплюють пропозиції щодо стандартів з охорони материнства та запобігання насильству й домаганням у сфері праці).

Рис. 15. Організація Об'єднаних Націй надала сприяння у створенні п'яти нових татохабів у Києві, Полтаві, Запоріжжі, Херсоні та Новій Каховці

Спираючись на політичні зобов'язання спільнот та громад, ЮНФПА у партнерстві з місцевими неурядовими організаціями сприяв створенню п'яти нових **татохабів** у Києві, Полтаві, Запоріжжі, Херсоні та Новій Каховці. Крім того, ЮНФПА створив спільну мережу 12 нових та таких, що вже функціонують, татохабів в Одесі, Вінниці, Бердянську (Запорізька

область), Троїцькому й Рубіжному (Луганська область), Краматорську та Мирнограді (Донецька область) для стимулювання зміни традиційних гендерних стереотипів щодо виховання дітей, партнерських відносин, розподілу хатніх обов'язків та запобігання домашньому насильству. Сприяння відкриттю цих татохабів відбувалося через низку донорських проєктів.

У контексті інституціоналізації татохаби в Краматорську та Одесі мали успіх в одержанні політичної підтримки для забезпечення сталості ініціатив із залучення чоловіків. Унаслідок цього до цільових програм, ухвалених на рівні Донецької області та міста Одеса, із розроблення сімейної та гендерної політики й протидії торгівлі людьми, відповідно, були включені заходи з відповідального батьківства, а самі татохаби були створені на виділені гроші.

Рис. 16. Татохаби в Краматорську та Одесі мали успіх в одержанні політичної підтримки для забезпечення сталості ініціатив із залучення чоловіків

Спираючись на попередній успіх своїх інноваційних хакатонів із дизайн-мислення, спрямованих на покращення становища у сфері гендерної рівності, Організація Об'єднаних Націй зібрала разом 19 дипломаток та спортсменок для подальшої підготовки проєктів із розвитку жіночого лідерства в професійній та громадській дипломатії. Об'єднання разом учасників, які представляють різні професійні галузі, та надання їм можливості працювати в парах виявилось ефективною методикою, яка дозволила фахівцям обмінятися широким спектром думок, ідей та рішень. За результатами хакатону ЮНФПА підтримав п'ять найвдаліших проєктів, спрямованих на подолання гендерних стереотипів у спорті, на навчання медійних професій, яке стосується спортсменок з інвалідністю, що залишили спорт, на навчання в середовищі спортсменок навичок фінансового менеджменту та посилення впізнаваності жінок-лідерок у спорті.

МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА

Організація Об'єднаних Націй впливала на підготовку та ухвалення всіх найважливіших документів у сфері молодіжної політики, включно із Законом України «Про основні засади молодіжної політики» (ухвалений 27 квітня 2021 р.), **Національною молодіжною стратегією до 2030 року** (ухвалена в травні 2021 р.) та Державною цільовою соціальною програмою **«Молодь України» на 2021–2025 роки** (ухвалена у червні 2021 р.).

У 2021 році ЮНФПА продовжив тісну співпрацю з Урядом України і, зокрема, з Міністерством молоді та спорту України у справі розширення масштабів реалізації нещодавно ухваленого Закону № 3718 «Про основні засади молодіжної політики» шляхом надання технічної та експертної підтримки Міністерству. І далі тривала діяльність Секторальної робочої групи з питань координації міжнародної технічної допомоги у сферах молоді та спорту, у рамках якої було проведено три засідання, організовані спільно з Міністерством та під співголюванням ЮНФПА, для посилення підтримки партнерів із розвитку у справі розширення масштабів реалізації Закону та проведення відповідних реформ у сфері молоді та спорту. Також було надано експертну підтримку для підготовки Технічного завдання з розроблення Стратегії комунікації Міністерства молоді та спорту України.

Крім того, програма «Молодіжний працівник», яка реалізується за фінансової підтримки ПРООН, сприяла подальшому залученню молоді до громадського життя та участі молоді в ухваленні рішень на всіх рівнях, а також формуванню неформальної професійної спільноти. Унаслідок технічних та адвокаційних зусиль Організації Об'єднаних Націй Програма «Молодіжний працівник» стала невіддільною частиною Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2021–2025 роки та перетворилася на сталу основу для залучення молоді до громадянського життя, оскільки наразі вона фінансується державою та співфінансується з місцевих бюджетів.

МОП надала молодим людям інструкції із вивчення можливостей самозайнятості та розуміння кроків, необхідних для започаткування власної справи. Такої мети вдається досягнути завдяки програмі з навчання навичок підприємництва Biz-Up, розробленій спеціально для вразливих груп молоді, таких як молодь поза сферою зайнятості, освіти чи професійної підготовки (NEETs), молоді люди, що передчасно залишили шкільне навчання, молоді люди з інвалідністю або молоді люди, що мешкають у сільській місцевості.

Методологію Biz-Up від MOT адаптували до українського контексту, було додано тематичні приклади з

історії українських підприємців. Цей тренінг є доступним онлайн у Міжнародному навчальному центрі МОП. Зважаючи на високий попит на підготовку інструкторів, тренінг Biz-UP було розширено з охопленням інших педагогів закладів середньої освіти та П(П)О. Загалом було підготовлено на інструкторів 101 особу. На курсі Biz-UP уже вдалося підготувати першу групу із 782 молодих людей.

У 2021 році програма «Волонтери ООН» (ВООН) продовжила роботу зі сприяння волонтерству.

У тісній співпраці з Міністерством молоді та спорту ВООН вела адвокаційну роботу з розвитку волонтерської культури серед молоді, що є другим пріоритетом Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2021–2025 роки. Програма спрямована на створення можливостей для самореалізації молоді та розвитку її потенціалу в Україні, а також на інтеграцію молоді до соціального життя країни. Кабінет Міністрів України ухвалив Державну цільову соціальну програму 2 червня 2021 року.

Стратегічний напрям 4.

БЕЗПЕКА ГРОМАДЯН, СОЦІАЛЬНА ЄДНІСТЬ ТА ВІДНОВЛЕННЯ З ОСОБЛИВИМ АКЦЕНТОМ НА СХОДІ

АГЕНТСТВА: ЮНІСЕФ, ЮНФПА, ПРООН, УВКПЛ, «ООН ЖІНКИ», ЮНОПС, УВКБ ООН, МОМ, УВКПЛ

Рис. 17. Співвідношення між фінансуванням ЦСР із боку ООН за Напрямом 4

Кінцевий результат 4

СТАНОМ НА 2022 РІК ГРОМАДИ, ВКЛЮЧАЮЧИ ЇХ НАЙБІЛЬШ УРАЗЛИВИХ ОСІБ І ВПО, Є БІЛЬШ СТІЙКИМИ ТА НА ЗАСАДАХ РІВНОСТІ ОТРИМУЮТЬ ПЕРЕВАГИ ВІД БІЛЬШОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ЄДНОСТІ, ЯКІСНИХ ПОСЛУГ ТА ПІДТРИМКИ ВІДНОВЛЕННЯ

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ГУМАНІТАРНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ, РОЗВИТКОМ ТА МИРОМ.

Організація Об'єднаних Націй здійснювала подальше впровадження концепції Зв'язку між гуманітарною роботою та заходами розвитку й розбудови миру в Україні (HDPN). 9–10 червня відбувся практичний семінар, організований спільно Офісом Координаторки системи ООН в Україні та Управління ООН із координації гуманітарних справ (ОСНА), за участю багатьох заінтересованих сторін на тему введення в дію концепції HDPN в Україні, який зібрав понад 300 представників Уряду України, органів місцевого самоврядування, міжнародних та неурядових організацій для визначення практичних результатів, які

також буде покладено в основу нової Рамкової програми співробітництва між Україною та Організацією Об'єднаних Націй.

БЕЗПЕКА Й ПРАВА ЛЮДИНИ.

Організація Об'єднаних Націй продовжила **моніторинг порушень прав людини в контексті збройного конфлікту на Сході України, включно з ПУТ та НПУТ**. Цей конфлікт продовжував чинити вплив на життя понад 3,4 млн цивільних осіб, зокрема й через обмеження пересування, пов'язані з COVID-19. Обмеження свободи пересування вплинули й на право на освіту, сімейне життя, охорону здоров'я, роботу, соціальний захист, достатній рівень життя та доступ до судової і цивільно-правової документації. Порівняно з останніми місяцями 2020 року, у 2021 році істотно зросла кількість порушень припинення вогню у зоні конфлікту, що призвело до збільшення втрат серед цивільного населення та пошкодження цивільних об'єктів. Для сприяння захисту цивільних осіб в умовах конфлікту УВКПЛ вело комплексний облік пов'язаних із конфліктом жертв серед цивільного населення в Україні, з розбивкою відповідних даних за статтю, віком, місцем інциденту, стороною, що контролює місце інциденту, видом озброєння/інциденту, а також інформувало національних та міжнародних партнерів про людські втрати під час конфлікту за допомогою публічних повідомлень і брифінгів.

Для сприяння **запобіганню катуванням та неналежному поведженню, а також притягненню до відповідальності за це** УВКПЛ опублікувало тематичну доповідь «Свавільні затримання, катування та жорстоке поведження в контексті збройного конфлікту на сході України». У цій доповіді, що охоплює період від 14 квітня 2014 року до 30 квітня 2021 року,

проаналізовано масштаби тримання під вартою в контексті збройного конфлікту на сході України, до яких вдаються владні суб'єкти, озброєні угруповання та інші суб'єкти на територіях, контрольованих самопроголошеною «Донецькою Народною Республікою» та самопроголошеною «Луганською Народною Республікою». У ній також розглянуто питання поширеності й форм свавільних затримань, пов'язаних із конфліктом, включно з таємним триманням під вартою і триманням під вартою без зв'язку із зовнішнім світом, поширеності й форм катувань та жорстокого поводження, пов'язаних із конфліктом, включаючи сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом, а також питання відповідальності за ці порушення, включно із засобами правового захисту та відшкодуванням завданої шкоди жертвам. Ця доповідь покликана сприяти викориненню наявних практик свавільного затримання, катування й жорстокого поводження, пов'язаних із конфліктом, запобігти порушенням прав людини в майбутньому та стимулювати подальші зусилля щодо притягнення винних до відповідальності й забезпечення жертв засобами правового захисту та відшкодування завданої шкоди.

Попри відсутність фізичного доступу, УВКПЛ продовжило **моніторинг ситуації з правами людини** в Автономній Республіці Крим та місті Севастополь (Україна), окупованими Російською Федерацією (далі – «Крим»). У 2021 році інформацію про порушення міжнародного гуманітарного права та міжнародного права в галузі прав людини в Криму було долучено до трьох періодичних доповідей УВКПЛ (див. Доповіді щодо ситуації з правами людини в Україні за періоди від 1 серпня 2020 року до 31 січня 2021 року, від 1 лютого до 31 липня 2021 року та від 1 серпня 2021 року до 31 січня 2022 року), а також до двох Оновлених інформацій щодо ситуації у сфері прав людини в Україні (див. Оновлені інформації щодо ситуації у сфері прав людини в Україні за періоди від 1 лютого до 30 квітня 2021 року та від 1 серпня до 31 жовтня 2021 року). Крім того, УВКПЛ зробило найбільший внесок у підготовку двох доповідей Генерального секретаря ООН щодо ситуації у сфері прав людини в Криму.

Організація Об'єднаних Націй різними способами підтримувала Уряд України у справі узгодження законодавства країни з міжнародними стандартами. Адвокація та технічна підтримка з боку УВКПЛ вилилася в ухвалення закону, спрямованого на гармонізацію кримінального законодавства України з положеннями міжнародного кримінального та гуманітарного права. Його ціль полягає в тому, аби узгодити правові норми щодо кримінальної відповідальності за геноцид, злочини проти людства, воєнні злочини та злочини агресії із Римським Статутом та звичаєвим міжнародним правом. Окрім того, за результатами адвокації із боку УВКПЛ у Верховній Раді зареєстровано законопроект,

яким заплановано внести зміни до Кримінального кодексу щодо відповідальності за злочин катування в контексті збільшення міри покарання та гармонізації визначення цього злочину з дефініцією Конвенції проти катувань. Такі покращення підвищать імовірність притягнення до відповідальності за ці кричущі порушення прав людини.

УВКПЛ регулярно відвідувало місця тримання під вартою для осіб, поміщених під варту у зв'язку з конфліктом, на підконтрольних Уряду територіях, проводило співбесіди з особами, утримуваними під вартою, та повідомляло про їхні скарги уповноваженим органам у разі виникнення проблем у сфері прав людини. У 2021 році вперше за багато років Організація Об'єднаних Націй отримала конфіденційний доступ до кількох осіб, утримуваних під вартою на території під контролем збройних угруповань, що дозволило зібрати інформацію щодо стану осіб під вартою на території під контролем самопроголошених «республік».

У 2021 році УВКПЛ продовжувало обстоювати перед владою України ідею створення комплексної системи засобів правового захисту та відшкодування шкоди цивільним особам, що постраждали внаслідок конфлікту, що сприяло підвищенню уваги до цього питання з боку Уряду, Верховної Ради та громадськості. УВКПЛ надало технічну допомогу в підготовці проєктів законів щодо засобів правового захисту, відшкодування втрати життя та здоров'я і компенсації за втрачене майно, які ще не подано на розгляд Верховної Ради.

УВКБ ООН та ПРООН вирішили надати спільну підтримку проєктові, спрямованому на підтримку створення місцевого центру реабілітації осіб з інвалідністю «Лелека». ПРООН відремонтувала дві кімнати цього закладу, місцеві органи влади відновили місця загального користування, а УВКБ ООН надало предмети непродовольчої допомоги (НПД). У цьому центрі реабілітації особи з інвалідністю мають змогу брати участь у діяльності із соціалізації та відвідувати сеанси терапії. УВКБ ООН відкрило проєкт підтримки на рівні громади в селі Чермалик Донецької області. Цим проєктом УВКБ ООН та ПРООН надали підтримку ініціативі громади зі створення курсів крою та шиття. ПРООН відремонтувала приміщення громадського центру, а УВКБ ООН надало швейне обладнання. Дванадцять жінок-активісток уже взяли участь у заняттях із шиття та почали виготовляти на продаж сумки для закупівель.

УВКБ ООН здійснювало координацію фінального персонального практичного семінару для 12 активістів із Луганської області, які у 2020 році пройшли онлайн-підготовку, щоб стати волонтерами безоплатної правової допомоги. Під час цього заходу волонтери підписали угоду з місцевими Центрами

безоплатної правової допомоги (БПД) та отримали сертифікати таких установ. У березні аналогічний практичний семінар було проведено для учасників із Донецької області. УВКБ ООН та ПРООН спільно реалізували цей проєкт, спрямований на розширення мережі волонтерів, що займаються правовими питаннями на сході України. Центри БПД започаткували загальнонаціональний проєкт «Волонтер БПД», спрямований на формування мережі волонтерів БПД на всій території України. УВКБ ООН, ПРООН та Рада Європи підтримали цей проєкт, надавши матеріальну допомогу та долучившись до створення навчальних модулів.

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ТА НАДАННЯ ПОСЛУГ

Перетин «лінії розмежування» на сході України залишався обмеженим; по обидва її боки функціонували лише два контрольні пункти в'їзду-виїзду (КПВВ): Станиця Луганська (функціонував щоденно) та Новотроїцьке (функціонував лише щопонеділка та щоп'ятниці). У січні 2021 року Державна прикордонна служба України зафіксувала 28 724 перетини розмежувальної лінії (див. [інформаційну панель УВКБ ООН «Перетин КПВВ» тут](#)), що означало падіння кількості випадків на 40% порівняно з груднем і було пов'язано із суворими умовами зими у Східній Україні, що також вплинуло на функціонування КПВВ.

29 червня після адвокації з боку Організації Об'єднаних Націй Верховна Рада України тимчасово призупинила дію санкцій для резидентів НПУТ за потрапляння на територію ПУТ із НПУТ через територію Російської Федерації. Перетин державного кордону на території, не підконтрольній Уряду, є порушенням законодавства України. Новий законопроект скасував адміністративну відповідальність, включно зі штрафами за порушення цієї норми, на час закриття КПВВ, якщо цивільні особи подорожують із певних гуманітарних причин. Це сприяло полегшенню фінансового тягаря для цивільних осіб, позаяк більшість осіб, які мешкають на НПУТ і перетинають кордон, є жінками-пенсіонерками похилого віку з низькими доходами. Унаслідок адвокації з боку Організації Об'єднаних Націй самопроголошена «Донецька Народна Республіка» також скасувала вимогу щодо наявності паспорта «ДНР» під час перетину лінії розмежування. Це мало позитивний вплив на дітей із НПУТ віком 14–18 років, які бажали навчатися на ПУТ. Останніми роками в середньому 1 600 дітей із територій, які контролюють збройні угруповання, щорічно вступають до вишів на ПУТ, а без таких змін вони б стикалися в цій справі зі значними труднощами. На початку 2021 року Організація Об'єднаних Націй розпочала посилення системи моніторингу захисту на територіях, що постраждали від конфлікту на сході України. Для документування прогалін у сфері захисту та змін контексту УВКБ ООН розробило

та запровадило в експериментальному порядку власний Інструмент моніторингу захисту, комплексний механізм, який охопить понад 100 населених пунктів уздовж лінії розмежування. Організація Об'єднаних Націй розпочала 2021 рік із посилення власної системи моніторингу захисту на територіях, постраждалих від конфлікту на сході України. Для документування прогалін у сфері захисту та змін контексту УВКБ ООН розробило та запровадило в експериментальному порядку власний Інструмент моніторингу захисту, комплексний механізм, який охопить понад сотню населених пунктів уздовж лінії розмежування.

45 робочих груп із питань громадської безпеки діють у цільових громадах Донецької, Луганської, Запорізької та Херсонської областей. Вони забезпечують простір для діалогу між поліцією та громадами, обміну інформацією, розв'язання виявлених проблем у сфері безпеки та взаємодії між органами місцевої влади, надавачами послуг з безпеки й членами громад. Ці групи мають понад 920 активних учасників та учасниць (із яких 76% – жінки). У кожній з областей було також створено мережу робочих груп із питань громадської безпеки (CSWGs) для координації діяльності та сприяння обміну передовим досвідом між робочими групами.

Другий хакатон «**Hack for Local 2.0: Безпечні спільноти**» залучив понад 360 учасників з усієї України та породив багато ідей – від низки інклюзивних проєктів із підтримки осіб з інвалідністю, сприяння поведженню з відходами та підтримки фізичного й психічного благополуччя до проєктів із координації послуг у сфері безпеки, підготовки планів евакуації та навчання й оповіщення населення про дії під час надзвичайних ситуацій. Дві команди, що перемогли на хакатоні, одержали фінансову та менторську підтримку в реалізації своїх інноваційних ідей на сході України, а інші 4 проєкти отримали менторство від Організації Об'єднаних Націй та компаній-партнерів у сфері ІТ.

Загалом 506 (483 жінки) членів груп самопомогі (ГСД) та лідерів спільнот із Донецької та Луганської областей вдосконалили свої знання у сферах протидії дискримінації, прав людини, гендерної рівності, жіночого лідерства, застосування методики мобілізації громад для розширення можливостей (СМЕ), громадянської участі та адвокації. Завдяки мобілізаційним зусиллям із боку Організації Об'єднаних Націй щораз більше жінок бере участь в ухваленні рішень на регіональному та місцевому рівнях. Загалом 64 жінки з ГСД сьогодні є членкинями наявних та новостворених механізмів, як-от місцеві Координаційні ради з гендерних питань (22 жінки) та CSWGs (42 жінки), що є внеском у сприяння гендерній рівності та вдосконалення безпеки спільнот та соціальної згуртованості.

Із метою сприяння реалізації Порядку денного «ЖМБ» 157 жінок, включно зі 76 представницями місцевих органів влади в Донецькій та Луганській областях, були залучені до участі в підготовці другого НПД з імplementації Резолюції РБ ООН 1325 шляхом збору даних та надання рекомендацій щодо їхніх потреб і пріоритетів у сферах захищеності та безпеки. Слід відзначити, що половину рекомендацій, які надали членкині ГСД, було відображено в другому НПД з імplementації Резолюції РБ ООН 1325 щодо «ЖМБ» (НПД 1325), ухваленому в жовтні 2020 року.

Унаслідок підтримки з розвитку спроможностей та експертної підтримки з боку Програми в Донецькій і Луганській областях було ухвалено два нові регіональні плани дій із реалізації НПД 1325, а також 7 місцевих планів дій на рівні громад. Окрім того, 41 НУО та ГСД із Донецької області створили Коаліцію громадських організацій Донецької області на підтримку реалізації Порядку денного щодо «ЖМБ».

У Донецькій та Луганській областях було проведено два раунди **Оцінювання продовольчої безпеки (FSA)**, які допомогли визначити потреби населення щодо продовольчої безпеки та прогалини у ній, провести аналіз на основі фактичних даних для ухвалення обґрунтованих рішень і визначення пріоритетності заходів реагування, а також забезпечення більш цілеспрямованого охоплення населення, що постраждало, а отже, більш ефективного програмування. Згідно з результатами FSA, близько 38% населення залежить від пенсій як від головного джерела доходів, а 29% – від гуманітарної допомоги. Можна відзначити, що до переліку основних джерел доходу належить також і власна несільськогосподарська та сільськогосподарська діяльність у 5% та 3%, відповідно. У цій оцінці підкреслено, що вразливість із погляду доходів здебільшого викликає занепокоєння в респондентів, які залежать від оплачуваної роботи (35,9%) або лише від одного джерела доходів у вигляді оплачуваної роботи (36,5%). Крім того, домогосподарства стикаються з надмірним тягарем, намагаючись задовольнити власні продовольчі та базові непродовольчі потреби, адже упродовж останніх трьох місяців понад чверть (28%) із них брали гроші в борг. Інфляція, зростання цін на основні товари, втрата робочих місць та пошкодження майна через невибіркові обстріли дедалі більше посилюють вразливість домогосподарств до потрясінь.

Установи Організації Об'єднаних Націй в Україні об'єднали свої підходи до розв'язання проблеми житла для ВПО. Як наслідок, було проведено низку нарад високого рівня під головуванням Віцепрем'єр-міністра України та узгоджено об'єднані алгоритми дій як усередині, так і з урядовими партнерами. Цей підхід наразі тестується в кількох містах України з великою кількістю ВПО.

Ба більше, для 77 296 осіб (38 651 жінка та 38 645 чоловіків), що зазнали наслідків конфлікту, були створені нові робочі місця, що збільшило їхні засоби до існування. За допомогою мережі регіональних закладів середньої освіти їм були надані послуги з навчання та консультацій. Бізнес-виставка **«Схід-Експо 2021»** надала можливість 93 МСП із Донецької, Луганської, Херсонської та Запорізької областей заявити про свій бізнес на національному рівні. Крім того, 68 підприємців (із яких 34 жінки та 34 особи чоловічої статі) знайшли нових клієнтів та партнерів із різних регіонів України та з-за кордону на ділових зустрічах під час виставки. Як наслідок, понад 92% підприємств підтвердили високу якість організації цього заходу.

Загалом за підтримки Організації Об'єднаних Націй було відкрито 35 інтернет-магазинів, щоб допомогти ММСП із регіону, що постраждав від конфлікту, подолати негативні наслідки локдауну, пов'язаного з COVID-19, та активізувати свою економічну діяльність. Задля пришвидшення переведення комерційної діяльності в цифровий формат 171 місцевий підприємець (134 жінки та 37 чоловіків) покращив свої знання й навички у сферах електронної комерції та інтернет-маркетингу. Було модернізовано онлайн-платформу «Почати.бізнес», яку розробила ПРООН і яка тепер охоплює інтернет-ринок, а також п'ять нових курсів з електронної торгівлі, дизайну, відкриття бізнесу в конкретних галузях та співробітництва з постачальниками бізнес-послуг. Від початку року кількість активних користувачів цієї платформи зросла на 50%.

За підтримки ПРООН вдалося розробити 4 нові стратегії розвитку кластерів та груп ММСП у межах пріоритетних ланцюгів вартості у Східній Україні, які, як очікується, нададуть користь понад 6 600 місцевих підприємств у сферах готельного бізнесу, інженерії, текстильної та харчової промисловості.

Понад 910 тис. жінок та чоловіків, що зазнали наслідків конфлікту, скористалися покращенням інфраструктури і якості публічних послуг за підтримки Організації Об'єднаних Націй, включно зі схемами надання інноваційних цифрових та мобільних послуг.

Пандемія викликала спалах домашнього насильства, спрямованого проти жінок та дівчат. Для протидії цьому явищу Організація Об'єднаних Націй разом з установами-партнерами допомогла у створенні трьох притулків та двох центрів денної допомоги для осіб, що постраждали від ГЗН, у Донецькій та Луганській областях. Як наслідок, у 2021 році до цих послуг отримали доступ 686 мешканців та мешканок регіонів, постраждалих від конфлікту (із яких 88% – жінки). Крім того, ПРООН посилила спроможності мобільних груп реагування на ГЗН у Маріуполі та Северодонецьку, забезпечивши їх навчання та надавши їм нові транспортні засоби.

Попри пандемію COVID-19, уявлення про якість послуг, які надають, залишилися стабільними й не зазначили тенденції до різкого зниження, що свідчить про певний рівень стійкості.

Згідно з індексом SCORE, найпомітніші зміни охоплюють покращення у сферах якості правосуддя (+1), охорони здоров'я (+1) та адміністративних послуг (+0,4). Покращилися й уявлення про особисту безпеку, особливо серед жінок, завдяки широкій підтримці з боку Організації Об'єднаних Націй інституцій у сфері верховенства права та реалізації проєктів із безпеки місцевих спільнот. Окрім того, у межах Програми раннього відновлення України було відремонтовано 27 нових громадських об'єктів.

Активізація громад та зусилля з налагодження діалогу з боку Організації Об'єднаних Націй привели до покращення співробітництва в межах громад (+1), підвищення відчуття власної значущості (+0,7), мислення категоріями гендерної рівності (+0,6) та соціальної терпимості щодо різних вразливих і маргіналізованих груп населення (понад 1 бал на шкалі SCORE від 0 до 10).

За підтримки Організації Об'єднаних Націй Маріупольський морський рятувальний центр – спеціалізований підрозділ, який надає послуги приблизно 400 тисячам осіб, що мешкають уздовж узбережжя Азовського моря, є наразі здатним виконувати широке коло конкретних пошуково-рятувальних функцій, як-от очищення морської поверхні й берегових територій від небезпечних об'єктів та порятунок людей на морі. Наразі постачальники послуг із надання допомоги в надзвичайних ситуаціях здатні надати першу допомогу та провести навчання для понад 200 тис. жінок і чоловіків, що зазнали наслідків конфлікту й мешкають у важкодоступних районах уздовж розмежувальної лінії. За підтримки Організації Об'єднаних Націй було відремонтовано 16 відділень поліції у сільській місцевості.

Понад **40 тис. жінок та чоловіків, що зазнали наслідків конфлікту, отримали якісну безкоштовну правову допомогу** завдяки мережі надавачів таких послуг, яка працює за підтримки Організації Об'єднаних Націй. Наразі існує мобільний застосунок «електронний суд», який забезпечує рівний доступ до судових послуг для всіх громадян, включно з мешканцями віддалених та невідконтрольних Уряду територій.

Унаслідок дій Організації Об'єднаних Націй у сфері громадянської активності зростає частка жінок та чоловіків, які зазнали наслідків конфлікту та які беруть активну участь у громадській діяльності: від 14% у 2017 р. до 28% у 2021 р. у Донецькій області та від

20% у 2017 р. до 28% у 2021 р. у Луганській області. Відзначається значне зростання активності в усіх п'яти різних сферах громадської участі в суспільному житті, включно з участю в заходах, які організують місцеві органи влади (від 14 до 18%) або неурядові організації (від 25 до 32%), із підписанням петицій (від 20 до 40%), волонтерською діяльністю або жертвуванням коштів (від 25 до 33%) та участю в демонстраціях (від 8 до 18%).

Понад 2 500 представників місцевих органів влади та громадянського суспільства із цільових громад (із яких 83% – жінки, а 17% – чоловіки) вдосконалили свої знання з питань належного урядування, партисипативного ухвалення рішень, державних фінансів, взаємодії між місцевою владою та членами громад, а також громадського контролю.

Мережа підтримуваних надавачів послуг розширилася до 24 ЦНАПів та центрів соціального обслуговування, 23 повністю обладнаних мобільних ЦНАПів та 130 віддалених підрозділів і робочих місць ЦНАПів у віддалених та сільських громадах. Їх послугами скористалися понад 630 тис. жінок та чоловіків, які зазнали наслідків конфлікту. Для подальшого просування вперед за цифровим порядком денним ПРООН підтримала створення уніфікованої Платформи Центрів Дія в партнерстві з Міністерством цифрової трансформації. Було створено два центри IT-рішень для підготовки нових кваліфікованих працівників у сфері цифровізації для громад, що зазнали наслідків конфлікту.

Рис. 18. Загалом у програмі Skills Lab Business Platform взяли участь 90 молодих людей, по 30 осіб із кожного з трьох міст

Після успішної реалізації у 2020 році ініціативи Skills Lab: самозайнятність у 2021 році було започатковано нову оновлену програму SkillsLab Business Platform з підтримки підприємницьких навичок молоді регіону Приазов'я. Загалом у програмі взяли участь 90 молодих людей, по 30 осіб із кожного з трьох міст.

2.3. Підтримка партнерств і фінансування Порядку денного до 2030 року

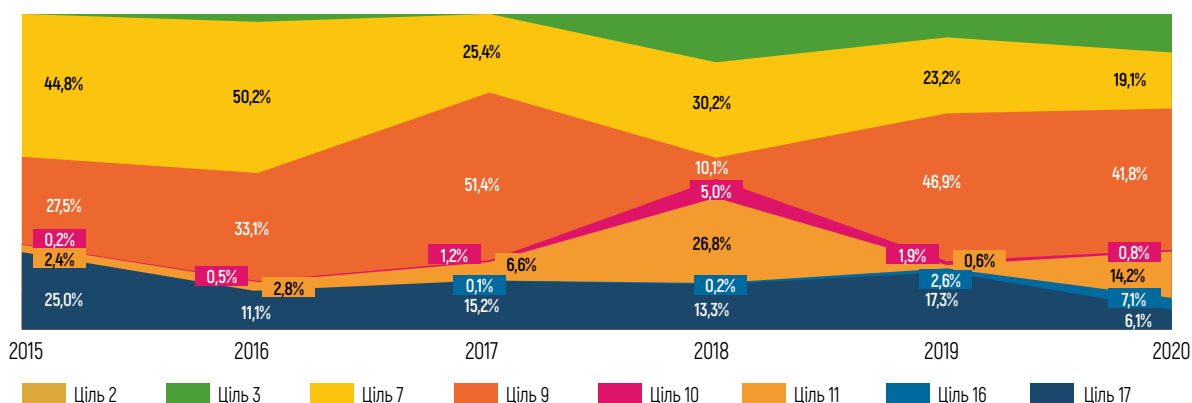
У 2021 році Організація Об'єднаних Націй в Україні створила на основі Спільної програми «Сприяння процесам стратегічного планування та фінансування сталого розвитку на національному та регіональному рівнях в Україні» робочу групу з Інтегрованої національної системи фінансування (INFF) під керівництвом Секретаріату Кабінету Міністрів України для консолідації процесу INFF та одержання підтримки в питаннях долучення ЦСР до Бюджетної декларації. Для досягнення подальшого прогресу в цій роботі Організація Об'єднаних Націй провела Оцінювання фінансування розвитку на національному та регіональному рівнях (для Донецької та Херсонської областей). Окрім того, Організація Об'єднаних Націй провела Швидке інтегроване оцінювання для того, щоб Україна змогла оцінити інтегрування ЦСР до стратегічного планування та бюджетування, а також здійснила аналіз відображення ЦСР у бюджетній системі України. Висновки цих ключових заходів стануть надалі основою підтримки локалізації та фінансування Порядку денного до 2030 року.

У новій системі аналізу відображення ЦСР у бюджеті будуть відстежуватися національні пріоритети та наявність ЦСР у бюджеті. У 2022 році Організація Об'єднаних Націй планує на основі висновків Оцінок фінансування розвитку провести національну дискусію щодо пріоритетів державного фінансування ЦСР.

Нещодавній аналіз відображення ЦСР у бюджетній системі України виявив попередній розподіл державного бюджету та **офіційної допомоги в цілях розвитку** (ОДР), а також фінансування ЦСР. Агрегування всіх пов'язаних із ЦСР державних програм демонструє, що найбільші суми державного фінансування виділяють на ЦСР 16, оскільки вона передбачає питання національної безпеки, судової системи, поліції та інституцій. Спрямованість національних витрат на соціальний спектр, пенсійне забезпечення та програми соціального захисту простежується в зосередженні на цьому 16,7% національних витрат. Після соціального сектору в Україні найбільше фінансують охорону здоров'я (12%), інвестиції та партнерства (11,4%), освіту та інфраструктуру (10%), водночас ЦСР 5 та 13 украї недофінансовані.

У контексті офіційної допомоги в цілях розвитку (ОДР) міжнародну допомогу виділяли на стабільній основі та за однаковим розподілом. Упродовж останніх шести років міжнародна допомога охопила лише 8 із 17 ЦСР унаслідок, зокрема, довготермінового планування та інертності програмування допомоги. Одне із зауважень стосується програм щодо інновацій та інфраструктури (ЦСР 9), пріоритетність яких підвищилася зі зменшенням підтримки енергетичного сектору (ЦСР 7).

Рис. 20. Розподіл програм міжнародної допомоги за цільовими ЦСР у період 2015–2020 років

Уряд України затвердив ЦСР як ключовий показник ефективності для ключових інституцій; наразі ЦСР інтегровано до урядового інструменту управління на основі результату. Система управління на основі результату має окремий модуль, розроблений для поєднання національних стратегічних пріоритетів із ЦСР та Угодою про асоціацію з ЄС.

У контексті фінансування з боку МФО Організація Об'єднаних Націй підготувала документ на тему співробітництва між ООН та міжнародними фінансовими організаціями (МФО), у якому заохочується проведення оцінювань впливу поточної та запланованої політики економічних реформ на сферу права людини й питання вразливості. Водночас практична

європейська стратегія, Інвестиційний форум міста Києва, форуми міжнародної технічної допомоги тощо), а також поїздки до областей та міст України. Представництво ООН в Україні підтримувало контакти та партнерські відносини з МФО, міжнародними партнерами з розвитку, агенціями-нерезидентами США, забезпечуючи їхню участь у процесах спільної програмної діяльності та розвитку країни. Було проведено дві виїзні стратегічні сесії Команди ООН для подальшого обговорення стратегічного позиціонування та ролі ООН, а також шляхів посилення ефективності співробітництва в цілях розвитку. Були проведені зустрічі Груп щодо результатів / Напрямів РПП, які сприяли ефективному моніторингу, звітності та стратегічному керуванню реалізацією РПП.

Результати співробітництва Організації Об'єднаних Націй за 2020 рік та програмні пріоритети на 2021 рік було спільно розглянуто й обговорено **Організацією Об'єднаних Націй та Урядом під час засідання Керівного комітету Рамкової програми партнерства у червні 2021 року** під головуванням Координаторки системи ООН в Україні та Прем'єр-міністра України, а також під час наради з питань стратегічної координації, організованої Міністерством закордонних справ, у якій взяли участь ООН та понад 20 галузевих міністерств і державних служб. Було отримано офіційну згоду щодо таких питань: цілі та терміни проведення оцінювання РПП; участь урядових інституцій у процесі оцінювання; участь Уряду в роботі Групи з управління оцінюванням Рамкової програми партнерства; Дорожня карта РПС на 2023–2027 роки.

Під керівництвом Координаторки системи ООН в Україні Представництво розпочало **підготовку нової Рамкової програми співробітництва між Україною та ООН** (РПС) на 2023–2027 роки, до якої включено такі ключові кроки/етапи: 1) ухвалення ООН та Урядом дорожньої карти структури РПС; 2) оновлений Загальний аналіз ситуації у країні щодо України; 3) оцінка РПП ООН і реакція керівництва; 4) визначення стратегічних пріоритетних сфер та результатів РПС; 5) широкі консультації із такими ключовими зацікавленими сторонами як Уряд, громадські організації та партнери з розвитку. РПС розроблялася на основі широкої участі, в умовах повноцінної готовності та залучення Уряду, що стало запорукою узгодженості процесів підготовки РПС і Програмного документа щодо країни на загальнонаціональному рівні, а отже, і демонстрацією доброї волі з боку Представництва ООН в Україні та Координаторки системи ООН в Україні.

Процес підготовки нової РПС розпочався під час виїзної наради Представництва ООН в Україні в листопаді 2021 року, у ході якої установи ООН обговорили

бачення та пріоритетні сфери своєї роботи в Україні на період 2023–2027 років:

- **Сфера 1.** Демократія, належне та справедливе урядування, верховенство права
- **Сфера 2.** Зелені та інклюзивні економіка й суспільство
- **Сфера 3.** Соціальний захист та розвиток людського капіталу.

Щоб зібрати думки заінтересованих сторін, Організація Об'єднаних Націй провела онлайн-опитування щодо пріоритетів, у ході якого понад 1 тис. респондентів, включно з громадськими організаціями, жінками, молоддю, особами з інвалідністю, науковцями, приватним сектором та іншими групами, висловили свої міркування щодо пріоритетних сфер майбутньої роботи Організації Об'єднаних Націй. На початок 2022 року заплановані консультації із питань пріоритетів з Урядом, громадськими організаціями, партнерами з розвитку та вразливими групами населення для формування дизайну нової РПС.

Вторгнення Росії та війна в Україні змістили фокус уваги Організації Об'єднаних Націй в Україні на питання негайного гуманітарного реагування та раннього відновлення. На основі проєкту РПС Організація Об'єднаних Націй планує розробити тимчасову перехідну рамкову програму ООН для України на період 18 місяців (липень 2022 року – грудень 2023 року).

За підтримки та участі команди з питань миру та розвитку, Департаменту з політичних справ та миробудівництва й УВКПЛ Представництво ООН в Україні продовжувало вести регулярні моніторинг та оцінювання подій у країні, ризиків, що виникають, а також сценаріїв політичного та безпекового розвитку з особливим наголосом на захисті прав людини й добробуту найуразливіших груп населення.

Рис. 22. Координаторка системи ООН в Україні та Представник ЮНІСЕФ в Україні на зустрічі з мером Львова під час спільного відрядження

Представництво ООН в Україні розширило свій доступ до Уряду та партнерство з ним, а також стратегічну взаємодію з міжнародними партнерами за сприяння Координаторки системи ООН в Україні. Координаторка ініціювала та організувала спільні зустрічі між членами Представництва, міністрами та представниками Уряду, представниками спільноти організацій, які розвивають співробітництво з метою розвитку, а також з іншими партнерами для обговорення можливостей співпраці та побудови партнерських відносин. На додаток до нарад Представництва ООН в Україні, які проводять раз на два тижні, Координаторка системи ООН в Україні ініціювала й організувала спеціальні та тематичні зустрічі, включно зі зустрічами з офіційними особами установ ООН і зовнішніми запрошеними спікерами тощо.

Численні координаційні зустрічі було проведено в столиці, так само як і спільні візити Організації Об'єднаних Націй до східних та інших регіонів України для з'ясування поглядів представників органів влади в центрі та на місцях, громадських організацій, наукових кіл й аналітичних центрів і для того, щоб отримати глибше розуміння та знання динаміки країни й змін умов роботи в Україні.

Зусилля Команди ООН в Україні та Групи організацій в Україні, які займаються гуманітарними питаннями, за лідерства Координаторки системи ООН в Україні, передбачають виявлення зв'язків між програмуванням у гуманітарній сфері та сфері розвитку для досягнення посиленого й сталого впливу, а також реалізацію взаємозв'язку між гуманітарною діяльністю, розвитком та миром. Результатом стало консолідоване бачення повного інтегрування до нової РПС впровадженної концепції HDPN на сході України.

ОРГАНИ ТЕМАТИЧНОЇ КООРДИНАЦІЇ

Кілька тематичних робочих груп проводили регулярні засідання для подальшої координації роботи Організації Об'єднаних Націй у сферах гендерної проблематики, прав людини, молоді, ВІЛ/СНІДу, інвалідності, міграції, заходів у сфері охорони здоров'я з протидії COVID-19, функціонування Організації Об'єднаних Націй, загальних послуг, комунікації й адвокації. Роботу деяких робочих груп висвітлено нижче.

Гендерна проблематика Питання гендерної рівності та дії із розширення прав і можливостей жінок координуються Групою з гендерних питань Організації Об'єднаних Націй, де головує Структура Організації Об'єднаних Націй із питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок («ООН Жінки»). Ця група здійснювала координацію надання узгодженої підтримки з боку Організації

Об'єднаних Націй у реалізації політичних рекомендацій, що містяться в Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW), а також зобов'язань, узятих Україною в межах ініціативи країн «Великої сімки» «Партнерство Біарріц за гендерну рівність» та Міжнародної коаліції за рівну оплату праці (EPIC)¹ на чолі зі структурою «ООН Жінки», МОП та ОЕСР, а також організувала заходи з розбудови спроможностей із питань майбутньої звітності за CEDAW. Оцінювання системи показників Плану дій із забезпечення гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок (SWAP) було проведено міжвідомчою групою з оцінювання системи показників SWAP (SSAT). Результати цього оцінювання стали основою для Плану дій щодо SWAP, підготовленого та ухваленого у червні Представництвом ООН в Україні. Тематична група з гендерних питань, працюючи разом, зробила внесок у спільну комунікаційну діяльність щодо проєкту з гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок (GEWE).

ВІЛ/СНІД. Спільна група Організації Об'єднаних Націй в Україні з питань СНІДу поєднує в собі досвід та ресурси дев'яти органів ООН. У 2021 році спільна група Організації Об'єднаних Націй із питань СНІДу працювала за загальної координації з боку ЮНЕЙДС разом із низкою національних і муніципальних заінтересованих сторін, що представляли як державний, так і неурядовий сектори, над покращенням лікування СНІДу та догляду за хворими на нього, ліквідацією випадків передачі ВІЛ від матері до дитини, поширенням програм із запобігання СНІДові на групи населення з важкодоступних категорій, які вживають наркотики, впровадженням тестування на ВІЛ до роботи служб, що працюють з особами, постраждалими від ГЗН, підготовкою муніципальних планів реагування на СНІД та підтримкою програм з інформування про ВІЛ на робочих місцях. У грудні 2021 року Секретаріат ЮНЕЙДС виділив 370 тис. дол. США на спільну програму в Україні з протидії СНІДові на 2022 рік, заходи в межах якої будуть разом реалізувати вісім установ (МОП, УВКБ ООН, ЮНФПА, ЮНІСЕФ, ПРООН, УНЗ ООН, ВООЗ та «ООН Жінки»).

Права людини. Робоча група з питань прав людини, яку очолює УВКПЛ, надає матеріали до Універсального періодичного огляду у взаємодії із Комітетом з прав людини (Міжнародний пакт про громадянські й політичні права), Спеціальним доповідачем із питань тортур та Спеціальною доповідачкою з питань

¹ Ціль Коаліції – досягти повсюдної рівної оплати праці жінок та чоловіків. Об'єднуючи широке коло учасників, що мають різні сфери спеціалізації та досвід, EPIC підтримує уряди, роботодавців, працівників та їхні організації у досягненні конкретного та скоординованого прогресу в наближенні до цієї мети. Наразі EPIC є єдиним партнерством із багатьма заінтересованими сторонами, яке працює задля зменшення гендерного розриву в оплаті праці на глобальному, регіональному та національному рівнях. Докладніше див. www.equalpayinternationalcoalition.org

просування та захисту права на свободу думки й слова. Ця група здійснювала аналіз політики належної обачності у сфері прав людини та тематичні аналізи з питань прав людини. Вона також організувала регулярні діалоги Організації Об'єднаних Націй та громадських організацій на теми расизму й дискримінації. Робоча група з питань прав людини підтримала реалізацію Плану дій щодо боротьби з мовою ворожнечі Представництва ООН в Україні, ухваленого 2020 року, та підготовку внутрішньої Політики Представництва щодо належної обачності з питань прав людини стосовно підтримки сил безпеки, які не входять до складу сил ООН в Україні, внаслідок чого Представництво в Україні стало першим представництвом, яке розробило власні Стандарти оперативні процедури Політики належної обачності з питань прав людини.

Управління міграцією. Робоча група ООН із питань міграції (UNWGM), яку очолює МОМ, надала відповідні матеріали та провела консультації з Урядом України щодо нового Плану заходів із реалізації Стратегії державної міграційної політики на 2022–2025 роки. Крім того, UNWGM брала участь в огляді оцінки управління міграцією в Україні, проведеному 2021 року, та в проведенні консультацій з Урядом щодо висновків та рекомендацій, які містяться у звіті за підсумками оцінювання. Ключові положення цього звіту знайшли відображення в ЗАС і послужать подальшим орієнтиром для роботи UNWGM з інтегрування питань міграції до наступної Рамкової програми партнерства Організації Об'єднаних Націй для України. UNWGM надала Офісу Координаторки системи ООН в Україні широку підтримку в налагодженні діалогу з урядовими та неурядовими заінтересованими сторонами з метою вдосконалення управління міграцією в Україні.

Молодь. Ця група, очолювана Фондом Організації Об'єднаних Націй у галузі народонаселення (ЮНФПА), виконувала функції технічної та консультативної платформи, а також платформи підтримки розбудови потенціалу для Уряду та інших заінтересованих сторін із метою сприяння розширенню прав і можливостей молоді, її залучення до суспільного життя та участі в ньому, а також у питаннях освіти, мобільності, працевлаштування, волонтерства та здорового способу життя.

Медичні заходи та заходи у сфері охорони здоров'я з протидії COVID-19. Наприкінці 2021 року 39-те засідання Робочої групи ООН із питань медичних заходів та заходів у сфері охорони здоров'я під керівництвом ВООЗ стало ефективною платформою міжвідомчої координації просвітницьких дій Уряду, закупівель, утилізації медичних відходів, протидії пандемії/епідеміям; діяльність такої платформи була спрямована не лише на COVID-19, а й на спалахи поліомієліту.

СПІЛЬНА КОМУНІКАЦІЯ ТА АДВОКАЦІЯ

Представництво ООН в Україні здійснювало стратегічне керівництво спільною комунікаційною та адвокаційною діяльністю відповідно до візії, цінностей і пріоритетів Організації Об'єднаних Націй, а також згідно з порядком денним із питань прав людини та гендерної рівності, який охоплює захист найвразливіших людей, а також тих, які залишилися осторонь. Координація й реалізація зусиль Організації Об'єднаних Націй у сфері комунікації та адвокації здійснювалися відповідно до Робочого плану з комунікації на 2021 рік, ухваленого Представництвом ООН в Україні.

Рис. 23. День ООН у 2021 році

Під час організації **Дня ООН** у форматі виступів TED було застосовано новаторський підхід, за яким представили 12 прикладів успішної діяльності бенефіціарів установ Організації Об'єднаних Націй із різних питань – від вакцинації до гендерної рівності та охорони довкілля, об'єднаних однією загальною темою. «Відновлення: стаємо кращими у відповідь на виклики пандемії». Трансляцію подивилися понад 4 тис. осіб, а через фейсбук про неї довідалися 30 тис. осіб. У співробітництві з Артистами ЮНЕСКО в ім'я миру в Одесі за підтримки ВООЗ був організований концерт симфонічного оркестру на вшанування медичних працівників. Координаторка системи ООН в Україні офіційно відкрила цей концерт.

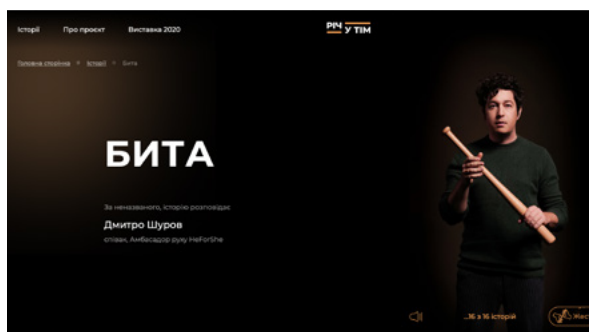
Серед інших комунікаційних кампаній та заходів, які проводили за підтримки Координаторки системи ООН в Україні або реалізовували за її участю, – організована Організацією Об'єднаних Націй, Урядом та дружиною Президента України кампанія **«16 днів активізму проти гендерно зумовленого насильства»**, Всесвітній день гуманітарної допомоги, Міжнародний день прав людини, Тиждень імунізації, кампанія на користь вакцинації в соціальних медіа, Алея ЮНЕСКО тощо.

У 2021 році продовжувалася реалізація інформаційної кампанії **«Річ у тім 2.0»** – кампанії в межах

соціальної ініціативи, ініційованої 2020 року Міністерством внутрішніх справ за підтримки Офісу Віцепрем'єр-міністерки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, дружини Президента України та міжнародних партнерів. Вона охоплювала виставку та відеокампанію онлайн, у ході якої було представлено 16 матеріалів, які стосувалися реальних випадків домашнього насильства. У 2021 році було створено 16 відеороликів за участю знаменитостей: акторів, ведучих, музикантів, науковців та спортсменів, які озвучили історії жертв домашнього насильства; цю кампанію висвітлювали 517 ЗМІ (із яких 87 були національними ЗМІ, зокрема 33 із них входили до складу сотні найвпливовіших в Україні), а понад 8 030 унікальних користувачів (із яких 7 605 – з України) відвідали цифрову виставку на [вебсайті](#). Повідомлення проти насильства отримали приблизно 581 397 осіб, а в понад 30 містах України пройшли місцеві виставки.

Рис. 24. Інформаційна кампанія «The Matter Is 2.0»

Рух солідарності за гендерну рівність [HeForShe](#) мобілізував широкий спектр партнерств в Україні – понад 50, включно з прихильниками з приватного сектору, молоддю, креативними галузями та медіа. Цих результатів було досягнуто завдяки таким заходам: Конгрес MediaForShe (де три нові медійні компанії – StarLightMedia, 1_1 та Film.ua підписали Принципи розширення прав та можливостей жінок); HeForShe Arts Week 2021, яка включала 29 партнерських заходів, учасниками яких стали не менш ніж 5 220 осіб); The Women in Arts Award 2021, цифрова кампанія, яка охопила понад 4 млн користувачів; документальний фільм «Жінки, що грають в ігри», який продивилися онлайн 10 тис. осіб; університетський тур «HeForShe», який охопив понад 800 студентів; фільм «Стереотипи не вирішують за тебе», який отримав 100 тис. переглядів онлайн. У ході кампанії відбувалася адвокація на користь того, щоб, скажімо, приватний сектор і медіа виділяли ресурси, час та гроші на підтримку гендерної рівності та розширення економічних прав і можливостей жінок. Загальне охоплення сторінки «HeForShe Ukraine» в інстаграмі становило 700 тис. користувачів.

Інформаційна кампанія «Жінки-захисниці», проведена в партнерстві з Жіночим ветеранським рухом, Міністерством у справах ветеранів та телебаченням «Громадське» стала адвокацією за конструктивну участь жінок у миробудівництві та постконфліктному відновленні. Ця ініціатива одержала підтримку з боку структури «ООН Жінки». Ця кампанія складається з п'яти історій про внесок жінок-ветеранок у розвиток громад та країни і вона досягла охоплення в 1 321 223 осіб онлайн.

УВКБ ООН та МОМ організували спільний онлайн захід із нагоди Міжнародного дня жінок «Еволюція жіночого лідерства: до та після переміщення». Лідерки та активістки спільнот ВПО та біженців України приєдналися до цього заходу й розповіли про роль жінок-лідерок у час примусового переміщення. Серед спікерок була регіональна лауреатка премії Нансена у 2020 році Тетяна Баранцова.

У 2021 році понад 34 тис. молодих людей у 17 областях України були поінформовані з питань безпечної міграції та працевлаштування, а також запобігання торгівлі людьми. У лютому-березні 2021 року в Донецькій та Луганській областях було посилено кампанію «НАВІТЬ ТИ», яка охопила понад 840 тис. осіб за допомогою повідомлень із питань запобігання торгівлі людьми. А в липні-серпні 2021 року її було реалізовано в Києві з додатковим охопленням 80 тис. осіб. У 2021 році за допомогою Національної безкоштовної гарячої лінії 527 із питань протидії торгівлі людьми та консультування мігрантів було надано допомогу 22 128 фізичним особам, які дзвонили на цю лінію (49,5% жінок та 50,5% чоловіків), та проведено 101 878 різних консультацій.

Рис. 25. «Навіть ти», інформаційна кампанія з протидії торгівлі людьми

ЮНФПА та ВООН спільно організували онлайн діалог «100 хвилин із молоддю для молоді» у межах діяльності Робочої групи ООН із питань молоді. Ключовою темою цього тематичного діалогу була

довготермінова волонтерська робота. Вісім спікерів, що представляли громадянське суспільство, благодійні й волонтерські організації та Уряд, обговорили ключові виклики й можливості розвитку волонтерства в Україні. У дискусії взяли участь понад 70 учасників з усієї України.

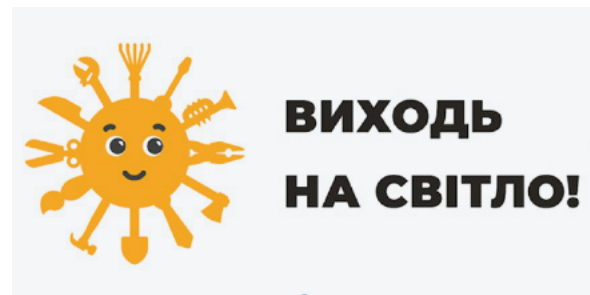
Рис. 26. Онлайн-діалог «100 хвилин із молоддю для молоді»

Від 18 до 25 червня 2021 року УВКБ ООН та партнерські НУО на відзначення Всесвітнього дня біженців організували кампанію із 30 заходів по всій Україні. Ці заходи, у яких взяли участь представники громадськості та органів місцевого самоврядування, охоплювали широке коло заходів – від культурних і спортивних ініціатив до семінарів, дискусій та флешмобів. Кульмінацією кампанії, присвяченої Всесвітньому дню біженців, стало відкриття 18 червня в центрі Києва фотовиставки просто неба «Разом ми можемо досягти всього». Разом із нею відбувся брифінг для преси, на якому були присутні представники Державної міграційної служби України, міністерств, посольств, неурядових організацій, біженці та ВПО. Спікери представили висновки Звіту УВКБ ООН «Глобальні тенденції: вимушене переміщення у 2020 році» та описали національний контекст, у якому перебувають вимушено переміщені особи. Кампанія, присвячена Всесвітньому дню біженців, була висвітлена в понад 50 новинних матеріалах у місцевій пресі та на телебаченні.

Державна служба України з питань праці провела, а МОМ – підтримала просвітницьку кампанію «Виходь на світло» з інформування про ризики незадекларованої праці. У 2021 році ця кампанія охопила понад 2 млн осіб, а загалом із 2020 року – приблизно 4 млн осіб (працівників, роботодавців, молодь).

Рис. 27. Кампанія «Виходь на світло»

Аналітичні довідки Організації Об'єднаних Націй. У 2021 році Представництво ООН в Україні продовжило готувати та випускати аналітичні довідки ООН – стислі адвокаційні документи, які відображають загальну позицію Організації Об'єднаних Націй із питань, які відповідають пріоритетам сучасних реформ в Україні та охоплюють політичні рекомендації, що ґрунтуються на передовому світовому досвіді. П'ять нових аналітичних довідок ООН, які вважають потужним інструментом адвокації для забезпечення участі багатьох заінтересованих сторін та які стосуються питань міграції в Україну та з неї, соціального захисту, ГЗН, демографічних процесів й інвалідності, були публічно представлені під час зустрічей за участю багатьох заінтересованих сторін, що забезпечило підвищення обізнаності в нормативно-правовій сфері та сприяло необхідним законодавчим змінам (<https://ukraine.un.org/en/about/about-the-un>).

- **Міграція в Україну та з неї.** У цій аналітичній довідці міститься низка політичних рекомендацій для Уряду України та інших зацікавлених сторін у сфері міграції, таких як громадянське суспільство та приватний сектор; рекомендації потребують подальшого вивчення й втілення в конкретні дії для того, щоб скористатися вигодами міграції та мінімізувати витрати.
- **Соціальний захист.** У цій аналітичній довідці наголошено на важливих шляхах вдосконалення системи соціального захисту в Україні, насамперед в часи пандемії COVID-19, яка, поміж іншим, виявила обмеженість наявної системи соціального забезпечення.
- **Гендерно зумовлене насильство.** У цій аналітичній довідці підкреслено, що для ефективного запобігання та протидії ГЗН необхідна трансформація соціально-культурних бар'єрів, моделей поведінки й ставлення до ГЗН шляхом проведення інформаційно-просвітницьких кампаній та інтегрування гендерної проблематики до національних програм і планів дій.
- **Демографічні процеси.** Демографічні процеси мають фундаментальне значення як для про-

цесів національного розвитку, так і для досягнення ЦСР. Демографічну ситуацію в Україні часто характеризують як кризову внаслідок накладання таких чинників, як зниження чисельності населення та погіршення його «демографічної якості», насамперед здоров'я й добробуту людей, а також можливостей для повної реалізації їхнього потенціалу. В аналітичній довідці наголошено, що найважливішим кроком у напрямку демографічної стійкості країни було б проведення повноцінного перепису населення відповідно до міжнародних стандартів та рекомендацій.

- **Інвалідність.** У цій аналітичній довідці представлено спільну позицію Організації Об'єднаних Націй в Україні щодо становища осіб з інвалідністю в країні та сформульовано конкретні політичні рекомендації, спрямовані на заохочення до ухвалення політичних рішень в Україні відповідно до передового міжнародного досвіду.

ЄДНІСТЬ ОПЕРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Представництво ООН в Україні здійснювало нагляд та керувало зусиллями різних установ ООН із вжиття заходів зі сприяння спільним діловим операціям Організації Об'єднаних Націй та реалізації Стратегії ділових операцій із метою підвищення ефективності витрат та посилення якості оперативної підтримки реалізації програм. Представництво ООН в Україні ініціювало та провело низку зустрічей із представниками Уряду для розв'язання проблем оперативної

діяльності Організації Об'єднаних Націй, як-от повернення ПДВ, нові процедури акредитації для ООН тощо.

Представництво ООН в Україні сприяло постійному функціонуванню групи з координації заходів реагування на COVID-19, створенню ефективних механізмів забезпечення охорони та безпеки, посиленій системи захисту й безпеки працівників, включно зі системою «першої лінії оборони» (ПЛО) у наданні медичних послуг, психологічній підтримці персоналу Організації Об'єднаних Націй та членів його сімей, плануванню повернення працівників до робочих місць, вакцинації персоналу тощо.

Система ПЛО знову виявилася ефективним інструментом забезпечення добробуту працівників Організації Об'єднаних Націй в Україні та членів їхніх сімей. Окрім того, 354 членам персоналу Організації Об'єднаних Націй та 142 членам їхніх сімей було надано 599 прямих клінічних послуг включно з 53 сеансами психологічної підтримки. До того ж кол-центр ПЛО прийняв 1 799 дзвінків, а 76 вебінарів з охорони та профілактики здоров'я ПЛО відвідали 1 930 учасників. Усім працівникам Організації Об'єднаних Націй та членам їхніх сімей було надано вчасний доступ до вакцинації проти COVID-19 як завдяки зусиллям Програми вакцинації ООН (забезпечено 1 850 доз вакцини), так і за домовленостями з Урядом України. Невакцинованими залишилися лише ті особи, які висловили небажання й мали медичні протипоказання.

2.5. Оцінки й набутий досвід

Оцінювання РПП ООН 2018–2022 років стало зовнішнім і незалежним за характером заходом з узагальнення та формування в масштабах всієї системи, спрямованим на підготовку незалежної оцінки колективного внеску Системи розвитку Організації Об'єднаних Націй на рівні країни та створення основи для підготовки нової Рамкової програми ООН зі співробітництва в цілях сталого розвитку – стратегії ООН для України на 2023–2027 роки (РПС 2023–2027).

У той час як Україна перебуває на шляху до євроатлантичної інтеграції та реалізує низку критично важливих реформ відповідно до євроатлантичного порядку денного, Організація Об'єднаних Націй функціонує у вкрай складному й чутливому середовищі, яке характеризується тривалим конфліктом низької інтенсивності на сході держави, за якого ООН повинна дотримуватися балансу між підтримкою, що надається, за допомогою нормативних рамок і принципів, та політичною кмітливістю. Результати, які містить

матриця результатів РПП ООН, вказують, здається, на те, що РПП ООН усе ще не досягла 49 своїх цільових показників. Чотири показники було досягнуто вже наприкінці 2020 року, але 13 показників відсутні та/або існують проблеми зі збором відповідних даних.

З погляду якісної оцінки були отримані відмінні результати. На основі інтерв'ю з ключовими інформаторами та документальних даних можна стверджувати, що Організація Об'єднаних Націй має належну оперативну спроможність у контексті кожної установи ООН, яка реалізує свою діяльність в Україні. Багато окремих установ ООН отримало високу оцінку своїх дій із боку Уряду, партнерів із розвитку або громадських організацій, до того ж на певних етапах практично кожна з установ ООН в Україні була згадана як така, що робить цінний внесок у задоволення потреб країни. Проблема полягає у визначенні колективних досягнень Організації Об'єднаних Націй за останні три роки.

А проте, РПП ООН як інструмент висхідної звітності (перед регіональними структурами, штаб-квартирами та державами-членами) не сприяє зосередженню уваги з боку Організації Об'єднаних Націй на тих ключових змінах, яких вона хоче досягти в конкретних умовах України. Внаслідок збройного конфлікту на сході виникають різні тлумачення ролі ООН у країні, а також проблеми для її установ, які не працюють на сході. Деякі респонденти, які представляли Уряд, вважають, що Організація Об'єднаних Націй не захищає своєї нормативної ролі за допомогою програмних принципів або не заохочує структур, що контролюють НПУТ, дотримуватися принципів міжнародного гуманітарного права й надання гуманітарної допомоги, і що ООН чинить більший тиск на Уряд України, ніж на інші сторони, задіяні в конфлікті. Це вказує на розбіжності в поглядах усередині Уряду, які далі загострюються через те, що різні установи Організації Об'єднаних Націй мають різні позиції із політично чутливих питань. Отже, контекст цієї країни є делікатним і особливо чутливим до політичних тлумачень. Представництво ООН в Україні скористалося висновками цієї оцінки для підготовки рамкової програми співробітництва й буде робити це надалі для підготовки проміжного плану.

Організація Об'єднаних Націй доклала величезних зусиль для підготовки нинішньої РПП ООН та забезпечення інклюзивності й участі з боку Уряду України, утім, існує загальне визнання відсутності справжньої залученості, а інтерв'ю з деякими ключовими інформаторами показали, що співпричетність Уряду була нижчою, ніж в інших країнах.

Попри широко визнану роль Координаторки системи ООН в Україні в наданні допомоги з метою розвитку та координації діяльності Організації Об'єднаних Націй, потрібні додаткові зусилля із забезпечення узгодженого керівництва та скоординованої спільної діяльності Організації Об'єднаних Націй в Україні. А цього можна досягти лише завдяки підтримці та участі всіх установ Організації Об'єднаних Націй в Україні.

Перша проблема полягає в тому, що вимоги РПП ООН, можливо, не мають вирішального значення для зміцнення національної співпричетності та залученості, оскільки цей механізм призначений для висхідної звітності й позбавлений ключового елемента щодо національної співпричетності. Цей недолік пов'язаний зі структурою РПП ООН – вона не містить середнього рівня результатів (або проміжних результатів). Нинішня РПП ООН для України є за характером більш декларативною, вона зберігає статус кво навіть попри те, що зовнішнє оцінювання попередньої РПП ООН уже продемонструвало те, що підтвердило й це оцінювання: очікувані кінцеві результати є занадто

загальними та амбіційними й не можуть реально бути досягнуті впродовж п'яти років.

Друга проблема полягає в тому, що РПП ООН, як виглядає, була задумана ООН для самої ООН, тобто вона написана мовою, що має надто концептуальний характер, а це негативно позначається на якості аналізу, адже невизначені терміни залишають простір для суб'єктивного тлумачення. Матриця результатів РПП ООН спрямована на досягнення ЦСР та пов'язаних із ними показників, реалізація яких не відбувається швидкими темпами й потребує часу, який часто виходить за часові межі РПП ООН; звідси впливає те, що РПП, можливо, не є найкращим типом інструменту для надання інформації про колективні успіхи Системи розвитку Організації Об'єднаних Націй у країні, яка має РПП ООН.

Третя проблема впливає з особливостей країни. В Україні визнається, що Координаторка системи ООН забезпечує надзвичайно важливий внесок до зусиль із координації роботи між Урядом та партнерами з розвитку. Крім того, широко визнано зусилля Офісу Координаторки ООН в Україні, а також досягнутий за останні три роки прогрес, зокрема в розв'язанні складного завдання координації діяльності команди ООН в Україні та забезпечення її послідовної позиції в країні. Завдання вироблення спільної позиції Організації Об'єднаних Націй та координації діяльності Організації Об'єднаних Націй лежить насамперед на плечах Представництва ООН в Україні та Координаторки системи ООН в Україні, проте для цього потрібна й підтримка з боку Штаб-квартири Організації Об'єднаних Націй. Якщо підтримка на вищому рівні зможе допомогти в розв'язанні перших двох вказаних вище проблем, вона тоді створить сприятливі умови для Представництва ООН в Україні та Координаторки системи ООН в Україні у підготовці інноваційної РПС в Україні, яка б забезпечила вищий рівень співпричетності до неї Уряду на національному рівні. І тоді підвищиться ймовірність посилення фінансової підтримки РПС із боку партнерів із розвитку. Це дозволить покращити сприяння координації роботи Системи розвитку Організації Об'єднаних Націй та надасть підтримку позиціюванню ООН.

На основі результатів оцінювання Організації Об'єднаних Націй рекомендовано: докласти зусиль задля реалізації комплексних програм, більшою мірою орієнтованих на конкретні галузі, де б різні суб'єкти могли підтримувати досягнення спільних результатів від різних заходів і докласти зусиль для розвитку навичок та знань у сфері управління на основі результату, зокрема в частині формування матриці результатів та визначення відповідних показників або інших засобів контролю; забезпечити вдосконалення системи управління інформацією

для покращення інформування про колективні досягнення Організації Об'єднаних Націй; підтримати надійну стратегію комунікації діяльності Організації Об'єднаних Націй в Україні. Рекомендується чітко визначити позицію Організації Об'єднаних Націй в Україні з питань гуманітарної допомоги, миробудівництва, HDPN та політики допомоги на НПУТ; удосконалити зв'язок між Планом гуманітарного реагування та РСР; забезпечити, щоб результати виконання РПП стали основою в розробленні стратегії Плану гуманітарного реагування.

Рекомендації щодо майбутньої РСР 2023–2027 було взято до уваги, а проєкт рамкової програми

співробітництва має інноваційний і цілеспрямований характер із потужним наголосом на HDPN. Ці рекомендації є цілком застосовними до перехідної рамкової програми ООН на період від липня 2022 року до грудня 2023 року.

Представництво ООН в Україні затвердило план управлінських заходів реагування на оцінювання, у ньому було враховано 11 із 14 рекомендацій. Три рекомендації містили певні суперечності з глобальними керівними настановами щодо РСР, а отже, були враховані лише частково. Реалізація практичних заходів із виконання рекомендацій запланована на 2022 рік, коли буде підготовлена нова РСР.

2.6. Фінансовий огляд і мобілізація ресурсів

Реалізація РПП ООН була щедро підтримана Урядом України, а також Урядами Канади, Данії, Німеччини, Нідерландів, Норвегії, Швеції, Швейцарії, Сполученого Королівства, США та Японії (майже 95% наявних коштів РПП ООН). ЄС теж зробив значний внесок, так само як і Глобальний фонд, Глобальний екологічний фонд (ГЕФ) та Спільний фонд Цілей сталого розвитку (ЦСР). Окрім цих партнерів із розвитку, низка структур приватного сектору також надала важливу підтримку Організації Об'єднаних Націй у 2021 році.

ЗАГАЛЬНИЙ БЮДЖЕТ РПП ООН НА 2021 РІК

Загальна потреба у фінансових ресурсах (на рік):	214 692 608 дол. США
Наявні ресурси (на рік):	200 025 419 дол. США
Витрати:	201 955 514 дол. США

Показник освоєння коштів (співвідношення між витратами та наявними ресурсами (на рік)):

101%

На додаток до бюджету Рамкової програми партнерства ООН, Група організацій в Україні, яка займається гуманітарними питаннями (НСТ) і охоплює установи, фонди та програми ООН, а також національні й міжнародні неурядові організації, у своєму Плані гуманітарного реагування оцінила на початку власні потреби на 2021 рік у сумі 168 млн дол. США і зрештою за допомогою Плану гуманітарного реагування збрала 103 млн дол. США.

На 2022 рік Організація Об'єднаних Націй в Україні мала на надання технічної допомоги Україні бюджет у розмірі 182 750 888 дол. США. Однак унаслідок агресії Росії та війни в Україні більшість наявних коштів була скерована на негайне реагування на кризу та підтримку людей, які її потребують. НСТ, Організація Об'єднаних Націй та її гуманітарні партнери підтверджують своє зобов'язання залишатися та надавати підтримку народів України. В екстреному зверненні 2022 року, складеному Організацією Об'єднаних Націй у взаємодії з гуманітарними партнерами на підтримку Уряду України, звучить запит на 1,1 млрд дол. США.

Розділ 3 Ключові напрями діяльності Представництва ООН в Україні у 2022 році

Організація Об'єднаних Націй в Україні мала амбітні плани на 2022 рік із продовження підтримки досягнення Україною ЦСР та реалізації ключових реформ. Після підготовки РСП для України на 2023–2027 роки Представництво ООН в Україні планувало збільшити масштаб спільного програмування та посилити ефективність і покращити результати спільної роботи з центральною роллю підходу взаємозв'язку між гуманітарною діяльністю, розвитком та миром (HDPN), зосередившись на інвестиціях у людський капітал, стійку зелену економіку та навколишнє середовище, належне та справедливе урядування.

Російське вторгнення та війна в Україні принесли безпрецедентну шкоду та людські страждання, порушили розвиток та глибоко змінили безпосередні пріоритети України. ООН відповіла з першого дня війни, щоб підтримати уряд і народ України. Більшість наявних коштів була скерована на негайне реагування на кризу та підтримку людей, які її потребують. Організація Об'єднаних Націй та її гуманітарні партнери підтверджують своє зобов'язання залишатися в Україні та надавати підтримку народам України. Гуманітарні організації розміщують у країні додатковий персонал та працюють над доправленням предметів постачання на склади в різних центрах для людей, що потребують допомоги.

Ця сувора гуманітарна криза насамперед впливає на найвразливіших людей, особливо дітей, жінок та дівчат, літніх людей та осіб з інвалідністю. Ми повинні зробити потреби вразливих людей своїм пріоритетом та гарантувати їм охорону здоров'я, права та гідності. Війна в Україні призвела до кризи біженців, яка наростає такими швидкими темпами, яких не було з часів Другої світової війни. Станом на березень 2022 року майже чверть населення України – понад 10 млн осіб – залишила свої домівки. Майже

6,5 млн осіб є внутрішньо переміщеними особами в Україні. Понад 4,9 млн біженців потрапили до сусідніх країн. До Польщі, Словаччини та Молдови прибули понад 186 тис. громадян третіх країн. Більше ніж половина всіх дітей в Україні – 4,3 млн – зазнала переміщення в останні місяці. Діти без батьківської опіки зазнають підвищеної небезпеки насильства, зловживань та експлуатації. Необхідно посилити заходи із захисту дітей без супроводу та дітей, розлучених із сім'єю.

В Україні зареєстровано 2,7 млн осіб з інвалідністю. Особи з інвалідністю, що опинилися заручниками насильства в Україні, повинні бути захищені. Вони зазнають посиленої небезпеки травмування та зловживань, оскільки не бажають або не здатні залишити місця бойових дій.

Унаслідок конфлікту жінки та дівчата наражаються на підвищену небезпеку сексуального насильства та ГЗН, такого ризику зазнають насамперед біженці або ті, хто був змушений залишити власні домівки. Організація Об'єднаних націй разом із партнерами забезпечить охорону здоров'я, прав та гідності жінок і дівчат. Зазначене охоплює їхнє право на вільне народження дітей та життя, вільне від насильства.

Організація Об'єднаних Націй занепокоєна масштабними наслідками кризи для економіки України, до того вже послабленої внаслідок пандемії COVID-19. Ця криза посилить вразливості та нерівність в усьому регіоні та за його межами. За попередніми прогнозами ПРООН, якщо війна загостриться, до 90% населення можуть зіткнутися з бідністю та крайньою економічною вразливістю. Організація Об'єднаних Націй працюватиме над забезпеченням того, щоб прогрес на шляху сталого розвитку, якого Україна досягла важкою ціною, було збережено.

Організація Об'єднаних Націй випустила два скоординовані надзвичайні звернення із закликом надати 4,1 млрд дол. США для допомоги людям в Україні та за її межами:

- усередині України – 2,25 млрд дол. США для задоволення гуманітарних потреб, що зростають.
- за межами України – 1,85 млрд дол. США на допомогу українцям, які перетнули кордон і втекли насамперед до Польщі, Угорщини, Румунії та Молдови.

Хоча ні тривалість, ні результат війни ще не зрозумілі, уже зрозумілими є наявність негативного впливу на людей та пріоритетні потреби відновлення. Вони склали основу Перехідної програми ООН для України, яка замінює РПП, термін дії якої закінчується у 2022 році, і охоплює наступні 18 місяців. Перехідна рамка служитиме для підтримки та доповнення зусиль України щодо реагування, відновлення та реконструкції та стратегічно керує реакцією ООН на триваючу війну та її наслідки, від найтерміновіших до середньострокових. Використовуючи взаємозв'язок між гуманітарною діяльністю, розвитком та миром (HDP), Перехідна рамка забезпечить основу для комплексного планування та дій ООН, що охоплюватиме весь спектр її діяльності в Україні з метою зменшити гуманітарні потреби та захистити здобутки розвитку країни.

Перехідна рамка підтримуватиме національні плани реагування та відбудови України та узгоджуватиме відповідь Організації Об'єднаних Націй на триваючу війну та її наслідки, а також доповнює та посилює гуманітарну допомогу та зусилля з миробудування.

Впроваджуючи принципи взаємозв'язку між гуманітарною діяльністю, розвитком та миробудуванням (HDPN), ООН буде спиратися на свій багаторічний досвід вирішення попередньої кризи в країні шляхом раннього виявлення, сприяння та максимізації взаємодії між програмами гуманітарного реагування та розвитку, одночасно розширюючи можливості для миру для досягнення спільної мети забезпечення того, щоб ризики, потреби та вразливості серед населення, що постраждало від конфлікту, вирішувалися на постійній основі, а також було посилено

лідерство, відповідальність та підзвітність Уряду на національному та місцевому рівнях.

Щоб доповнити гуманітарне фінансування та ввести в дію принципи взаємозв'язку між гуманітарною діяльністю, розвитком та миробудуванням (HDPN), ООН розгляне можливість запуску нового інструменту фінансування раннього відновлення та розвитку – Фонду HDPN.

Керуючись імперативом захисту, ООН сприятиме тому, щоб права людини займали центральне місце у всій діяльності організації у відповідь на кризу. Організація Об'єднаних Націй продовжить надавати підтримку у сферах прав людини, гендерної рівності та розширенню прав і можливостей жінок. Підтримку будуть надавати для забезпечення дотримання Україною своїх міжнародних зобов'язань у галузі прав людини, включно з полегшенням доступу до механізмів, знань та досвіду у сфері прав людини та забезпеченням інтегрування проблематики прав людини й гендерної проблематики до національних планів та політики у сфері розвитку. Організація Об'єднаних Націй також продовжить адвокацію на користь інклюзивного та безбар'єрного суспільства для забезпечення того, щоб ніхто не залишався осторонь.

Перехідна рамка залишиться гнучким інструментом, який доповнюватиме Національний план відновлення та матиме на меті закласти основу для повномасштабної підтримки Рамкової програми ООН з розвитку до кінця 2023 року. ООН в Україні спрямовуватиме всі ресурси на сприяння та підтримку багатовимірної стійкості українського суспільства та економіки, приклавши максимум зусиль для завершення війни та пом'якшення її наслідків.

ПРЕДСТАВНИЦТВО
ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ
НАЦІЙ В УКРАЇНІ

ЗВІТ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ЗА 2021 РІК

UNITED NATIONS
UKRAINE

